

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ШПІТАЛІЗАВАНА 11 ПАСАЖЫРАЎ АЎТОБУСА

Учора каля гадзіны дня ў пасёлку Гатава Мінскага раёна ў дарожна-транспартнае здарэнне трапілі маршрутны аўтобус і «МАЗ» паводле паярэдннай інфармацыі, у момант сутыкнення кіроўца аўтобуса выехаў з палобнай дарогі на галоўную.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» старшы інспектар УДАІ МУС Станіслаў Салавей, «МАЗ», які быў нагужаны пяском, пасля сутыкнення

з'ехаў на абочыну і перакліўся. Што датычыцца пасажыраў аўтобуса, то па медыцынскаму дапамогу звярнулася 12 чалавек, 11 з якіх былі шпіталізаваныя. У УДАІ МУС удакладнілі, што ў аварыю трапіў маршрутны аўтобус №85 «Вакзал — Гатава». Учора на месцы здарэння працавалі супрацоўнікі Дзяржаўтінспекцыі, якія і павінны высветліць усе акалічнасці гэтага ДТЗ.

Ігар ГРЫШЫН.

Барыс Батура і Махмуд Ахмадзінежад абмеркавалі перспектывы развіцця двухбаковага супрацоўніцтва

Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі Барыс Батура абмеркаваў з Прэзідэнтам Ірана Махмудам Ахмадзінежадам перспектывы развіцця двухбаковага супрацоўніцтва дзвюх краін.

У цэнтры ўвагі суб'еяднак былі пытанні гандлёва-эканамічнага, інвестыцыйнага і палітычнага супрацоўніцтва Беларусі і Ірана. Барыс Батура і Махмуд Ахмадзінежад падкрэслілі падобнасць пазіцый Беларусі і Ірана па ключавых пытаннях міжнароднага парадку дня. Суб'еяднікі таксама канстатавалі, што ўзаемаадносіны парламентарна дзвюх краін могуць служыць прыкладам для супрацоўніцтва Беларусі і Ірана ў іншых сферах. Беларусь і Іран маюць унікальную магчымасць сумеснага пераадольвання наступстваў сувэнетнага фінансаванага крызісу. Аб гэтым заявіў старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Барыс Батура на сустрэчы з міністрам прамысловасці і шахт Ірана Алі Акбарам Мехраб'янам.

БЕЛТА.

Наехаў на пешаходаў

У Мінску пад колы аўтамабіля «Пежо», якім кіраваў 44-гадовы мужчына, трапілі два пешаходы. ДТЗ адбылося а палове пятай дня на праспекце Пераможцаў. Кіроўца «Пежо» уцёў наезд на дзвюх дзяччат 1992 года нараджэння, якія пераходзілі праезную частку па пешаходным пераходзе. У выніку здарэння пацярпелыя атрымалі закрытыя ЧМТ сярэдняй ступені цяжкасці, тупыя траўмы жывата.

Ігар ГРЫШЫН.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

«ГАЗПРАМ» НАЗВАЎ НОВЫЯ ЦЭНЫ НА ЭКСПАРТНЫ ГАЗ І ПРАЯВІЎ ЗАКЛАПОЧАНАСЦЬ ЗНІКЛІМІ МІЛ'ЯРДАМІ КУБАМЕТРАЎ ВА УКРАЌНЕ

Сярэднегадавы кошт, на якім «Газпром» будзе пастаўляць газ за мяжу, у 2009 годзе перавысці 280 долараў за тысячу кубаметраў. Аб гэтым заявіў намеснік старшыні праўлення «Газпрама» Аляксандр Мядзведзев.

У сакавіку Мядзведзев прагназаваў, што сярэднегадавы кошт паставак складе 260 долараў за тысячу кубаметраў. У лютым гэтага года ў расійскім канцэрне чакалі, што гэты паказчык складе 280 долараў. Нагадаем, што ў 2008 годзе сярэдні кошт паставак дасягаў 409 долараў за тысячу кубаметраў. Цана на газ упала з прычыны падзення цэнаў на нафту.

«Расійская газавая манопалія адмовілася захоўваць газ у падземных сховішчах ва Украіне, паколькі адтуль бясследна знікае запаламаннае паліва», — заявіў Аляксандр Мядзведзев. Гэтыя словы намесніка старшыні праўлення цытуюць толькі украінскія інфармагенцыі. Паводле звестак Мядзведзева, са сховішчаў знікла восем мільярдаў кубаметраў газу. «Мы цалюю зіму бясспяхова спрабавалі хоць адзін кубаметр газу падняць па нашых заяўках», — адзначыў топ-менеджар «Газпрама».

ГЕРМАНИЯ ПЕРАЛІЧЫЛА СВАІХ МУСУЛЬМАНАВ

Паводле даследавання, праведзенага па заказе Міністэрства ўнутраных спраў ФРГ, у краіне налічваецца 4,3 мільёна мусульман.

Яны складаюць 5,2 працэнта насельніцтва ФРГ. 45 працэнтаў з іх — нямецкія грамадзяне. Каля адной траціны лічаць сябе «глыбока веруючымі». Трое з чатырох хацелі б увядзення рэлігійнага ісламскага суда.

У ІНДЫ АЎТОБУС САРВАЎСЬ У ПОРВУ

У індыйскім штаце Джаму і Кашмір аўтобус зляцеў з горнай дарогі і заваліўся ў цясніну глыбінёй прыкладна 76 метраў пасля таго, як кіроўца не справіўся з кіраваннем.

У выніку 25 чалавек загінулі, яшчэ 43 атрымалі раненні рознай ступені цяжкасці. Як паведаміла CNN, аўтобус, у якім знаходзілася 68 пасажыраў, заваліўся ў прорву і трапіў у горную раку ўчора раніцай.

ААТ «Азвучыла Уладзімір Грышоў» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінскаўт № 0214009172806 выд. 03.05.2004 ад 02.05.2009

ШМАТДЗЕТНАЯ СЯМ'Я ПА КРЭДЫЦЕ ЦЯПЕР ПЛАЦІЦЬ ШТОМЕСЯЦ НА 70 ТЫСЯЧ МЕНШ

На льготнае будаўніцтва жылля з бюджэту сёлета будзе выдаты канваля 4 трыльёнаў рублёў. Пра гэта на прэс-канферэнцыі паведаміў намеснік начальніка ўпраўлення жыллёвага будаўніцтва Мінбудархітэктуры Уладзімір ДАРАПІЕВІЧ. Гэтыя сродкі будуць размеркаваныя паміж двума банкам — Беларусбанкам і Беларапрамбанкам. Паводле інфармацыі Мінбудархітэктуры, пры дапамозе льготных крэдытаў 2870 шматдзетных сем'яў сёлета павінны папярэдня свая жыллёвыя ўмовы.

Як расказала начальнік ўпраўлення юрыдычнай работы і кадраў Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі Наталія КАЧАН, у пачатку 2009 года на ўлік асобаў з патрэбамі ў папярэдня жыллёвых умоў пастаўлена 701 тысяча чалавек, сярэд іх 17 тысяча шматдзетных сем'яў. У сталіцы 247 тысяча жыхароў маюць патрэбу ў пашырэнні, у іх ліку 2700 шматдзетных сем'яў. Тэмпы, якімі ідзе будаўніцтва, даюць падставы для аптымізму — летас на льготных умовах пабудаваліся 330,8 тысяча сем'яў, сярэд іх больш за 3,5 шматдзетных сем'яў.

Намеснік дырэктара дэпартаменту крэдытавання насельніцтва Беларусбанка Вера КУНІЦКАЯ паведаміла, што зараз сума льготных крэдытаў, выданых банкам, складае 5,5 трыльёнаў рублёў. У 2009 планавалася выдаць льготных крэдытаў на будаўніцтва жылля на 2,4 трыльёна, і за студзень-май выдана 1,3 трыльёна. Увогуле ж у Беларусі з пачатку

рэалізацыі праграмы льготнага крэдытавання жыллёвага будаўніцтва — з 2004 года, льготных крэдытаў Беларусбанка атрымалі 17 тысяча шматдзетных сем'яў. З чэрвеня гэтага года, калі ўвайшоў у сілу Указ № 301, згодна з якім працэнтная стаўка па жыллёвых крэдытах для шматдзетных сем'яў зніжана з 3 да 1 працэнта, пад перафармленне трапілі больш за 5,3 тысячы раней заключаных дагавораў. Паводле слоў Веры Куніцкай, у сярэднім крэдытныя выплаты шматдзетнай сям'і ў месяц змяншацца на 70 тысяча рублёў, або на 25 працэнтаў (калі кватэра, якую яна будзе — 120 кв.м. і тыповае спажывецкі якасцю). Банк правёў работу па зніжэнні працэнтных ставак па гэтых льготных крэдытах для шматдзетных сем'яў.

Алена КРАВЕЦ.

ЦТ У РЭЗЕРВОВЫ ДЗЕНЬ — ТОЛЬКІ ПА ЎВАЖЛІВАЙ ПРЫЧЫНЕ

Як паведамілі журналісту «Звязды» ў Рэспубліканскім інстытуце кантролю ведаў, рэгістрацыя аб'іектаў для ўдзелу ў цэнтрызацыянавым тэсціраванні ў рэзервовы дзень будзе весіцца з 25 чэрвеня да 2 ліпеня.

Да ўдзелу ў ЦТ у рэзервовы дзень будуць дапушчаны толькі тыя аб'іекты, якія зарэгістраваліся да 1 чэрвеня, але прапусцілі тэсціраванне па уважлівай прычыне. Парушыўшы правілы ЦТ і аб'іекты, якія спазніліся на тэсціраванне без уважлівай прычыны, якія ня могуць пацвердзіць дакумэнтальна, перадаць тэсціраванне ў рэзервовы дзень не змогуць, а значыць і ўдзельнічаць у конкурсе на званне студэнта сёлета ня таксама не змогуць. Рэгістрацыя на тэсціраванне ў рэзервовы дзень будзе весіцца ў Брэсцкім дзяржаўным тэхнічным універсітэце, Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Я. Купалы, Віцебскім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце, Гомельскім дзяржаўным тэхнічным універсітэце імя П.В. Сухого, Беларуская-Рэйсінскім універсітэце

і ў Беларускім дзяржаўным універсітэце. Пунктам правядзення цэнтрызацыянавага тэсціравання па ўсіх вучэбных дысцыплінах у рэзервовы дзень (6 ліпеня) вызначаны Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. Здаць тэсціраванне ў рэзервовы дзень можна будзе толькі па адной вучэбнай дысцыпліне.

Трэба дадаць, што па выніках тэсціравання па шасці дысцыплінах з дыстанцыі сышлі ўжо каля паўсотні чалавек. Галоўная прычына адхілення ад удзелу ў ЦТ — мабільны тэлефон, які з'яўляецца «персональным гэта» ў экзаменацыйнай адуцыі, аднак усё адно аб'іекты ўпарта ігнаруюць вызначаныя «правілы гульні». Парушыўшы правілы ЦТ не было зарэгістравана какуль толькі сярэд ўдзельнікаў ЦТ па географіі і грамадазнаўстве. Дарэчы, на тэсціраванне па географіі сёлета зарэгістравалася на 500 чалавек больш, чым летас, такім чынам можна меркаваць, што і конкурс на «геаграфічныя спецыяльнасці» будзе больш высокім.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Твае правы 3 кантрактам «перадумець» нельга

Работнік і наймальнік заключаюць кантракт — дамова нібыта дасягнуты. Але неўзабаве кіроўніцтва сваё рашэнне змяняе і прапануе іншы працоўны дагавор. Прычым на гэты раз — на меншы тэрмін... Варта пагадзіцца, што сітуацыя атрымалася пікантнай. І ў той жа час даволі проста: ніякім чынам прымуць работніка падпісацца пад новым дагаворам нельга. Як, дарчы, немагчыма тут і звальненне за адмову. Бо работнік кантракт ужо мае — і павінен працаваць менавіта на умовах яго «першапачатковага варыянта».

Між тым, хто вызначае правы праёмравання, калі выплачваюць «адлужныя», хто павінен плаціць за сродкі разлічкі ў выпадку вытворчай траўмы і акая сям'я ў лічбы шматдзетнай? Усё гэта стала тэмамі чарговай «вясняной прыёмнай» Дэпартаменту дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, што была наладжана днямі для жыхароў Пружанскага, Жабінкаўскага і Бярозаўскага раёнаў Брэсцкай.

Ці ёсць праблемы ўважліва складаюць з дысцыплінай? Уважліва складаюць дагавор

Калектыўны дагавор арганізацыі вызначае кантракты з работнікамі, якія сумленна выконваюць свае працоўныя абавязкі, не парушаюць працоўную і выканальніцкую дысцыпліну і выканальніцкую дысцыпліну, заключаючы на тры, а з высокакваліфікаванымі работнікамі — на пяць год. Аднак вось выпадак. Работнік, які заўсёды ставіўся да сваіх абавязкаў адказна, аднойчы ўсё ж пазбавіўся 50% прэміі. Ці лічыцца гэта важкай падставой для працягу кантракта толькі на год?

— Пазбавленне прэміі зусім не абавязкова з'яўляецца вынікам парушэння працоўнай ці выканальніцкай дысцыпліны і не лічыцца дысцыплінарнай правінасцю, — падкрэслівае намеснік дырэктара Дэпартаменту дзяржаўнай інспекцыі працы Ірына Шыльева. — Таму, калі дэпартамент усё ж стала нагодай для змянення тэрміну кантракта, узяўшы падставы для звароту ў камісію па працоўных спрачках арганізацыі. А ў выпадку няызгодзі з рашэннем камісіі на працягу 10 дзён можна звярнуцца ў суд.

За два дні. І не пазавай гаворка асобна. Варта нагадаць некалькі абавязковых патрабаванняў: у кантракце павінны быць вызначаны канкрэтны час выплаты зарплат, зноў-такі канкрэтны памер тарыфнай стаўкі ці акладу, а таксама дадатковыя стымулы — павышэнне той жа тарыфнай стаўкі ці акладу да 50% «лішні» дзень водпуску.

— Пры гэтым рабіць запіс аб тым, што работнік будзе выплачвацца аванс, у кантракце зусім не абавязкова, — кажа Ірына Шыльева. — А вось вызначыць тэрмін выплаты адлужных за дзень да пачатку адпачынку — ужо парушэнне. Адлужныя неабходна выплаціць як мінімум за два дні. У адваротным выпадку ў дачыненні да ўпаўнаважанай службовай асобы наймальніка могуць выкарыстоўвацца санкцыі — штраф ад 4 да 20 базавых велічынь.

12 гадзін — гэта «стольт»

Перыяд масавых сельскагаспадарчых работ — традыцыйны час «аўралу». Выходзіць на працу часам дзевяціцца па суботы і нядзяды, да таго ж самі рамкі працоўнага дня становяцца на сутнасці неабмежаванымі. Усё ж ці ёсць тут пэўныя «ліміты»?

— Як правіла, у сельгаспрадпрыемствах практыкуюцца суміраваны ўлік працоўнага часу — у цэлым па месяц, паўгода ці год. І калі перапрацаваць у цэлым за гэтыя «уліковыя перыяды» перавышае норму, звышнорму павінны кампенсавацца або аплаты ў двайным

памеры, або выдзяленнем адгуду ў іншы час, — значае Ірына Шыльева. — Аднак пры гэтым варта мець на ўвазе: пры любой раскладцы сама працягласць працоўнага дня не павінна перавышаць 12 гадзін у дзень.

Сумяшчальніцтва магчыма не заўсёды

Сацыяльны педагог гімназіі адначасова вёў «гадзіны» па матэматыцы. Аднак потым узнікла праблема. Настаўніку вызначылі ІІІ групу інаваліднасці і рэкамендавалі працаваць па асноўным месцы толькі на 0,75 стаўкі. У выніку прадметныя «гадзіны» зніклі. Ці можна вярнуць іх праз... афармленне па сумяшчальніцтве?

— Калі медыкі вызначылі максімальна дапушчальную занятасць як не большую, чым на 0,75 стаўкі, то адміністрацыя навуковай установы выканач гэта патрабаванне проста абавязана, — заўважае Ірына Шыльева. — Прычым перавышаць гэту «планку» па асноўным месцы працы нельга — нават пры афармленні так званых «унутранага» сумяшчальніцтва.

Хто лічыцца шматдзетным?

Сям'я мае траіх дзяцей. Але пры гэтым старэйшай дачцэ ўжо 22 гады. Ці з'яўляецца такая сям'я шматдзетнай?

Зрэшты, адказ тут адназначны — ужо не. Бо шматдзетнымі лічыцца толькі сям'я, дзе выхоўваюцца па тры і больш найпоўнагадовах дзяцей. Інакш кажучы, дзеці да 18-довага ўзросту.

Памылкі трэба выпраўляць

Не скарэць, што наступствы няшчасных здарэнняў на вытворчасці могуць быць цяжкімі — аж да з'яўлення патрэбы ў пратэззах. Аднак тут жа ўзнікае пытанне: хто павінен аплачваць кошт тэхнічных сродкаў разлічкі ў такіх выпадках?

— Цяперашні парадак можа змяніцца, але пакуль дзейнічае наступнае правіла: інаваліды І і ІІ груп па прычыне агульнага захавання атрымліваюць неабходныя дапаможныя сродкі бясплатна, а інаваліды ІІІ групы — за свой кошт, — кажа намеснік дырэктара Рэспубліканскага пратэзна-артэпедычнага аддзялення чыстра Таццяна Самуіліч. — Аднак гаворка аб работніках, што атрымалі вытворчыя траўмы, асобна — неабходныя сродкі разлічкі тут аплачвае «Белдзяржстрах».

Сяргей ГРЫБ. Пружанскі раён.

«На Купалу ночка мала...»

Купале ў Оршы.

Галоўным рытуалам купальскіх святкаванняў заўсёды былі скокі моладзі праз вогнішча. Гэта сімвалізавала развітанне з этапам маладосці і пераход у іншы стан — стан перадшлюбнага ўзросту. Для маладой пары скокі праз вогнішча — не што іншае, як першы акт «публічнага прызнання», своеасабіва дэманстрацыя сваіх узаемаадносінаў перад усім высокім людям.

З цягам часу патрабаванні да «ўзроставага рамака» удзельнікаў абраду сталі менш строгімі... Янка КРУК.

«ФЕВЕРК» З МАЛАНКА, МОЦНЫЯ ДОЖДЖ І ВЕЦЕР

Усё гэта маглі назіраць нядуна жыхары шматлікіх рэгіёнаў краіны. У сталіцы разгул сьціхлі стаў у асноўным прычынай падзення дрэў на праезную частку. Як паведаміў рэдакцыі прэс-сакратар Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС Аляксандр Палапанік, у адным з месцаў выпадкаў стала прычынай прастано прыкладна на працягу гадзіны 11 маршрутаў камунальнага пасажырскага транспарту. Ліквідацыйны наступстваў займалася прадрывства «Мінскзелябуд», работнікі МНС займаліся расліпоўкай дрэў у выключных выпадках. Так было ў адным з двароў па праспекце Незалежнасці, дзе ноччу на машыну ўпала дрэва.

Падчас непагадзі, што абрынулася з веча аўторка і ўноч на сераду, на тэрыторыі сталічнай вобласці было зафіксавана сем выпадкаў узгарання пабудовы, у тым ліку двух жылых дамоў, у выніку пападання ў іх маланка. Па два таякі здарэнні прыпалі на Стаўбужскі і Нясвіжскі раёны — відавочна, там, дзе і рухаліся навальнічны фронт.

Паводле слоў прэс-сакратара Мінскага абласнога ўпраўлення МНС Настасі Клебан, маланкі моцнага ўрону пабудовам і жылым дамам не нанеслі. Парывы ветру падчас моцнай навальніцы дасягалі 20 метраў за секунду. У цэлым па сталічнай вобласці яны пашкодзілі дахі на чатырох жылых дамах. Адзін дом пацярпеў у Барысаве, яшчэ тры — у вёсцы Камуна Любанскага раёна, аднак, на шчасце, ва ўсіх гэтых выпадках гаворка ідзе пра некалькі сарваных лістоў шыферы. Крыху мацней пацярпела малочнатаварная ферма ў Нясвіжскім раёне, аднак там на момант падрыхтоўкі інфармацыі ўжо поўным ходам вялося аднаўленне даху. Яшчэ было зафіксавана падзенне дрэва на высакавольную лінію каля вёскі Аляхновічы Маладзечанскага раёна, у выніку чаго часова без электрычнасці засталіся населеныя пункты Стаўбужскага, Маладзечанскага і Валожынскага раёнаў. Але, паколькі здарэнне адбылося бліжэй да гадзіны ночы, большасць жыхароў нават не заўважылі гэтага.

РАСПАЧАЛАСЯ ЛІКВІДАЦЫЯ БУРАЛОМАЎ

З пачатку трыдня ў Чавускім лясгасе распачалі працу больш за 200 лесанарыхтоўчыцкаў. Усяго ім трэба будзе распрацаваць амаль 600 тысяч кубічных метраў драўніны, што, нагадаем, была паходжанна ўраганымі вятрамі раней — на пачатку чэрвеня. У прыватнасці, толькі сучаснымі высечкамі на тэрыторыі лясгаса трэба будзе працаваць больш за 1700 гектараў лесу.

Праца лесанарыхтоўчых брыгад, што прыбываюць зараз сюды, можа заняць некалькі месяцаў. Шчыраваць на ліквідацыі наступстваў сьціхлі будучы не толькі мясцовыя работнікі, але і брыгады з іншых абласцей. Кожнае лясгаспадарчае аб'яднанне плануе накіраваць на распрацоўку бураломных участкаў у Чавускі лясгас на 200 чалавек. Таму на пачатку трыдня тут адбылося першае пасяджэнне штаба па распрацоўцы ветравальна-бураломнай драўніны. Ключавое пытанне — арганізацыя сацыяльна-бытавых умоў для лесанарыхтоўчых брыгад: арганізацыя аховы правапарадку, харчавання, медабслугоўвання і ўладкавання належных санітарных выгод для людзей.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Наўдагон ГАТОВЫЯ ДА ЭКСПЕРЫМЕНТА?

Быць ці не быць смяротнаму пакаранню ў Беларусі — ужо даўня дзіялема. Аднак у сувязі з нядуным рашэннем Парламентскай асамблеі Савета Еўропы (аднавіць беларускі парламент у статусе спецапрашанага пры ўмове ўвядзення мараторыю на выкананне смяротнай кары) дыскусія на гэты конт набывае асабліва востры і актуальны характар. Сёння мы прапануем вамі ўвазе пазіцыю Сяргея Масквіча, старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па міжнародных справах і сувязях з СНД.

«Для мяне такое рашэнне ПАСЕ было досыць прадказальным. Усе краіны Савета Еўропы ці адмянілі поўнацю смяротную кару, ці прынялі мараторыі на выкананне», — адзначае дэпутат. Ён упушчэн, што трэба вельмі спакойна ставіцца да рашэння. «У любым выпадку гэта гаворка мае прычыновае значэнне, над ёй усё адно трэба было б пывацца, і мы працавалі. У парламенце створана рабочая група па вывучэнні гэтага пытання». Палітык нагадаў і пра тое, што практыка прымянення смяротнай кары ў Беларусі «вельмі мінімізаваная»: у 2008 годзе — два выпадкі, сёлета — яшчэ ні аднаго. «Таму пытанне тут толькі ў часе. Калі Бюро будзе прымаць канчатковае рашэнне ў верасні, то, натуральна, да верасня парламент не зможа выразіць сваё стаўленне, нават калі камісія падрыхтуе, напрыклад, прапанову пра ўвядзенне мараторыю на смяротную кару. Аднак у любым выпадку Прэзідэнт можа выказаць сваё стаўленне сваім нарматыўным дакументам, калі будзе прынята палітычнае рашэнне адносна таго, каб абвясціць такі сацыяльны, так бы мовіць, эксперымент — на нейкі перыяд абвясціць мараторыі — на паўгода, год. У Прэзідэнта дастаткова паўнамоцтваў, каб прыняць такога роду рашэнне. Калі ж Бюро будзе ў перыяд работ вясенняй сесіі, якая пачне сваю работу 2 кастрычніка, то натуральна, і парламент можа выказаць сваё стаўленне. Розныя могуць быць варыянты — парламент можа выказаць зварот, можа нічытваць і заканапрэць. У любым выпадку гэта рашэнне, якое будзе прымаць сумесна з урадам і Прэзідэнтам — сумленны ніякі няма. — таму што пытанне вельмі высокага ўзроўню, народ на рэфэрэндуме выказаў адзначна за захаванне смяротнай кары ў Беларусі».

Дэпутат лічыць, што пытанне аднаўлення статусу спецыяльнага запрошанага для беларускага парламента ў ПАСЕ знаходзіцца ў нармальным стане развіцця. «З майго пункту гледжання, да пасяджэння Бюро ПАСЕ трэба прааналізаваць усё і прыняць улічваючы рашэнне».

Паводле слоў парламентарыя, яго ўкраінскае калегі выказваюць заклапочанасць якраз накіонт адмены смяротнай кары ў сваёй краіне. «Калі пагроза смяротнай кары ёсць, многія крымінальныя структуры паводзяць сябе больш стрымана, а аналіз цяперашняй сітуацыі ва Украіне казвае, што ўзровень менавіта цяжкіх злачынстваў, за якія можа быць вынесены такі прысуд, павялічваецца. І парламентарыі абмяркоўваюць пытанне аб тым, каб вярнуцца да гэтага моманту». Пры гэтым палітык перакананы, што ў нашай краіне такія праблемы не ўзнікнуць. «Я ўпэўнены, што ў нас стабільная сітуацыя ў грамадстве і са значнашчым, мне здаецца, не так дрэнна, як у іншых. Таму можна было б правесці такога роду эксперымент, я лічу, што гэта было б нармальна для нашай рэспублікі, — абвясціць часовы мараторыі на выкананне смяротнай кары, напрыклад, на год, і паглядзець, якая будзе дынаміка ў грамадстве».

Мо і сапраўды мы ўжо гатовыя да такога эксперыменту? Ала МАЧАЛАВА.

Table with exchange rates for various currencies: USD, EUR, RUB, BYR, etc.

Table with subscription information: ААТ «Азвучыла Уладзімір Грышоў» УНП 100024047, Ліцэнзія Мінскаўт № 0214009172806, выд. 03.05.2004 ад 02.05.2009

Table with subscription information: ААТ «Азвучыла Уладзімір Грышоў» УНП 100024047, Ліцэнзія Мінскаўт № 0214009172806, выд. 03.05.2004 ад 02.05.2009

Table with subscription information: ААТ «Азвучыла Уладзімір Грышоў» УНП 100024047, Ліцэнзія Мінскаўт № 0214009172806, выд. 03.05.2004 ад 02.05.2009

Table with subscription information: ААТ «Азвучыла Уладзімір Грышоў» УНП

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў народную артыстку Беларусі Інэсу Душкевіч з юбілеем

Кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка павіншаваў народную артыстку Беларусі Інэсу Душкевіч з юбілеем. Прэзідэнт адзначыў неацэнны ўклад Інэсы Душкевіч у развіццё айчынай хараграфічнай школы. «Перакананы, што дзякуючы Вашым старанням і энтузіязму на беларускую сцэну з'явіцца нямяла яркіх маладых зорак», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы пажадаў народнай артыстцы моцнага здароўя, натхнення, невывярчонай энергіі, поспеху, шчасця і дабрабыту.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Тавараабарот Беларусі і Польшчы за 2002—2008 гады ўзрос у 6 разоў

Узаемны тавараабарот Беларусі і Польшчы за 2002-2008 гады ўзрос у 6 разоў — з няпоўных \$500 млрд да \$3 млрд. Аб гэтым паведаміў віцэ-прэм'ер Беларусі Андрэй Кабякоў на адкрыцці Нацыянальнай выстаўкі Беларусі ў Варшаве.

Андрэй Кабякоў падкрэсліў, што дынаміка тавараабароту сведчыць аб узаемнай зацікаўленасці бакоў у развіцці эканамічнага супрацоўніцтва. Расце аб'ём польскіх інвестыцый у эканоміку Беларусі, дынамічна развіваецца абарот паслуг, дадаў ён.

Паводле слоў віцэ-прэм'ера, на выстаўцы ў Варшаве прадстаўлены лепшыя ўзоры прамысловыя прамысловасці вядучых прадпрыемстваў Беларусі, дэманструюцца навукаёмкія тэхналогіі. «Выстаўка з'яўляецца працягам добрай традыцыі правядзення такіх мерапрыемстваў у Беларусі і Польшчы і павінна стаць відэачасным стымулам у развіцці супрацоўніцтва дзюж краін у галіне гандлю, інвестыцый, энергетыкі, укаранення новых тэхналогій, а таксама садзейнічаць умацаванню сувязі паміж рэгіёнамі», — сказаў ён.

Упершыню адначасова з Нацыянальнай выстаўкай ў Варшаве праводзіцца беларуска-польскі эканамічны саміт. «Запланаваныя дыскусіі па шырокім коле пытанняў, пачынаючы ад сумеснага стварэння і праасоўвання турыстычнага прадукту на Аўгустовскім канале да рэалізацыі інфраструктурных праектаў у галіне транспарту, энергетыкі і іншых», — сказаў Андрэй Кабякоў. Намечана абмеркаваць таксама сумесныя практы ў рамках праграмы «Усходняе партнёрства». Паводле слоў віцэ-прэм'ера, імпартны перагаворы дадуць магчымасць вывясці значныя моманты ва ўзаемным эканамічным супрацоўніцтве і знайсці шляхі іх вырашэння, разгледзець новыя ідэі і праекты.

У сваю чаргу віцэ-прэм'ер Польшчы Вальдэмар Паўляк падкрэсліў, што абедзвюм краінам вельмі важна стварыць умовы для ўстаўнення непасрэдных кантактаў паміж прадпрыемствамі. У мінулым годзе больш як 5,2 тыс. польскіх прадпрыемстваў удзельнічалі ў гандлёвым абароце з Беларуссю. Цяперашняя выстаўка і саміт дадуць дадатковы імпульс развіццю ўзаемнага супрацоўніцтва, лічыць ён.

У Нацыянальнай выстаўцы Беларусі ў Варшаве прымаюць удзел больш як 130 прадпрыемстваў, яна прадоўжыцца да 26 чэрвеня.

Мэтай выстаўкі з'яўляецца дэманстрацыя дасягненняў Беларусі ў навуцы і прамысловасці, пошук новых партнёраў, далейшае развіццё гандлёва-эканамічных сувязяў і умацаванне дружалюбных адносін паміж краінамі. У экспазіцыі ўдзельнічаюць вядучыя прадпрыемствы рэспублікі. Усе яны падрыхтавалі канкрэтныя прапановы па дзелавым супрацоўніцтве для польскіх бізнесменаў.

Нацыянальная выстаўка Беларусі размяшчаецца ў спецыялізаваным канцэртна-спартыўным выставачным цэнтры «Торвар» і займае 2 тыс. кв.м экспазіцыйнай плошчы. Значная частка беларускай экспазіцыі прыпадае на прадпрыемствы Мінпрама. Свой патэнцыял дэманструюць Беларускі металургічны завод, Беларускі аўтамобільны завод, Мінскі трактарны завод, Мінскі аўтамобільны завод і г.д. Мінбудархітэктуры прадстаўляюць такія прадпрыемствы, як Мінскі завод будаўнічых матэрыялаў, шклозавод «Нёман», «Бярозабудматэрыялы», Беларускі цэментны завод і іншыя.

Сваю прадукцыю дэманструюць прадпрыемствы лёгкай прамысловасці, канцэрнаў «Белнафтахім», «Белдзяржхарчпрам», «Беллеснаперапрам», міністэрстваў спорту і турызму, адукацыі, лясной гаспадаркі. Таксама арганізавана экспазіцыя навуковых арганізацый і прадпрыемстваў, якую прадставіць Дзяржакомітэт па навуцы і тэхналогіях, Нацыянальная акадэмія навук і Міністэрства адукацыі.

Банкаўскую сітуацыю Беларусі на выстаўцы прадстаўляюць ААТ «Пріорбанк», ААТ «Белінвестбанк», ААТ «БПБ-Банк». Запланаваны прэзентацыйны семінар беларускай банкаўскай сферы і іншыя семінары-прэзентацыі, адбудуцца бізнес-сустрэчы прадстаўнікоў дзелавых колаў Беларусі і Польшчы.

Рыхтуецца сустрэча прэм'ер-міністраў Беларусі і Польшчы

Пра гэта паведаміў журналістам у Варшаве віцэ-прэм'ер Беларусі Андрэй Кабякоў.

Андрэй Кабякоў не ўдакладніў, калі можа адбыцца гэтая сустрэча, адзначыўшы, што для яе неабходна сур'ёзная падрыхтоўка. «Трэба падрыхтаваць нарматыўныя дакументы, пагадненні. Цяпер мы з Вальдэмарам Паўлякам (віцэ-прэм'ерам Польшчы) займаемся гэтай працоўкай», — сказаў ён.

Віцэ-прэм'ер Беларусі адзначыў, што за 2002—2008 гады двухбаковы тавараабарот павялічыўся ў 6 разоў — да \$3 млрд. Разам з тым у гэтым годзе наступствы сусветнага крызісу адбіліся на аб'ёмах узаемнага гандлю дзюж краін. «Зніжжэнне складае каля 40 працэнтаў, аднак мяркуючы тавараабарот усё адно большы за \$1,5 млрд», — падкрэсліў ён.

«Мы дамовіліся з віцэ-прэм'ерам Польшчы аб тым, што вельмі ўважліва разгледзім кожную таварную пасію, якая ўплывае на ўзаемны тавараабарот», — сказаў Андрэй Кабякоў. — Мы вызначылі такія крытычныя пункты, дзе мы можам разам даць індывідуальныя ўказанні бізнесу, якія дазволілі б гэты тавараабарот у максімальнай ступені захаваць і ўзняць у цяперашніх умовах».

БЕЛТА.

Беларусь, Украіна і Польшча стварылі Кіеўскую ініцыятыву

Беларусь, Украіна і Польшча выпрацавалі новы механізм пад назвай «Кіеўская ініцыятыва» для рэалізацыі трохбаковага супрацоўніцтва ў сферы бяспекі, а таксама палітычнай, эканамічнай, энергетычнай, экалагічнай і гуманітарнай сферах па праграме «Усходняе партнёрства», паведаміла сакратар Савета нацыянальнай бяспекі і абароны Украіны (СНБАУ) Раіса Багатырова.

Адпаведны механізм узгаднілі ў Кіеве дзяржаўны сакратар Савета бяспекі Беларусі Юрый Жадобін, сакратар Савета нацыянальнай бяспекі і абароны Украіны Раіса Багатырова і кіраўнік Бюро нацыянальнай бяспекі Польшчы Аляксандр Шчыго.

Сакратар СНБАУ паведаміла, што аб выніках сустрэчы бакі маюць намер праінфармаваць сваіх прэзідэнтаў. Акрамя таго, будуць накіраваны прапановы ўрадам Беларусі, Украіны і Польшчы аб наладжанні аналагічнага супрацоўніцтва паміж міністрамі краін.

На сустрэчы прынята рашэнне аб стварэнні рабочых груп, якія ўзначаліць каардынатар ад кожнай краіны. Іх задачай будзе распрацоўка рэальнага плана дзеянняў для трохбаковага супрацоўніцтва па праграме «Усходняе партнёрства». Прадугледжваецца, што ўжо ў верасні кіраўнікі груп павінны сустрэцца для абмеркавання напрацаванага плана.

Як адзначыў дзяржсакратар Беларусі Юрый Жадобін, такая дыскусія паміж кіраўнікамі ведамстваў можа стаць сур'ёзным фундаментам для далейшай стабілізацыі сітуацыі ў трох краінах, якія зазналі ўплыў сусветнага эканамічнага крызісу.

Савет міністраў ЕС 20 чэрвеня 2008 года ўхваліў стварэнне праграмы «Усходняе партнёрства» пры ўдзеле ЕС, Азербайджана, Арменіі, Беларусі, Грузіі, Малдовы і Украіны, а 7 мая 2009 года ў Празе (Чэхія) адбыўся ўстаноўчы саміт.

БЕЛТА — УКРИФОРМ.

Пастановы Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

АБ ДАЧЫ ГЭТАГА ПРЫЗНАЧЭННЕ ПРЭЗІДЭНТАМ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ СУДДЗЕЙ ВЫШэйШАГА ГАСПАДАРЧАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ МАЙЭРАВАЙ А.М.

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь ПАСТАНАВЛЯЕ: У адпаведнасці з пунктам 2 часткі першай артыкула 98 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь даць згоду на прызначэнне Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь суддзёй Вышэйшага Гаспадарчага Суда Рэспублікі Беларусь Майэравай Алены Міхайлаўны.

Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Б. БАТУРА

19 чэрвеня 2009 года, г. Мінск. № 99 — СР4/І

АБ ВЫБРАННІ Т.В. ВАРАНОВІЧА СУДДЗЕЙ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА СУДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь ПАСТАНАВЛЯЕ: У адпаведнасці з пунктам 2 часткі першай артыкула 98 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь выбраць суддзёй Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь Варановіча Тавдэшу Валыянцінавіча.

Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Б. БАТУРА.

19 чэрвеня 2009 года, г. Мінск. № 100 — СР4/ІІ

БЕЛАРУСКІ БОК ЗВЯРНУЎСЯ ДА ЕС 3 ПРОСЬБАЙ АБ АКАЗАННІ ФІНАНСАВАЙ ПАДТРЫМКІ...

КІНАДАМОВА

Дэпутаты ратыфікавалі пагадненне аб сумеснай фільмавытворчасці ў рамках СНД. Дакумент быў падпісаны летась у Кішынёве ў мэ-тах развіцця супрацоўніцтва ў галіне кінематографіі, умацавання эканамічных і культурных сувязяў паміж дзяржавамі—удзельнікамі СНД — адначыў Павел Лагушча, упершыню выступаючы ў Авальнай зале ў якасці міністра культуры. Новы кіраўнік ведамства заўважыў, што нацыянальная кінастудыя «Беларусьфільм» атрымае магчымасць прыцягваць дадатковыя фінансавыя сродкі. Пагадненне прадугледжвае аказанне садзейнічання ва ўездзе і выездзе на сваю тэрыторыю мастацка-вытворчага персаналу, а таксама часовым увозе і вывазе абсталявання і матэрыялаў, неабходных для вытворчасці сумесных фільмаў. У адпаведнасці з дамоўленасцю выкарыстанне і распаўсюджванне кінастужак сумеснай вытворчасці не падпаддаюць ні пад якія абмежаванні, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствамі дзяржаў—удзельніц.

СКІДКА НА МАЛЕНСТВА

Народныя абраннікі прынялі ў двух чытаннях папраўкі ў некаторыя законы па пытаннях крмінальнай адказнасці і аперацыйна-вышуквой дзейнасці. У Авальнай зале з дакументам азнаёміў прысутныя генеральны пракурор Беларусі Рыгор Васілевіч. Паводле яго слоў, прапанаваныя змены скіраваны на тое, каб пашырыць сферу прымянення інстытута вызвалення ад крмінальнай адказнасці, стварыць больш прымальныя ў сацыяльных і эканамічных адносінах умовы і эфектыўныя механізмы прымянення альтэрнатыўных пазбаўлення волі відаў пакаранняў.

Праектам уводзіцца магчымасць асуджэння за адтэрміноўкай выканання пакарання асобай, якая ўпершыню здзейсніла цяжкае злачынства, не звязанае з злачым на жыццё ці здароўе чалавека, натуральна, пры поўным пакрыцці прычыненай шкоды. «Напрыклад, адтэрміноўка выканання пакарання ў выглядзе пазбаўлення волі можа быць прыменена да асобы, якая здзейсніла ўпершыню крадзеж у памеры да 9 млн рублёў і поўнасцю пакрыла прычыненую шкоду. У цяперашні час альтэрнатыўны пазбаўленню волі за такое злачынства няма», — падкрэсліў генпракурор. Гэты і іншыя запланаваныя новым заканапраектам захады ў цэлым дазваляць знізіць фінансавыя затраты на вытворчасць па справах і скараціць колькасць асобай, якія знаходзяцца ў месцах пазбаўлення волі. А тое, што беларускія турмы перапоўненыя, — ні для каго не навіна...

Прынятыя народнымі абраннікамі папраўкі ў многім мякчаюць адказнасць за злачынствы, учыненыя няпоўнагадовымі. Спладар Васілевіч з'яўляецца адным з тых, што зменны ў гэтым рэчышчы скіраваны на максімальную адпавед-

насць міжнародна-прававым стандартам. Цяпер з'явіцца магчымасць замяні штрафну, прызначаную няпоўнагадоваму, грамадскімі работамі, а таксама прымусоўваць работамі вывахаваюча характару. Прапануецца таксама знізіць для няпоўнагадовых максімальныя тэрміны катчача пакарання, калі здзейснена некалькі злачынстваў, з 20 да 17 гадоў пазбаўлення волі.

ПА ХАБАРЫ — І ПАКАРАННЕ

Прапанаваныя змены ў заканадаўстве змогуць забяспечыць дыферэнцыраваны падыход у практыцы прызначэння адказнасці. У суда павінна быць больш магчымасцяў для выканання прынцыпу індывідуалізацыі пакарання, — упэўнены Рыгор Васілевіч, — з улікам характару злачынства, ступені яго грамадскай небяспекі, асобы злачынцы. Дзейнае ж заканадаўства не дазваляе дыферэнцыраваць па выдодзіцц да вырашэння гэтага пытання. «У прыватнасці пакаранне выключна ў выглядзе пазбаўлення волі прызначаецца як за дробны хабар — 50 тыс. рублёў, — так і за той, што ў 100 разоў яго перавышае. А паўторныя прызначэнні па сваім памеры хабар цягне крмінальнаму адказнасці ад 6 да 10 гадоў пазбаўлення волі. Такі падыход, на наш погляд, не дазваляе судам улічваць рэальную ступень грамадскай небяспекі учыненага злачынства і прыводзіць да прызначэння судом пакарання, несумернага зробленаму. Безумоўна, калі размова ідзе пра такія невялікія сумы, то трэба ацэньваць, у якіх умовах знаходзіліся тыя, хто даваў хабар або атрымліваў яго, было гэта шмат разоў ці гэта адзінакавая сітуацыя — комплекс фактараў».

А вось для нядбайных бацькоў у прынятым дэпутатамі заканапраекце знайшоўся «бізн». Паводле слоў Рыгора Васілевіча, пакаранні ў выглядзе папраўчых работ і абмежавання волі для асобай, што ўхіляюцца ад пакрыцця выдаткаў на ўтрыманне іх уласных дзяцей, дэманструюць дастаткова нізкую эфектыўнасць. Таму папраўкамі ў заканадаўства прадугледжана ўвядзенне такіх відаў пакарання, які грамадскай работы, арышту і пазбаўлення волі. «З'явіцца больш магчымасці ўздзеяння на гэту катэгорыю грамадзян», — запэўніў дэпутатаў генпракурор.

Народныя абраннікі пацкавіліся пытаннем аб магчымасці перагляду (з улікам паправак у заканадаўстве) спраў тых асобай, што ўжо асуджаны за крмінальныя злачынствы. Рыгор Васілевіч запэўніў, што масавага перагляду не будзе, гэта не адобудзецца ў аўтаматычным рэжыме. Сітуацыя будзе ацэньвацца з улікам асобы злачынцы, цяжкасці здзейсненага і яго наступстваў, усё залежыць ад таго, які суд кваліфікаваў дзеянне, ці шла размова пра прызначэнне менавіта мінімальнага пакарання і гэтак далей.

АКЦЫІ «ДАЙ ІМЯ ЦЯГНІКУ!»

Каля 300 мінчан і жыхароў іншых гарадоў Беларусі адгукнуліся на прапанову БЧ даць ім хуткаму цягніку Мінск — Кіеў.

Як расказалі ў аддзеле сэрвіснага аслугоўвання пасажыраў БЧ, у варыянтах назваў часцей за ўсё фігуруюць словы «славянскі», «сталічны», «экспрэс». Зараз найбольш арыгінальных прапановаў можна вылучыць «Белья росы», «Рагнеда», «Усыяла Чарадзей», «Уладзімір Мулявін». З усіх варыянтаў назваў арганізатары акцыі «Дай ім цягнік!» выбееруць пяць найбольш удалых. З 25 па 30 чэрвеня на сайце БЧ адбудзецца інтэрнэт-галасаванне.

Міхаіл МІХАЙЛАЎ, «Мінск—Навіны». Дзяржаўнаінспекцыя — вельмі неспакойная, але вельмі неабходная для агульнага спакою службы. Ад працы гэтых людзей шмат у чым залежыць жыццё пасажыраў, лёшыхаў, вадзіцельў, беспяка руху транспарту ў любы час і ў любое ндвор'е. Капітаны Аляксандр КАЛЯДА і Мікалай ЯФРЭМАЎ з'яўляюцца дзяржаўтаінспектарамі міжрэяйнага аддзела Упраўлення ДАІ. Бяспека руху аўта транспарту ў Гродне і яго ваколіцах забяспечваецца, у тым ліку, і бездакорнай службай герояў з гэтага фотаздымка.

Уважаемые акционеры ОАО «Технобанк»!

Настоящим извещаем о проведении внеочередного Общего собрания акционеров ОАО «Технобанк» в очной форме. Дата проведения: 30 июня 2009 года. Место проведения (адрес): г. Минск, ул. Кропоткина, 44, ОАО «Технобанк», II этаж. Регистрация участников Общества для участия в собрании: с 10.00 до 10.30 по месту проведения собрания. Время проведения заседания: с 10.30 до 11.30. Повестка дня Общего собрания акционеров: 1. О внесении изменений и дополнений в устав ОАО «Технобанк». 2. О предоставлении безвозмездной (спонсорской) помощи. 3. О внесении изменений в локальный нормативный акт ОАО «Технобанк». 4. Об осуществлении выкупат. 5. О выкупе ОАО «Технобанк» акций собственного выпуска по требованию акционеров ОАО «Технобанк».

Для регистрации с собой необходимо иметь: паспорт (для физических лиц), документ, подтверждающий полномочия руководителя, и печать (для юридических лиц). Для получения дополнительной информации обращаться в ОАО «Технобанк» по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, 44, телефон (017) 237 43 80.

Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности № 11 от 27.10.2006 г., УНП 1007065262.

ПАРЛАМЕНЦІ ДЭБІТНІК

ПАРЛАМЕНЦІ ДЭБІТНІК

ФІНАНСАВАЕ ПЫТАННЕ — РУБАМ

Дэпутаты таксама прынялі ў двух чытаннях папраўкі ў законы «Аб гарантаванні пакрыцці банкаўскіх укладў (дэпазітаў) фізчных асобай», «Аб эканамічнай неплацежаздольнасці (банкруцтве)» і «Аб індэксацыі даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі». Прапанаваныя змены замцоўваюць дзяржаўную гарантыю поўнай захаванасці грашовых сродкаў фізчных асобай у банках Беларусі ў памеры 100 працэнтаў незалежна ад колькасці дэпазітаў, у той час як у дзейнай рэдакцыі закона дзяржавай гарантуецца пакрыццё укладу ў суме, не большай за 5 тыс. еўра.

Паводле падтрыманых парламентарыямі зменў, Агенцтва па гарантаванні пакрыцці ўкладў фізчных асобай атрымлівае п'яноўчымі для выканання функцый часовай адміністрацыі па кіраванні банкам для папярэджання яго банкруцтва, а таксама функцый антыкрызіснага кіраўніка пры здзейсненні працэдур банкруцтва. У адпаведнасці з папраўкамі ў закон «Аб індэксацыі даходаў насельніцтва з улікам інфляцыі» з аб'екта яго прававога рэгулявання выключана індэксацыя зберажэнняў грамадзян. Як п'яноўчымі міністр фінансаў Андрэй Харкавец, які знаёміў з дакументам, гэта звязана з тым, што абарона зберажэнняў насельніцтва здзіеняецца за кошт змянення працэнтных ставак па ўкладзе. Практыка налічэння працэнтаў па банкаўскіх укладах, якая склалася, паказвае іх залежнасць ад стаўкі рэфінансавання Нацбанка, што пастаянна карэктуюцца з улікам узроўню інфляцыі. Такім чынам, працэнтныя стаўкі па дэпазітах уключаюць у сабе пакрыццё грамадзянам інфляцыйны стратаў па зберажэннях. Заканадаўцы падкрэсліваюць, што прадугледжаныя змяненні ніякім чынам не пагаршаць наяўнага становішча ўкладчыкаў.

У гутарцы з журналістамі міністр паведаміў, што беларускі бок звярнуўся да ЕС з просьбай аб аказанні фінансавай падтрымкі. Адпаведны зварот накіраваны, і выніку яго папярэдняга разгледу чакаюць прыкладна праз 10 месі. Паводле слоў міністра, у Еўрасаюзе ёсць механізм аказання макразэканамічнага фінансавання, уязванага з работай МВФ у краінах, якія звярнуліся па падтрымку. Размова ідзе аб разгледзе сум у кантэксце фінансавання, якога нестae, — магчыма, дзве трэці.

Намеснік старшыні праўлення Нацбанка Мікалай Лузгін падзяліўся з журналістамі інфармацыяй аб тым, што пасаджэнне Савета дырэктараў МВФ верагодна адбудзецца 29 чэрвеня, і беларускі бок разлічвае на станоучае рашэнне аб павелічэнні фінансавай падтрымкі на 1 млрд долараў, паколькі ўсе ўмовы выконвае. Нагадаем, што першапачаткова дамоўленасць датычылася сумы ў 2,46 млрд долараў.

Ала МАЧАЛАВА. Дзясяткі людзей на веласіпэдах і роліках, апранутыя толкі ў гумовыя сланцы і належныя на законе шлемы, праехалі праз Тэль-Авіў. Акцыя была арганізаваная ў знак пратэсту супраць зьлараў правілаў дарожнага руху. Так, якія спадзюцца на адмену закона, які патрабуе абязвожываа нашізны шлема пры яезде на веласіпэдах і роліках, а гэта, па іх меркаванні, не дазваляе многім людзям карыстацца гэтымі сродкамі перасоўвання. Акрамя, голяыя людзі патрабуюць увядзення дзяржаўнага закона, у адпаведнасці з якім будучы пракладзеныя спецыяльныя дарожкі для беспечных і экалагічна чыстых нематэрыяльных транспартных сродкаў.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

ПЕРШАЕ АДХІЛЕННЕ

На чарговым пасаджэнні другой сесіі Савета Рэспублікі сенатары ўхвалілі праект закона аб выкананні рэспубліканскага бюджэту за мінулы год. У дзяржаўнаму казы летас паступіла 49 трлн рублёў, а выдаткавана было 48,1 трлн рублёў. Такім чынам, склаўся прафіцэт у суме 921,5 млрд рублёў (0,7 працэнта да ВУП). Пры тым, што п'яноўчым дэфіцыт у памеры 2,2 трлн рублёў (1,9 працэнта да ВУП). Першапачаткова рэспубліканскі бюджэт 2008 года быў зацверджаны ў суме 38,1 трлн рублёў па даходах, 40,3 трлн рублёў — па расходах. А ў снежні ўказам кіраўніка дзяржавы паказчыкі былі ўдакладненыя, — адзначыў міністр фінансаў Андрэй Харкавец, знаёміўчы з заканапраектам сенатараў, — 46,4 трлн рублёў па даходах і 49,8 трлн рублёў па расходах.

У эканамічным блоку дакументаў, ухваленых парламентарыямі, таксама папраўкі ў закон аб каштоўных металах і каштоўных камянях. У адпаведнасці з прапанаванымі змяненнямі і дапаўненнямі ўдасканалены парадак фарміравання, выкарыстання і захоўвання каштоўнасцў Дзяржаўнага фонду каштоўных металаў і каштоўных камяняў Рэспублікі Беларусь. А вось заканапраект аб унёсены змяненніў і дапаўненніў Закон «Аб таварных знаках і знаках аслугоўвання» верхняй палатай парламента адхілены ў сувязі з тым, што п'яноўчымі заканапраекта не дапусціцца п'яноўчымі сабой і да нормаў дзейнага закона, а таксама не ў поўнай меры адпавядаюць патрабаванням нарматываў тэхнікі. Гэта першы праект нарматыўнага прававога акта, які быў скіраваны на працоўку ў Палату прадстаўнікоў у гэтым скліканні. Сенатары ратыфікавалі шэраг міжнародных дакументаў, у прыватнасці, міжрадавы дагавор аб умовах аздараўлення беларускіх дзяцей ў Ірландыі і пагадненне паміж ўрадамі Беларусі і Швецыі аб міжнародных аўтамобільных перавозках пасажыраў і грузаў.

Зоя ВАРАНЦОВА.

ГОМЕЛЬСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЙ ФОНД ГОСУДАРСТВЕННОГО ИМУЩЕСТВА

проводит 9 июля 2009 г. повторный аукцион по продаже объектов недвижимости государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества.

ЛОТ № 1
Капитальное строение, инв. № 341/С-7058 и право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества.

Сведения о предмете аукциона: одноэтажное здание из бетонных блоков, общей пл. 276,2 кв.м; перекрытие ж/бетонное; кровля совмещенная; год постройки – 1975.

Местонахождение: Гомельская обл., г.п. Октябрьский, ул. Янки Купалы, 15.

Условия использования – под объекты социально-бытового, складского или производственного назначения. Помещения площадью 138,0 кв.м сданы в аренду до 01.10.2009 г.

Земельный участок – 0,1722 га. Срок аренды земельного участка – 50 лет.

Начальная цена единюго предмета аукциона – 91 953 336 рублей, в т.ч. имущества – 90 855 408 рублей (снижена на 20 %), права заключения договора аренды земельного участка – 1 147 928 руб.

Задаток, вносимый участником, – 3 000 000 руб. Продавец: имущества – РУП «Калинковичиводострой», тел. (02345) 4-50-60, 4-50-57, права заключения договора аренды земельного участка – Октябрьский районный исполнительный комитет, тел. (02357) 2-17-09, 2-11-05.

Захавайце ён з часоў Першай сусветнай вайны. Мясцовыя жыхары перакананы, што пад зямлю ідзе другі паверх...

БЛІНДАЖ

Увёсці Парэчка на Піншчыне ёсць што паказаць турыстам. Гэта і ўнікальны завод Скірмунтаў (тут быў здобыты першы патэнт на тэрыторыі Беларусі), і гаспадарчы двор, і парк з дрэвамі-экзотамі, і могілкі нямецкіх жаўнераў... Але кожны мясцовы падкажа вам яшчэ адну цікавостку — бліндаж. Два гады таму яго нават абазначалі адмысловым турыстычным знакам на дарозе...

Гэты нямецкі бліндаж — найвялікшы з часу Першай сусветнай вайны. Улічваючы, што праз месяц мы будзем адзначаць 95-годдзе з даты яе пачатку, узрост саціліцы... Калі быць дакладным, гэты бліндаж — найвялікшы з тых, што захаваліся ў добрым стане, — каментуе Уладзімір Багданаў, аўтар тэматычнага тэлеканала «Тэлеканал» і мультимедыйнага сайта «Тэлеканал». Бліндаж ацалеле галоўным чынам таму, што на Піншчыне не было буйных вайсковых аперацый падчас той вайны. А іначэ таму, што яго не знішчылі ў савецкі час, як дзясяткі іншых... Такі бліндаж лёгка вытрымаў артылерыйскі удар. Літаральна ўчора я расшыфраваў надпіс на паштоўцы, якую даслаў нямецкі жаўнер дадому з нашых мясцін. Ён піша: «У нас усё спакойна, толькі часам працуе расійская артылерыя...». Дарэчы, падобныя бліндажы немцы часта электрыфікавалі — будавалі побач невя-

лікія электрастанцыі. Увогуле, лінія фронту стаяла ў Беларусі нерухома больш за два гады, таму атабарыця вайскоўцы паспелі капітальна. Сёння ў Парэчку, вядома, ужо не засталася сведкаў той вайны. Аднак жывуць іх дзеці і ўнукі. Для іх бліндаж — як частка краіны, як частка дзяцінства. — Як малыя былі, дык у бліндажы гулялі ў «вайншкы», — апавядае мне па дарозе да бліндажа старшыня Парэчкаскага сельсавета Міхаіл Вірковіч. — Бралі хто ліхтарыкі, а хто і стары алейны фільтр у якасці факела. Пужалі адзін аднаго духамі і прывідамі... Для нас, малых, бліндаж быў найвялікшай цікавосткай у жыцці. Тут прагнвалі ўрокі, хаваліся ад бацькоў, курылі першыя папяросткі... Міхаіл Андрэевіч апавядае, што толькі на тэрыторыі яго сельсавета захавалася шмат сведчаньняў той вайны — двое вайсковых могілак, дзясяткі дзоты і бліндажы ля Лагішына, Целяханяў, Марчы, уздоўж Агінокага канала... У старшыні ёсць ідэя да блізкай даты арганізаваць суботнік — і вышысціць бліндаж ад смецця. Бо яго ж нават за-

межнікі часам прыязджаюць паглядзець... Умела схаваны 90 гадоў таму, бліндаж і зараз не выдае сябе адрозна. З боку дарогі ўвогуле выглядае як пагорак з елакчыкамі. Але калі абсціць яго справа, бачыш уваход і бетонны мур, які зліваецца з зямлёй. Унутры — калідор і шмат пакояў. Столь прыкрытая жалезнай паржавелай гофрай. Вокнаў няма — толькі некалькі вузкіх адтулін. — А насамрэч бліндаж двухпавярховы! — ага! — каментуе мяне Рыгор Ружыко, слынны мясцовы краязнавец. — Мне сямбы з Акадэміі МУС паказвалі ягоную схему, дык там пад зямлёй такі ж паверх, што і тут. Толькі вось уваход няк знайсці не можам. А падлога тут арміраваная — некалькі сантыметраў жалеза і бетон... Парэчкі бліндаж 90 гадоў таму на-дзейна ахоўваў жаўнераў у час абстрэ-

лаў, а цяпер працягвае надзейна ахоўваць свае тайны. Аднойчы — я веру — у ім размесціцца Музей Першай сусветнай вайны для гэтага ў бліндажы хапае. Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара. Пінскі раён.

СПІС СПАДЧЫНЫ ПАШЫРЫЦЦА

Ці вядома матэрыяльнай і духоўнай спадчына ў нашай краіне? У спіс спадчыны ўключаныя тэрыторыі, якія маюць агульнаагульнае каштоўнасць. Чакаць засталася нядоўга: з 22 па 30 чэрвеня ў Севільі (Іспанія) праходзіць 33-я сесія Камітэта сусветнай спадчыны, на якой і разглядаюцца гарговыя прапановы з розных кантынентаў. Сёлетня краіны, які паведмілі ў прадставіць ААН у Беларусі, прапанавалі на разгляд 30 аб'ектаў — 4 прыродныя, 23 — культурныя і 3 — змяшаныя (г.зн. прыродна-культурныя). Сярод іх 4 — адзін з некалькіх краін (транснацыянальных аб'ектаў). 7 заявак з'яўляюцца пашырэннем адбраных раней аб'ектаў сусветнай спадчыны. Наша краіна прапанавала матэрыяльную і духоўную спадчыну святой Ефрасіны Полацкай.

Трэба адзначыць, што ў беларускага аб'екта сёлетня даволі сур'ёзныя канкурэнты. Напрыклад, буднікі-шэдэўры такіх краін, як Аргенціна, Бразылія, Францыя, Швейцарыя, Японія. Аўстрыйскі горад Грац вылучыў свой гістарычны цэнтр і замак Шлос Егенберг з мэтай пашырэння аб'екта «Гістарычны цэнтр г. Грац». Боснія і Герцагавіна — каштоўнасці гістарычнага горада Яйку. Бельгія — сьпінны Палац Стоклет, Бразілія — Залаты шлях у Парачі і яго пейзаж, Буркіна-Фасо — разваліны Лоранені. Сёлетня цікавыя і вельмі экзатычныя прыродныя аб'екты прапанавалі Германія і Галандыя — Ватовае мора, Італія — Даламаты, Рэспубліка Карэя — Карэйскія мелавы бераг дыназаўраў, Расійская Федэрацыя — Ленскія слупы, а Філіпіны — прыродны парк на рыфках Тубатах. Камітэту ў час работы сесіі таксама трэба вывучыць пытанне аб стане 30 аб'ектаў, уключаных у спіс сусветнай спадчыны, якія зараз апынуліся пад пагрозай. Камітэт можа прыняць рашэнне і аб уключэнні новых аб'ектаў, захаванася якіх патрабуе асаблівых клопатаў. У спіс уключаюцца аб'екты спадчыны, якія падвяргаюцца рознага роду пагрозам, такім, як забруджванне навакольнага асяроддзя, урбанізацыя, дрэнна арганізаваны турызм, войны, прыродныя катастрофы — словам, усё, што можа негатыўна ўплываць на найвялікшую каштоўнасць, якая і вызначыла іх уключэнне ў спіс сусветнай спадчыны. Напрыклад, адным з такіх праблемных аб'ектаў Спіса з'яўляецца культурны пейзаж даліны Эльбы ў раёне горада Дрездэн у Германіі. Камітэт надае яму спецыяльную ўвагу з мэтай вырашыць пытанне аб мэтазгоднасці яго наступнага захавання ў Спісе, нягледзячы на пабудову маста ў самым цэнтры гэтага аб'екта. Нагадаем, сёння ў Спіс занесеныя 878 помнікаў і славутых месцаў «выключнай каштоўнасці сусветнага значэння». Сярод іх 679 культурных, 174 прыродныя і 25 аб'ектаў змяшанага характару ў 145 краінах. Паліна ЛАХМАНЕНКА.

Усім аматарам таямнічага гомельскага археолага даюць станоўчы адказ на гэты пытанне. Але ж пакуль навуковыя супрацоўнікі Гомельскага палаца-паркавага ансамбля, якія распрацавалі новы археалагічны маршрут «Старажытны Гомель», не прапануюць яго наведаць.

— Хадзі пакуль не значацца ў нашым маршруце, — адзначае навуковы супрацоўнік палаца-паркавага ансамбля Юрый ДРАБЫШЭВІЧ. — Апошні, які з'яўляўся выходам да ракі Гаміюк, быў узарваны казакамі ў час вайны Расіі з Рэччу Паспалітай, калі Гомель асадылі ў 1654 годзе. Іншыя пакуль невядомыя. Гэта пытанне на будучыню.

Тым не менш дапытлівыя экскурсаводы пакажуць і раскажуць шмат цікавага. Пад кіраўніцтвам гомельскага археолага, кандыдата гістарычных навук, дацэнта Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Францыска Скарыны Алега Макушына на тэрыторыі старажытнага парка з 1998 па 2002 год былі зробленыя незвычайныя знаходкі. Напрыклад, палеалітычнае крэманевае рубіла, вырабы з касткі шарцістага насарога, якія зараз знаходзяцца ў музейнай экспазіцыі ансамбля. Спецыялісты тлумачаць: гэта сведчыць аб тым, што на тэрыторыі парка ў час каменнага веку існавала не знойдзена да гэтага часу стаянка перыяду палеаліту. А стаянкарнае месца пасялення тут існавала ўжо з бронзавога веку — гэта III-II тысячгадовы да нашай эры. Тут пражывалі індаеўрапейцы, якія прыйшлі сюды з тэрыторыі

ЦІ ЁСЦЬ У ГОМЕЛЬСКИМ ПАРКУ ПАДЗЕМНЫ ХОД?

Сярэдняга Падняпроў'я. Потым тут сяліліся славяне — радзімічы. Адсюль пайшла зямля гомельскага археолага, адсюль пачаў развівацца Гомель. Ён стаяў на перакрыжжы водных шляхоў з варагав і грэкі і заўсёды быў у цэнтры самых розных гістарычных падзей. Дзякуючы намаганням гомельскіх археолагаў, нам вядома, што сён-

няшні абласны цэнтр стаў пасяленнем гарадскога тыпу ўжо ў канцы X — пачатку XI стагоддзя — задоўга да афіцыйнага згадвання ў Іпацьеўскім летапісе ў 1142 годзе. Новы маршрут — лагічны працяг адрэктыва два гады таму археалагічнай экспазіцыі, якая прысвечана старажытнай гісторыі Гомельшчыны. У ёй знаходзіцца, напрыклад, шклянна пацёрка ў вочкі, якая датуецца V стагоддзем да нашай эры. Яе радзіма — старажытны Егіпет. Яна трапіла сюды праз гандаль з

фінікійцамі, потым са старажытнымі грэкамі, а потым — з мясцовым насельніцтвам, якое жыло на гэтай тэрыторыі. Пацёрка была знойдзена на тэрасе каля ўпадзення ракі Гаміюк у Сож. На тэрыторыі навакольнага горада была знойдзена бронзавая пальчатая фібула — закопка для адзення, якая адносяцца да часоў ранніх славян — гэта VII стагоддзе нашай эры. У экспазіцыі — шклянныя бранзалеты XI—XIII стагоддзяў, інструмент збройніка, пласцінкі ад даспехаў старажытнага воіна...

Маршрут ідзе ўслед за тапаграфічным апісаннем горада, пачынаючы ад самай старой і галоўнай часткі — дзяцінцы. Таксама ў яго ўваходзіць тэрыторыя навакольнага горада, — сёння яе можна ўявіць па каменных знаках, размешчаных вакол сабора Пятра і Паўла, каля цэнтральнага ўвахода ў Гомельскі парк, а таксама на тэрыторыі парка — гаспадарчай часткі былога горада. Гамельчанам і гасцям горада пакажуць і месца, дзе была старажытная драўляная прыстань.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара і музея.

Футбол. Чэмпіянат Еўропы

ПАКУЕМ ЧАМАДАНЫ

Юрый КУРНЕНН. «Другім голам нас пазбавілі шанцаў»

З лікам 1:2 скончыўся матч беларусаў з італьянскай дружнай і выступленне нашай каманды на моладзевым чэмпіянаце Еўропы. Італьянцы — у паўфінале, мы — збіраемся дадому. Пяць гадоў таму, у чэрвені 2004-га, беларуская «маладзёжка» толькі скліканя, што і казач, да паўфіналу была бліжэй. І шмат неспрыянага тады было сказана ў адрас румынскага арбітра Аляксандра Тудара, якая называлі мы магільшчыкам каманды Юрыя Пунтуса. Тая дружная ў выніку стала пятай. У 2004-м нявыдаў моладзевы каманды, якая ўпершыню трапіла на кантынентальнае першынства, у паўфінал для многіх часмушці азначыў прывал, а я ўзгадаваў былога трэнера жоджінскага «Тарпеда» няхобчыка Якава Шапіру, які сказаў тады, што ніякай гэта не трагедыя. Праз пяць гадоў мы сталі, здаецца, больш памяркоўныя і зразумелі нарэшце, што ў футбольным плане ніякай мы не топ-дзяржава. І сёмы вынік нашай каманды можам лічыць цалкам здвальняючым. Мы ў васмерці лепшых — і гэта пакуль наша дасягненне.

Многія таксама схільныя ківаць на арбітра ў пазачарнім матчы беларусаў з італьянцамі. Маўляў, і пенальці мог не прызначыць, а калі прызначыў, то не толькі б нам, але і суперніку за знос Ковеля, а другі гол італьянцаў увогуле з яўнага афсайду, жога не бачыў толькі судзя. Усё гэта спрэчнае, безумоўна, моманты. Але калі з інаша боку падысці, то чаму судзя павінен сімпатызаваць менавіта нам, а не камандзе Італіі? Сімпаатызаваць арбітры стануць толькі тады, калі той факт, што Беларусь не трапіла ў фінальную частку, будзе выпадкова і сэнсацыяй, а не наадварот. Гэта калі ўлічваць судзейскі фактар. Аб'ектыўна ж — усё на сваім месца: топ-каманды (Англія, Германія, Італія, Швецыя) — у паўфінале, мы — на сямой пазіцыі.

Пасля матчу галоўны трэнер нашай дружны Юрый Курненні падыліў сваім меркаваннем: «Мы сёння выглядалі годна, згуляліся арганізавана на працягу ўсяго паўдзінку. Ключавым момантам матчу стаў эпізод, калі італьянцы забілі другі гол, — тады два разы быў афсайд. Гэтым голам нас пазбавілі ўсіх шанцаў». Тым не менш, Юрый Курненні высока ацаніў выкарыстанне магчымасці ўдзелу ў турніры сваіх падпаечных. «Гэта вялізны досвед. У нашай зборнай пераважна футбалісты з беларускага чэмпіяната, і, лічу, мы ў Швецыі выглядалі годна». Наконт замянаў і футбалістаў, якіх трэнер выпусціў у асноўным складзе, ён патлумачыў: «Я ўжо неаднаразова казаў, што ў нас ёсць пэўная сістэма тэстаў, і на поле выйшлі тры-

які футбалісты, якія былі найбольш да гэтага гатовы». Сяргей ПІГЕВІЧ: «Хто прапусціць Беларусь у фінал?»

Гульцы не хавалі свайго расчаравання. Леанід Ковель растлумачыў момант, дзе, па меркаванні многіх бальнішчыкаў, у вароты італьянцаў трэба было прызначыць пенальці: «Я пракінуў мяч, паставіў корпус, а ён уразоўвае мя ў бядро. Лічу, што там быў чысты пенальці. Акрамя таго, ёсць пытанні па пенальці ў нашы вароты, а другі гол італьянцы забілі за двойчы афсайду. Лік, на мой погляд, не адпавядае гульні: мы заслужылі ў гэтай сустрэчы нічыёй, а магчыма, і перамогі. Але за гульні супраць сербаў і італьянцаў нам не сорамна». — Цытуе гульца адзін з сайту. Падыліў сваім меркаваннем і Сяргей Гігевіч, які назіраў за гульні з лаўкі запасных: «Хто прапусціць Беларусь у фінал? Вельмі крываўна, што праігралі з-за неаб'ектыўнага судзейства. Лічу, другі гол быў забіты са становішча «па-за гульні», прычым спачатку ў афсайдзе знаходзіўся Андрэава, а затым — і Аквардаска. Але мы білі і аддалі ўсе сілы. Сяргей Кісяк раскажаў, які яму ўдалося паціць у вароты італьянцаў: «Пасля таго, як зрабіў перадачу Ігару (Шытаву. — Аўт.), нейкае шостае пацучцё, інтуіцыя падказала мне, што трэба іці наперад. І я не памыліўся: Шытава аддаў мне пас, і я прабіў у дотык у далыні вугал».

Юрый ПУНТУС: «Пенальці чысты. Афанасьеў нават пацаў хаваць руку»

Не маглі мы не спытаць пра ўражанні і ўспаміны Юрыя Пунтуса, удзельніка падзей Еўра-2004, які па тэлебачанні назіраў за Еўра-2009. — Юрый Іосіфавіч, калі матчы глядзелі, не было настальгі? — Часу прабыло шмат, адбылося шмат іншых падзей. Успаміны прыемныя засталася, але не магу назваць гэта настальгіяй.

Проста мова

МЯНЯЮЦЦА ЧАСЫ

Вечар. Кухня, звычайная тупаніна. Тэлевізар... Фонам: былая жонка, сябры ўспамінаюць Урбанскага — акцёра, чалавека, яго дачасную трагічную смерць, яго радкую знешнасць, голас, манеры. Ведаець, гаворыць хтосьці з калег, ён быў, як кот — як ні сядзе, усё прыгожа... Дзіўна: ці не сто разоў прымякала гэта (і за хатнімі ўлюбёнкамі, і за людзьмі), сотні разоў любавалася, а... не ведала. Пакуль хтось не скажаў — коратка, як у сук.

Ад прыватнага... Сацыялагічныя апітаны па-рапейску ў модзе. Нейкія дзівакі ўжо і ў вёскі з імі дабраліся, рашчы высветліць, прынамсі, чаму аўцоўкі так любяць гарэлку? Раздалі анкету. Сярод адказаў у лідары выйшлі тры: «Толькі тады, калі чмыну, мяне пачынае слухацца мая кабыла». «Толькі тады, калі добра падам, мне падабаецца мая ўласная жонка». «Толькі тады, калі насцябася, пачынаю разумець, што робіць наша начальства».

Ці не тым ж даследчыкі яшчэ адно пытанне аўцоўкінам задалі: чаму ў іх жыватыя такія вялікія? «Каб начальства блізка не падыходзіла», — казалі мужыкі. Там... Тут, у Мінску, здаецца, лета. Ды такое ж доўгачаканае Сонца прыпекло, а следам... Да больш няма кулю распынулі пад ім дзяўчаты. Мужычын — таксама. Не, не любяць яны начальства.

Не пра ваду Было... Восень, прыцемка, не знаёмая шаха і гэтка ж вёска — недзе: кльпачы і кльпачы да яе. Дзякаваць Богу, не адной яшчэ — мужчынка следам з аўтобуса вышайў. Ішоў... Хвілінкі са дзеў. Потым (а галоўнае ж — метр з шапкі!) развіў ну гэтку хуткасць, што толькі яго і бачыла: знік... Сакуня. А падставу на роздум — пакінуў: вась чаму, прынамсі, гэты «метр» зайшоў далей, чаму абганяў. Ён — мяне ў прыватнасці, а яны (мужчыны) — нас (жанчын) увогуле: на жыццёвых дарогах, на службовых левіцах...

Таму, па-першае (думала тады), што нікому з іх (ну відавочна ж!) не страціць у магі абубаці ў туплі на высокіх абцасках, прыбрацца ў доўгу вузкую спадніцу і падчас хады, нават праз лес, думаць, як яны выглядаюць.

Таму, па-другое, што яны, як правіла, ніколі нічога не цягнуць. Таму, па-трэціе, што да рук іх (і нашмат дужэйшых) «не піпнуць» хатнія справы, а да ног — дзеці... Таму (нарэшце!), што яны ў абсалютнай большасці, так бы мовіць, вольныя: ніколі не думаюць, што сёння на вачура, а што на абед... З усімі адсюль наступствамі.

Траццяга дня вась рыбы з універсала прынесла, размерозіла, перад тым як гатаваць, увачавікі ўбачыла, як жа дорага каштавае вада, калі намародзіць яе на рыбе! Думка (і ці адна?!), з тых, якія ніколі не будуць зямцай галоўны мужчын.

Профі! Зручна: гастронам — на шляху, адчыняецца ў восем, і ўсё, што трэба, там можна забраць. Трэба — па дарабізе: хлеб, кефір, маласць... Шаласць тысяч пяцьсот дваццаць рублёў, — просіць з мяне касырка.

Падаю куліроўны ў дзясцят тысяч. Яна круціць галавой, што не будзе рашты. Я — разумю: гастронам і насамрэч толькі адчыніў (хоць гэта і яго праблема...), — шукаю нешта драбнішча і нават знаходжу: падаю дзівучыне пяць тысяч, потым яшчэ дзве, у той жа момант прымякаю, што дробнымі назбіраю ў кашальку і тым пацельце дваццаць... Падаю. Кіюком пяць касырка дзюке, вяртае мне дзясцятку і чатырыста вямдзясцят рублёў рашты, глядзіць у вочкі. Глядзіць ТАК, што я пакарліва забаро свае грошы-пакулкі, сыходжу. Яна — пераможна, відаць — пазірае ўслед...

Не апошняй на сёння вароне. Аднак памірае ён значна раней — ад страху. Каму б, як не медыкам, помніць пра гэта? Каму б, як не ім, бераччы — нас?

Але і пакуль... Не з нашым шчасцем, не жа кажуць.

Страта Нехта з гумарыстаў пытаў, а хіба смешна — гэта не сумна?.. З ліста. «Вечарам сею ў цягнік — еду ў Мінск. Са мной у куце — дзве жанчын. Пры мне пазнаёмліся, а гамоняць, як дзве сястры ці сяброўкі. Каб не замінаць ім, залез на верхнюю паліцу, лёг, слухаў і не слухаў, заснуў, потым ад нечага прачнуўся. «Майго Пецьку таксама змявалі». На Поўнач, — данеслася энзю, — і грошы, маўляў, будзе мець, і жытло адрозна... Не пускала яго — прасілася, плакала. А ён уперся — паеду і ўсё. Дык я туды і кажу: «Добра, сныч, бярэ волюдск, на кніжцы нейкай капейка на чорны дзень адкладзена — халера з ёй,

таксама вазьмі: паедзь і паглядзі. Толькі так, — нападзітпа робіць нейкай з жанчын, — сустрэнеш хоць аднаго ўраца, — значыць жыць там і прада добра, заставайся, а не — Хрыстом Богам прашу — вяртайся назад...». Вярнуўся сын той, ці не, не пачуў — нядроба ж слухаць чужыя размовы — зноўку заснуў. Раніцай прыхаў у Мінск і нейкі мільжовна стаў прыглядвацца да людзей — не відно амаль што ўрацаў... Пасля гэтага быў яшчэ ў дзясцятку гарадоў — таксама не відно...».

Што, як кажуць, не факт? Ці факт?

Рады б у рай... Фільм гэты толкам не помню, толькі эпізод — размова, так бы мовіць, фізіка і лірыка, романтика і прагматыка. Тым часам аб нечым марыш? — спытаў першы ў другога. — Ну, — пачуўшы патыліцу той, — купіць сабе палто.

Разакія на адказ спадабалася: той, што пытаўся, скінуў сваё, аддаў сяброўку: на, маўляў, і насі... А марыць трэба пра нешта высокае.

Лёгка гэтак сказаць... Для таго, каб зрабіць, трэба, як мінімум, «мець палто»: для мяне на тым тымці гэта значыла — выспацца. З цяжкасцю выбрала ноч, і здавалася, усё спланавана. Але заснуў раней не атрымаўся, бо нехта з суседзў нешта адзначыў (да дзвюх гадзін па поўначы), пазней устаць — не собіла таксама, бо на доўгіку пад акном завіналя жаночае.

— Людзі, ну што за людзі? Дзе жыўць там, і гадзіць... Мы ж тут цялы дзень працавалі, гарбаціліся — змялі насі, кветкі садзілі, хацелі, каб усім прыгожа было... Прыгожа ў нас — і насамрэч — было, яшчэ ўвечары, — ночу на клумбу нехта наехаў. І не сумысля, відаць, — проста выйсца не меў: двары і вуліцы Мінска проста забіты машынамі.

Той, хто праектаваў іх — такімі — гадзіць наццяць назад, падыбае, на чача, можа, і можа, бо падобнае, мусіць, цяжка было падрабачыць... Той, хто праектаваў іх, цяпер, спіць, падобна, таксама?

Мяняюцца часы Субота. Раніца. Рынак. Гандляроў шмат, наведвальнікаў (пакуль) — раз, два і аблічыўся, таму ці не кожнага некуды «цягнуць». Ці не кожнаму шчасце прапануюць, пры чым па-рознаму. — По-сте-льное бельё! — Расцяжна галёкаючы, заступае мне сцезку ўшыная кабета. — Под-

ходите, по-купайте! Наволочки, простыни... — Дзякуй, — кажу, прызнаўшы гандлярку. — Я ўжо купыла. — І што — недovolны? — на сядражовацця яна. — Ну... Даправаца цяпер не магу.

— А вам што — большае дзель нечэго? — здзіўлена лупіць вочы жанчына. — Оно ж под боком само разутужыцца... Жанчына на выгляд сорак з «хвастом». Значыць, павіна помніць, што бабулі — навалкі-праціны вышывалі і аздаблялі крумкамі, што матуля — апроч таго, што іх мыла (як правіла, рукамі) яшчэ і выварвала ў балеі, падсіняла і кружмаліла...

Яна, відаць, закідае ў машыну і вешае. Калі так пойдзе далей, я ў адна-будзе проста выкідаць. Ён аўна-разовы посуд, шпрыцы, папярковыя ручнікі і іншае...

Усмешка, што была магчымай Метро. Натопіў лавіны ўнесла ў вагон, лавіны прывастала — да нейкай шырокай спіны, да нейкага голага пляча, на... штось няроўнае? Кінула позірк уніз і назад: абцас — у дзірачцы вялізнага мужчынскага басаножка. Ацяржона прыпадніла, паставіла побач. І цяпер шкадуно мужчын, які... нічога не заўважаў.

А мог бы — умкнінуча. Як мінімум. Без памяці Заркалася штось купляць упо-хапкі і ўсё роўна... Трэба што-кольвек з гаспадарчай драбязы, а часу няма. Таму ў кране з дзвярэй адрозу ж праствору ў патрэбны адзель, з людства вылучаюцца прадаўца (зручна — яны спрас цяпер з біджымі), кажу (на асяскіх выпадках па-руску, бо ён чарнаскіры), што канкрэтна шукаю...

На шчасце, хлпеч усё разу-ме, больш за тое — праводзіць да патрэбных паліц з верхняй (ён нашмат вышэйшы...) нават нешта здаймае. Я, безумоўна, ж, дзякую — за паслугу, за ўвагу і, перад тым, як сысці, хоць-нехаць цяту, чаму баўдзіж прывішча-імя прадаўца — Волга...

Бацькі яго, відаць, дужа кахалі адно аднаго. А маці і наогул — без памяці: гэта значыць, ні на хвілку не задумваюцца, як будзе жыцца яе дзіцятка.

Валіяціна ДОУНАР.

Партал Amazonku.ru паспрабаваў разабрацца ў сітуацыі і, на наш погляд, даволі мякка ўказаў жанчынам, чаго не варта рабіць на дарозе, каб цыбе не называлі «малпай з гранатамі».

3/4-палосная дарога. Што любяць рабіць некаторыя кадры жаночага полу?

Эхаць на любімай іншамарцы па левай паласе з хуткасцю 60—70 (а то і менш) км/гадзін!

А як жа, жанчыны ж хочучы, каб іх заўважылі, любяць спосабамі. Але, дарэгі, антырэклама ў гэтым выпадку зусім не патрэбна, калі вы не хочаце, каб пасля такога знаёмства вас усё жыццё звалі бабай!

Паварот направа з выездам на сустрэчную.

Назіраю такую сітуацыю даволі часта. Зразумела, калі далікатная дзяўчына за рулём дубовай пясчары.

Палохае, калі дзяўчына ў ішамарцы, тылу «Пежо-206», з гідраўзмацняльнікам, пачуваецца «фурай». Так і хочацца замяніць літары Ф на Д.

Устаць на перакржаванні на разварот, дзе няма левага павароту, і затармазіць рух.

(Гэта ўвогуле мае любімае!)

Гэты варыянт я асабліва вылучыла б, таму што мужчыны ў гэтай рубрыцы практычна не сустракаецца. Мілья дзяўчаты, растлумачце, калі ласка, чаму краны вакол вы бачыце ўсе, а знакі — праз адзін? Правільна, таму што краны нам стрэс дэмаюць, а дарога толкі дадае.

Тармазіць за кіламетр да перакржавання.

Гэта таксама адна з найлюбимых жаночых забаў. Тармазіць мы пачынаем НАШМАТ раней, чым патрабавання, у адноўленне ад мужчын, якія ўбачылі святлафор, што пачынае мігаць, наадварот, уціскаюць газ у падлогу. І тое і другое

— дрэнна. Разлічвайце свае сілы і хуткасць машыны. Будзьце ўпэўненыя ў сабе і сваім кіраванні. Не блытайце з самаўпэўненасцю.

Спалох НЕ ЗАУСЁДЫ РОУНА педаль тормаз.

Яшчэ раз аб уразлівасці паненак. Калі вы сапраўды здольныя кінуць руль у экстранай сітуацыі або націснуць на тормаз, калі не трэба, звярнуць направа ад машыны, якая разка насоўваецца СІРАВА, або кінуцца на сустрэчную, калі заду на вас хтосьці ляжыць, — кіраванне вам супрацьпаказана! Не хочаце здавацца, наймайдзе педагога і адрацуючы маневры.

Макіяж за рулём.

Няма нават сэнсу казаць аб бясцелым руху ў гэтым выпадку. Хоць часам захапляючы здольнасці мілья дам! Але зноў жа, гэты факт сведчыць толькі аб неарганізаванасці, безадказнасці і адсутнасці усякага разузнага сэнсу, а часам і інтэлекту.

Пакінуць машыну на трамвайных рэйках.

(У Беларусі пра такое не чула.)

Адна з такіх сітуацый здарылася не так даўно ў цэнтры Масквы. Дзяўчына, якая не знайшла месца для паркоўкі, кінула машыну крэйз на трамвайных рэйках.

Натуральна, яна падукала, што трамвай тут і не ходзіць зусім. А што яна яшчэ магла рабіць? Затрыць машыну і трамвай дзякуючы ёй, такой разумнай, быў кіламетры і на 4! гадзіны!

Жанчыны, пасля гэтага вы маліце з гранатамі, на жаль, сімвалізуе суровую жаночую рэчаіснасць!

Паломка машыны.

Смех скрозь слёзы. Ведаецца, у чым розніца паміж мужчынам і жанчынай за рулём? Мужчына ведае аб нацынны машыны ўсе, а жанчына звяртаецца да мужчыны па дапамогу ў аварыйнай сітуацыі.

Гэта не дрэнна, але элементарныя веды аб аргрэце, на якім ездзіце кожны дзень, вы абавязаны мець. А ў рэальнасці, што атрымаеце?

Праспект. Без «аварыйкі» на абочыне стаіць машына.

Адчынены капот. Дзяўчына над ім доўга ўзіраецца ўглыб. Думаецца, яна хоча пазнаць прычыну паломкі? Не, яна «бе» на жаль і чакае, калі яе герой спыніцца і дапаможа.

Насамрэч, такіх жаліхвых фактаў правы жаночага характару на дарозе значна больш, чым 8. Аўтар, паводле яе прызначэння, прынята толькі тая, якія выклікаюць у яе «папуццё» сораму і крыўды». І, пагадзіцеся, не так цяжка не выгладзіць «бабай».

Паломка машыны.

Смех скрозь слёзы. Ведаецца, у чым розніца паміж мужчынам і жанчынай за рулём? Мужчына ведае аб нацынны машыны ўсе, а жанчына звяртаецца да мужчыны па дапамогу ў аварыйнай сітуацыі.

Гэта не дрэнна, але элементарныя веды аб аргрэце, на якім ездзіце кожны дзень, вы абавязаны мець. А ў рэальнасці, што атрымаеце?

Праспект. Без «аварыйкі» на абочыне стаіць машына.

Адчынены капот. Дзяўчына над ім доўга ўзіраецца ўглыб. Думаецца, яна хоча пазнаць прычыну паломкі? Не, яна «бе» на жаль і чакае, калі яе герой спыніцца і дапаможа.

Насамрэч, такіх жаліхвых фактаў правы жаночага характару на дарозе значна больш, чым 8. Аўтар, паводле яе прызначэння, прынята толькі тая, якія выклікаюць у яе «папуццё» сораму і крыўды». І, пагадзіцеся, не так цяжка не выгладзіць «бабай».

Прэч з шумнага горада!

Памятка аўтатурысты

Надвор'е проста ў спіну штурхае з пыльнага горада, закутага ў раскалены бетон і асфальт, які ледзь не плавіцца. Калі не ў вадупуск, дык хоць на пікіні. Напрыклад, на бераг ракі ці возера, якія так і вабяць сваёй прыхадоў. Аднак, каб аддчынак не быў моцна паддаваны не самымі прыемнымі станукамі з прадстаўніцкім закона, трэба ведаць і прытрымлівацца некалькіх момантаў. На жаль, яны сур'ёзна абмяжоўваюць свабоду выбару аўтатурыста.

Па-першае, нельга з'яжджаць з дарогі там, дзе гэтага не прадугледжана, хай сабе вы і заўважылі даволі прывабае для аддчынку месца. За такі маневр вы неўстаноўленых ці неабсталяваных месцах, згодна з пунктам 4 артыкула 18.35 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях, вам пагражае штраф да адной базавай велічыні.

Па-другое, нельга разгружаць машыну прама пасярэд дарогі. Адказнасць за пагрузку і выгрузку груза на праезнай частцы — штраф 2—5 базавых велічынь.

Па-трэцяе, нельга пакідаць машыну і на абочыне дарогі па-за населенымі пунктамі. Гэта ўжо парушэнне Правілаў дарожнага руху, што можа карацца штрафам да 0,5 базавай велічыні.

Па-чацвёртае, не выратуе вас ад праблем з законам і тое, што ўбераце машыну з дарогі і з'едзеце, напрыклад, на лужок ці похню. Гэта ўжо можна трактаваць як прыпынак ці стаянку на газонах і іншых участках з зялёнымі насаджэннямі. Ці паходжанне сенакосаў і пашавых угоддзяў. Штраф за пашходжанне газонаў складае ад 10 да 50 базавых велічынь, сенакосаў і пашавых — да 20 базавых велічынь.

Ну і апошняе. Натуральна, не хочацца пакідаць аўтамабіль без нагляду на стаянцы (калі яна ўвогуле ёсць) за некалькі соцень метраў, а ўвесь скарб (палаткі, мангалы, крэслы і нават лодкі) валачы ў руках на самы бераг. Але ж дзядзюцца. Пункт 9 Пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусі № 377 забараняе стаянку механічных транспартных сродкаў у прыбярэжнай паласе бліжэй за 30 метраў ад берагавой лініі. За парушэнне рэжыму аховы водаахоўных зонаў можна «патрапіць» на штраф ад 10 да 30 базавых.

Будзьце пільнымі і прыемнага аддчынку!

ЗА ВЬЕЗД НА СУСТРЭЧНУЮ СПАГОЊЦЬ ПА МАКСІМУМУ

За вьезд на паласу сустрэчнага руху кіроўцаў будучы строга караць. Звязана гэта з ростам колькасці аварыяў па прычыне дапушчэння кіроўцамі такога правапарушэння.

За гэты від правапарушэння прадугледжаны штраф ад 5 да 10 базавых велічынь з пазбавленнем ці пазбавленнем вадацельскай правы. У выпадку, калі правапарушэнне прыводзіць да стварэння аварыйнай сітуацыі, адміністрацыйна адказнасць узрастае: кіроўца могуць аштрафаваць на 10—20 базавых велічынь і пазбавіць вадацельскай правы на тэрмін да двух гадоў.

«БІЗНЭС» ПРЫНЁС ВР20,7 МЛРД

Супрацоўнікі фінансавай міліцыі КДК узбудзілі крымінальную справу ў дачыненні да некалькіх жыхароў Беларускай сталіцы, якія займаліся незаконнай падпрымальніцкай дзейнасцю і «зарабілі» мільярд рублёў.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў прэс-службе Камітэта дзяржаўнага кантролю, прыватнасці, вызначана, што падарозныя, якія аб'ядналі ў кіраваную ўстойліваю групу для сумеснай зланычнай дзейнасці ў сферы эканомікі, без дзяржаўнай рэгістрацыі ажыццяўлялі ў краіне падпрымальніцкую дзейнасць. Іх «бізнес» заклучаўся ў прывядзенні фінансавых аперацый па перадаце безнаўрачковых беларускіх рублёў, што паступілі на разліковыя рахункі падкантрольных суб'ектаў гаспадарання, у наяўную змяную валюту, ці наадварот. Даход, які яны атрымалі падчас падобных аперацый, склаў 20,7 мільярада рублёў.

Ігар ГРЫШЫН.

Праезд у транспарце не падаражэе?

Па чутках і кампетэнца

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

У Мінску ўводзяцца праязныя на паўмесяца

Праязныя білеты на паўмесяца на перавозку пасажыраў гарадскім транспартам агульнага карыстання ўводзяцца ў Мінску з 1 жніўня. Аб гэтым паведамілі ў філіяле «Агенцтва па распаўсюджанні білетнай прадукцыі» КУП «Мінсктранс».

Рашэннем Мінгарвыканкама устаноўлена цана праязных білетаў на паўмесяца ў памеры: Вр12 460 — на адзін від транспарту (аўтобус, тралейбус, трамвай, метро); Вр16 620 — на аўтобус-экспрэс; Вр16 620 — на два віды транспарту (аўтобус-тралейбус, аўтобус-трамвай, трамвай-тралейбус, аўтобус-метро, тралейбус-метро, трамвай-метро); Вр19 820 — на тры віды транспарту (аўтобус-тралейбус-трамвай, аўтобус-тралейбус-метро, аўтобус-трамвай-метро, трамвай-тралейбус-метро); Вр22 430 — на чатыры віды транспарту (аўтобус-тралейбус-трамвай-метро).

У агенцтве растлумачылі, што праязныя на паў-

месяца будуць дзейнічаць з 1 чысла і адпаведна з 15 чысла кожнага месяца.

Як паведамылася раней БЕЛТА са спасылкай на прэс-службу Міністэрства эканомікі, кошт праязных білетаў заўважліва адрываецца ад адпаведнасці з Інструкцыяй аб парадку вызначэння кошту праязных білетаў шматразовага карыстання ў гарадскім транспарце агульнага карыстання і аўтобусах рэгулярных маршрутаў прыгарадных зносінаў. Яна зацверджана пастановай Міністэрства эканомікі і Міністэрства транспарту і камунікацый ад 16 лютага 2005 года № 28/12. Пры гэтым парадок вызначэння кошту праязнога білета на паўмесяца Інструкцыяй не прадугледжваецца. З мэтай паліявання якасці і культуры абслугоўвання насельніцтва, а таксама ў сувязі са зваротамі, што паступаюць ад арганізацый і грамадзян, аб увядзенні праязных на паўмесяца Міністэрства эканомікі і Міністэрства транспарту і камунікацый унеслі адпаведныя змяненні і дапаўненні ў дзеючую пастанову.

БЕЛТА.

Навіны сталіцы

ЗА АВН ПЛАЦІЦЬ НЕ ТРЭБА

Дадаткова абаненная плата за тэлефонныя апараты з вызначальнікам нумара (АВН) адмяняецца.

Як паведаміла намеснік дырэктара па эксплуатацыі РУП «Белтэлеком» Марыя Мацкевіч, плата за АВН адменена з-за вялікай колькасці скаргаў ад насельніцтва. Разам з тым, усё тэлефонныя ўстаноўкі, у тым ліку АВН, павінны праходзіць працу сертыфікацыі.

Яна ЖДАНАВА, «Мінск—Навіны».

САБАЧКІ ПАТАНЕНЛІ

У Мінску больш чым у 4 разы зменшаны памер збору з уладальнікаў беспародных сабак.

На 15 і сесіі Мінгарсавета дэпутатаў зацвердзілі памер збору за валоданне сабакамі без радаслоўнай. Штомесяц уладальнікі дварнякоў цяпер будуць плаціць у гарадскую казну 5250 рублёў. Раней права ўтрымліваць у кватэры беспароднага чатырохногага сябра абыходзілася ў 24 500 рублёў.

Акрамя таго, унесены змяненні ў парадок выкарыстання сродкаў збору за валоданне сабакамі: на адлоу будзямых жывёл будучы накіроўваць 65 працэнтаў сабраных грошай, на будаўніцтва пунктаў прыёму і ўтрымання чатырохногіх — 25 працэнтаў, на бягучы рамонт пляцовак для выгулу сабак — 10 працэнтаў.

Наталля ЗАЯЦ, «Мінск — Навіны».

У МІНСКУ ПЛАНУЕЦА ПАБУДАВАЦ ТРЭЦЬЕ ТРАНСПАРТНАЕ КАЛЬЦО

Пра гэта карэспандэнту агенцтва «Мінск—Навіны» паведамілі ў КУП «Мінскград». Прапанавана трасіроўка трэцяга кальца: вуліца Філімонава — зялёная зона з выходам на вуліцу Олешава — працяг вуліцы Шырокай — участак на поўнач ад сённяшняй птушкафабрыкі імя Крупскай — перасячэнне Свіслачы з выходам на вуліцу Радужную — вул. П. Глебікі — вул. Цімашэвіч — вул. Шарангоўца — вул. Гарэцкага — вул. Алібегавы і яе працяг з паўднёвага боку аэрапорта «Мінск-1» — перасячэнне чыгуны Магілёўскага кірунку і ракі Свіслачы — вул. Малініна і яе працяг — вул. Кабушкіна, Радзільная.

Аб будаўніцтве трэцяга кальца пачалі гаварыць зусім нядаўна ў сувязі з распрацоўкай карэктуры генеральнага плана развіцця Мінска да 2030 года. Пакуль у Мінску няма ўжо першае і другое транспартныя кальцы, а таксама МКАД. Цяпер ідуць работы па будаўніцтве ўчасткаў першага транспартнага кальца.

Вольга ЖАРЫНА, «Мінск—Навіны».

ЖАНЧЫНА ЗА РУЛЁМ

Ці маюць пад сабой падставу грубыя выслоўі і анекдоты пра жанчын-кіроўцаў?

ўсё яшчэ не разумееце, чаму малпа з гранатамі, на жаль, сімвалізуе суровую жаночую рэчаіснасць?

Паломка машыны.

Смех скрозь слёзы. Ведаецца, у чым розніца паміж мужчынам і жанчынай за рулём? Мужчына ведае аб нацынны машыны ўсе, а жанчына звяртаецца да мужчыны па дапамогу ў аварыйнай сітуацыі.

Гэта не дрэнна, але элементарныя веды аб аргрэце, на якім ездзіце кожны дзень, вы абавязаны мець. А ў рэальнасці, што атрымаеце?

Праспект. Без «аварыйкі» на абочыне стаіць машына.

Адчынены капот. Дзяўчына над ім доўга ўзіраецца ўглыб. Думаецца, яна хоча пазнаць прычыну паломкі? Не, яна «бе» на жаль і чакае, калі яе герой спыніцца і дапаможа.

Насамрэч, такіх жаліхвых фактаў правы жаночага характару на дарозе значна больш, чым 8. Аўтар, паводле яе прызначэння, прынята толькі тая, якія выклікаюць у яе «папуццё» сораму і крыўды». І, пагадзіцеся, не так цяжка не выгладзіць «бабай».

Паломка машыны.

Смех скрозь слёзы. Ведаецца, у чым розніца паміж мужчынам і жанчынай за рулём? Мужчына ведае аб нацынны машыны ўсе, а жанчына звяртаецца да мужчыны па дапамогу ў аварыйнай сітуацыі.

Гэта не дрэнна, але элементарныя веды аб аргрэце, на якім ездзіце кожны дзень, вы абавязаны мець. А ў рэальнасці, што атрымаеце?

Праспект. Без «аварыйкі» на абочыне стаіць машына.

Адчынены капот. Дзяўчына над ім доўга ўзіраецца ўглыб. Думаецца, яна хоча пазнаць прычыну паломкі? Не, яна «бе» на жаль і чакае, калі яе герой спыніцца і дапаможа.

Насамрэч, такіх жаліхвых фактаў правы жаночага характару на дарозе значна больш, чым 8. Аўтар, паводле яе прызначэння, прынята толькі тая, якія выклікаюць у яе «папуццё» сораму і крыўды». І, пагадзіцеся, не так цяжка не выгладзіць «бабай».

Напярэдадні

Праца чыгункі напярэдадні і ў свята

Напярэдадні святаў многіх пасажыраў цікавіць пытанне: як будзе ў гэтыя, а таксама ў святачныя дні, арганізаваны рух прыгарадных электра- і дызель чыгунок?

Як паведамілі рэдакцыі ва УП «Мінскае аддзяленне Беларускай чыгункі», на пачатку ліпеня плануецца наступны графік.

На ўчастках Мінск — Маладзечна, Мінск — Асіповічы, Мінск — Баранавічы, Мінск — Орша: 2 ліпеня — як па дзейным раскладзе пятніцы, 3 і 4 ліпеня — суботы, 5 ліпеня — раскладзе нядзелі.

У Маладзечанскім вузле: 3—5 ліпеня чыгункі будуць ходзіць, як па раскладзе выхадных дзён.

На ўчастку Орша — Лепель: 2—5 ліпеня перавозка пасажыраў будзе арганізавана таксама па раскладзе выхадных дзён.

Па дадатковай інфармацыі можна звяртацца на тэлефонах у Мінску: 105, 225 54 10, 225 70 00.

Электрычкі адмяняюцца, электрычкі прызначаюцца

Паводле інфармацыі Мінскага аддзялення Беларускай чыгункі, у канцы чэрвеня — пачатку лістапада пасажыраў чакаюць змяненні ў раскладзе руху чыгунок і сувязі з правядзеннем пучавых работ.

Так, 29—30 чэрвеня і 1—2 ліпеня электрацягнікі Мінск — Маладзечна адраўненнем у 11.11 будзе ісці па маршруце Мінск — Уша, а электрычка Маладзечна — Мінск адраўненнем у 12.46 у гэтыя ж дні — па маршруце Уша — Мінск.

29 чэрвеня здымаюцца з руху электрацягнікі: Мінск—Пасажырскі — Асіповічы адраўненнем у 14.03 і Асіповічы — Мінск—Пасажырскі адраўненнем у 10.31. У гэты ж дзень прызначаюцца электрычкі: Мінск, Інстытут культуры — Барысаў адраўненнем у 8.35 — па маршруце Мінск, Інстытут культуры — Жодзіна; Барысаў — Мінск, Інстытут культуры адраўненнем у 13.25 — па маршруце Жодзіна — Мінск, Інстытут культуры адраўненнем у 10.42 будзе ісці па маршруце Мінск, Інстытут культуры — Крупкі, а Орша — Мінск—Усходні адраўненнем у 11.47 — па маршруце Крупкі — Мінск—Усходні адраўненнем са станцыі Крупкі ў 13.28, прыбыццём на станцыю Мінск—Усходні ў 15.56.

1 і 2 ліпеня здымаецца з руху электрацягнікі Мінск — Маладзечна адраўненнем у 12.40 і Маладзечна — Мінск адраўненнем у 12.08.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ДАПАМОГА ПА ДОГЛЯДЗЕ ХВОРАГА

Я пенсіянерка і нідзе не працую. Даглядаю цяжка хворага сваяка, у якога няма жонкі і дзяцей. Чула, што за гэта можна атрымаць грошы. Ці так гэта і куды з гэтым пытаннем звяртацца?

Ганна, Віцебская вобласць

ажыццяўляе догляд яго, з прыкладаннем заявы, асабістага папярта і працоўнай кніжкі.

Да заявы дадаюцца альбо выпрабаваныя дакументы, якія сведчаць аб неатрыманні пенсіі, дапамогі і іншых выплатаў асабай, што прэтэндуе на дапамогу па доглядзе непрацаздольнага, аб адсутнасці рэгістрацыі ў якасці індывідуальнага падпрымальніка, копія заключэння медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі (выпіска з акта агляду ў медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіі) аб групе і прычыне інваліднасці, заключэнне аб патрэбе ў пастаянным доглядзе асабай, які дасягнулі 80-гадовага ўзросту, і іншыя дакументы, якія могуць паўтвараць на прызначэнне дапамогі.

Велічыня дапамогі вызначана ў памеры 65 працэнтаў, а пры ажыццяўленні догляду адроздзі дваіх і больш непрацаздольных грамадзян — у памеры 100 працэнтаў найбольшай велічыні бюджэту пражыткавага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва ў цэнах сакавіка 2009 г. у разліку на адзін месяц на перыяд з 1 мая па 31 ліпеня 2009 г. у памеры 243 570 рублёў.

Пры вырашэнні пытання аб прызначэнні дапамогі Камісія па прызначэнні пенсіі вызначае факт ажыццяўлення догляду непрацаздольнага, што падцвярджаецца актам абследавання, даведкай сельскага (пасялковага) Савета дэпутатаў (для тых, хто жыве ў сельскай мясцовасці) або рашэннем суда. У акце абследавання распісваюцца суседзі, якія сведчаць аб ажыццяўленні догляду непрацаздольнага грамадзяніна, а таксама ён сам (калі можа) ставіць свой подпіс у пачырваненым гэтага факта. Пры вырашэнні пытання аб прызначэнні дапамогі не маюць значэння сваяцкія адносіны асабай, якая ажыццяўляе догляд, з непрацаздольным грамадзянінам. Асаба, якая ажыццяўляе догляд, можа фактычна жыць сумесна з непрацаздольным або пражываць у адным з ім населеным пункце. Калі яны жывуць у розных населеных пунктах, пытанне аб прызначэнні дапамогі вырашаецца з улікам канкрэтных абставінаў.

Выплата дапамогі спыняецца ў выпадку смерці непрацаздольнага або асабай, якая яго даглядала, заканчэння тэрміну, на які была вызначана група інваліднасці, прызначэння асабе, што ажыццяўляе догляд, пенсіі, дапамогі па беспрацоўі або іншых выплатаў, пералічэння вышэй, паступлення яе на працу, вучобы ў дзённай форме навування ці распынення ёю прадымальніцкай дзейнасці, спынення догляду, засведчанага заявай грамадзяніна, які яго ажыццяўляў, або актам абследавання органа па працы, занятасці і сацыяльнай абароне, змяшчэння непрацаздольнага грамадзяніна ў дзяржаўную стаянчарную арганізацыю сацыяльнага абслугоўвання, бальніцу састарэлага догляду альбо яго злічэння ў іншай арганізацыі на дзяржаўнае забеспячэнне, сацыяльнае абслугоўванне і да т.п. Асаба, што ажыццяўляе догляд, абавязана сама паведамаць органы, які прызначаюць дапамогу, аб усіх абставінах, якія цягнуць спыненне выплаты дапамогі.

«ЗНАКІ ЗАДЫЯКА» Ў МАНЕТАХ ПАПОУЛІ «ДЗЕВА»

Нацыянальны банк Беларусі з сённяшняга дня ўводзіць у абарачэнне памятных манеты «Дзева» серыі «Знакі задыяка», паведамляе карэспандэнту «Звязды» намеснік начальніка Упраўлення інфармацыі галоўнага банка краіны Міхаіл Журавовіч.

Сярэбраная манета мае намінал 20 рублёў, пробу сплаву 925, масу

Крайна здароўя

Выпуск № 22 (136)

Актыві Рак малочнай залозы — не прысуд

Агульнагарадская прафілактычная акцыя супраць раку малочнай залозы пройдзе ў Мінску 25 і 26 чэрвеня. Удзел у ёй возьмуць усе сталічныя ўстановы аховы здароўя (паліклінікі, гарадскія бальніцы, Мінскі гарадскі анкалагічны дыспансэр), медсанчасці буйных сталічных прадпрыемстваў (кандытарскай фабрыкі «Слодыч», МТЗ, Мінскага электрамеханічнага завода, Мінскага матарнага завода, завода імя Вавілава, сталічнага мясакамбіната, «Галантэ», МАПД, «Кераміна», «Элемы», «Камунаркі», «Атлант»), паліклінікі Нацыянальнай акадэміі навук, медуніт Камароўскага рынку і іншыя арганізацыі.

Усе жанчыны, якія пажадаюць абследаваць малочныя залозы, змогуць у гэтыя дні атрымаць кансультацыі спецыялістаў, а пры неабходнасці ім будуць прызначаны інструментальныя (ультрагукавое даследаванне, мамאграфія) і марфалагічныя метады дыягностыкі. Прыём жанчын будзе вестася ў форме папярэдняга запісу з 9.00 да 16.00.

Рак малочнай залозы апошнія гады ўстойліва лізіруе ў структуры анкалагічнай захавальнасці жаночага насельніцтва ва ўсім свеце. У Мінску за апошнія 10 гадоў захваральнасць на рак малочнай залозы вырасла практычна ўдвая. Штогод у сталіцы рэгіструецца больш за 7 тысяч выпадкаў раку. У рамках аналагічнай акцыі, праведзенай летась, урачамі былі аглядзаны больш як 15 тысяч жанчын, і тамаль

у кожнай пятай з іх была выяўлена тая ці іншая паталогія, а рак малочнай залозы быў выяўлены ў 21 жанчыны. У двух пацыентак былі знойдзены таксама іншыя злаякасныя пухліны.

— Прафілактычны агляд урача мае прынцыповае значэнне для дыягностыкі анкалагічных захворванняў, — тлумачыць **галоўны пазаштатны анкалаг Камітата па ахове здароўя Мінгарынкама Зігмунд ГЕДРЭВІЧ**. — паколькі гэта адзіны спосаб выявіць рак на ранняй стадыі, калі яго можна паспяхова лячыць. Але, на жаль, у 22 працентах выпадкаў захворванне выяўляецца ўжо ў запущанай стадыі.

Каварства рака малочнай залозы ў тым, што ён, як правіла, доўгі час не працяўляецца болям. Нармальныя клеткі могуць ператварацца ў ракавыя на працягу 40

гадоў, а да памеру ў 1 сантыметр пухліна можа расці ад 8 да 10 гадоў. Але перадпухлінны захворванні і пухліны на ранніх стадыях развіцця цалкам здольныя выявіць і сама жанчына. Урачы павінны навучыць яе метадам самаабследавання. Дарэчы, мастапальца — гэта не ракавае захворванне, але калі яе не лячыць, то на яе фоне злаякасная пухліна мае значна больш шанцаў развіцця. У маладых жанчын ракавая пухліна паводзіць сябе асабліва агрэсіўна.

Урачы папярэджаюць, што ні ў якім разе нельга займацца самалячэннем захворванняў малочнай залозы і тым больш зяртацца да знахароў. І ўжо зусім недапушчальна жыць пад пастаянным страхам раку, але забягаць пры гэтым урачоў — ад такога моцнага стрэсу і сапраўды можна захварэць на рак. Між іншым, лячэнне раку малочнай залозы, распачае на першай стадыі хваробы, гарантуе 95 працентаў выжывання. А магчымасці сучаснай медыцыны дазваляюць аперыраваць злаякасныя пухліны на гэтай стадыі хваробы ўвогуле без ампутацыі залозы, што дазваляе жанчым весті паўнацэннае жыццё.

Надзея **НИКАЛАЕВА**.

Фота БЕЛТА.

Лечымся без лекаў ЛІПА — СУПРАЦЬ ЖАНОЧАЙ НЕМАЧЫ

Пры ўпамінанні аб ліпе ў многіх з нас узнікае вобраз дагледжанай ліпавай алеі з раскідзенымі векавымі дрэвамі. Сапраўды, гэта дрэва жыве вельмі доўга: у сярэднім да 300—400 гадоў, а асобныя дажываюць да 1000 гадоў. Ліпа расце ў лясах і садах, на гарадскіх бульварах і ў парках. Цвіце амаль штогод ў ліпені і вельмі шчодра. Калі цвіце ліпа, у паветры лунае дзюны тонкі, мяккі і саладкаваты водар, які адчуваецца далёка за межамі ліпавых насаджэнняў. (Дарэчы, гэты водар не проста дзюны, але і карысны: ліпа з'яўляецца прызнаным «втворца» так званых фітанцыдаў.) Аднак ліпа не толькі радуе вока сваёй прыгажосцю — яна здэна выкарыстоўваецца ў медыцыне. Прычым у навуковай у якасці лекавай сыравіны выкарыстоўваюць толькі кветкі ліпы — ліпавы цвет, а ў народнай — практычна ўсе часткі гэтага дрэва.

Кветкі ліпы змяшчаюць эфірныя алеі, горкія і дубільныя рэчывы, флаваноіды, кумарыны, сапаніны, воск, цукар, глюкозу, карацін, аскарбінавую кіслоту, мікра- і макраземлены.

Ліпа — цудоўны меданос. Ліпавы мёд з даўніх часоў лічыцца адным з лепшых. Ён рэкамендуецца народнай медыцынай пры прастудных захворваннях, галоўным чынам як патогонны сродак.

Ліпа — адна з нямногіх раслін, якая ўтрымлівае фітагармоны. Гэтыя рэчывы блізка па сваім складзе да жаночых палавых гармонаў. Таму прапары з ліпавага цвету адначасова з лячэбна-прафілактычным эфектам аказваюць на арганізм амалоджальнае дзеянне.

Пры нарыхтоўцы ліпавага цвету варта ўлічыць, што збор кветак праводзіцца толькі ў сухое надвор'е. Сабраную сыравіну перабіраюць, сушыць у цені на паветры, у памяшканнях, якія добра праветрываюцца, або ў шышкарках пры тэмпературы не вышэй за 40—45 градусаў. Засушаны ліпавы цвет можна не раз прынесці карысць захварэлым як дорослым, так і дзецям.

Пры прастанудзе з кветак ліпы рэкамендуецца гатаваць пахкую гарбату, якая валодае патогонным эфектам: 2 ст. лыжкі сухой сыравіны заліць шклянчай крутога кіпеня, настойваць 15—20 хвілін і піць у гарачым выглядзе па 1 шклянцы 3—4 разы на дзень. Пасля пажадана ўжытацца і ляжаць у цёплым ложку. (Аднак памятайце, што працяглае

Ужыванне ліпавай гарбаты вельмі ўздужае нервовую сістэму і можа адмоўна паўплываць на работу сэрца.)

Пры ангіне, бранхіце, запаленым лёгкім эфектыўна сумесі ліпавага цвету з пладамі маліны, з кветкамі бузны, а таксама з лісцем мяты пярцовай (узяць роўнымі часткамі). 2 ст. лыжкі любой з гэтых сумесяў заліць шклянчай кіпеня і кіпяціць 5 хвілін, працадзіць, піць адвар гарачым.

Пры моцнаеменнай хворобе заліць 2 ст. лыжкі ліпавага цвету 2 шклянчачы гарачай вады, кіпяціць 10 хвілін. Піць на ноч па 1—2 шклянцы гэтага адвару. Апошні дапамагае пры рэзі ў мочаспускарным канале і пяску ў мачы (у сумесі з шалфейем). Таксама карысна прапарыцца ў лязні з дапамогай веніка з ліпавых галін. Можна дапамагчы і наступнай працэдурай: абліце 4 ст. лыжкі лісця ліпы кіпенем, загарніце іх у марлю і прыкладзіце кампрэс да спіны — на вобласць ныркі.

Пры болях у суставах, падаргі лісце ліпы абдаіць кіпенем і ў гарачым выглядзе накладзіць іх на хворое месца, накрывіць пергаментам або плёнчай і ўжытаць

чым-небудзь цёплым. Кампрэс трымайце 1—2 гадзіны.

Пры галаўным болі да лёба прыкладваюць маладое лісце ліпы. А вось здобрыня ліпавыя пушкі або лісце выкарыстоўваюць у якасці змякчальнага сродку пры нарывах, скулках.

Для паласкання пры стаматыце, гінгівіце, ларынгіце прыгатуецца наступны настой: 1 ст. лыжку кветак ліпы заліць шклянчай кіпеня, настойваць 20—30 хвілін, працадзіць.

Жанчынам пасля 45 гадоў варта раз у тыдзень на працягу месяца раўнацэнна выпіваць па шклянцы ліпавай гарбаты, запарваючы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

Пры бяссонніцы, нервовым узбуджэнні, для зняцця стрэсу прымеце ванну з ліпавымі цветамі (яго можна змяняць і ліпавым лісцем): 300 г сыравіны заліць 2 л халоднай вады, даіць настояцца 5—10

параўчы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

Пры бяссонніцы, нервовым узбуджэнні, для зняцця стрэсу прымеце ванну з ліпавымі цветамі (яго можна змяняць і ліпавым лісцем): 300 г сыравіны заліць 2 л халоднай вады, даіць настояцца 5—10

параўчы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

Пры бяссонніцы, нервовым узбуджэнні, для зняцця стрэсу прымеце ванну з ліпавымі цветамі (яго можна змяняць і ліпавым лісцем): 300 г сыравіны заліць 2 л халоднай вады, даіць настояцца 5—10

параўчы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

Пры бяссонніцы, нервовым узбуджэнні, для зняцця стрэсу прымеце ванну з ліпавымі цветамі (яго можна змяняць і ліпавым лісцем): 300 г сыравіны заліць 2 л халоднай вады, даіць настояцца 5—10

параўчы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

Пры бяссонніцы, нервовым узбуджэнні, для зняцця стрэсу прымеце ванну з ліпавымі цветамі (яго можна змяняць і ліпавым лісцем): 300 г сыравіны заліць 2 л халоднай вады, даіць настояцца 5—10

параўчы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

Пры бяссонніцы, нервовым узбуджэнні, для зняцця стрэсу прымеце ванну з ліпавымі цветамі (яго можна змяняць і ліпавым лісцем): 300 г сыравіны заліць 2 л халоднай вады, даіць настояцца 5—10

параўчы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

Пры бяссонніцы, нервовым узбуджэнні, для зняцця стрэсу прымеце ванну з ліпавымі цветамі (яго можна змяняць і ліпавым лісцем): 300 г сыравіны заліць 2 л халоднай вады, даіць настояцца 5—10

параўчы 1 ст. лыжку цвету шклянчай кіпеня. Народныя лекары сцвярджаюць, што гэтым самым вы адтрымліваеце наступнае кіпелікс, а яго цяжэнне будзе больш лёгкім.

НЫРКА-«ВАНДРОЎНІЦА»

Нефратоз (блукуючая нырка, або апушчэнне ныркі) — захворванне, якое працяўляецца ў празмернай рухавасці ныркі. У жанчын нефратоз сустракаецца значна часцей, чым у мужчын.

Ныркi ў нашым арганізме адносна рухавыя. У момант удыху нырка апускаецца ўніз на 2—4 сантыметры, пры глыбокім удыху ссуваецца на 4—6 сантыметраў. Яна рэагуе на рухі і перамяшчэнні цела. Але бывае, што наваколняя тлушчавая кляткачка не ўтрымлівае нырку, і яе рухі становяцца непрадказальнымі. Яна пачынае апускацца ў малы таз, можа паварочвацца вакол вертыкальнай або гарызантальнай восі, зрушваецца ўніз і ўверх, як ліфт. У вертыкальным становішчы яна апускаецца ўніз, таму і ўжываюць тэрмін «апушчэнне ныркі».

Дарэчы, правая нырка звычайна часцей зрушваецца, чым левая.) Як правіла, на месца нырка вяртаецца самастойна. Для гэтага дастаткова легчы, прыпаднуць ногі, расслабіць жывот і глыбока і спакойна дыхаць. Але варта толькі доўга пастаяць, падняць паручкі цяжкай абцяжаранай сумкі, падняць ногі ў вышэйшым становішчы, на выдыху нырка зноў «выпраўляецца ў падарожжа». Часцей за ўсё апушчэнне ныркі сустракаецца ў маладых худзлявых дзурчачаў або ў тых, хто імкліва скідае лішняе вагу, у сувязі са стратай аб'ёму тлушчавай кляткачкі; у жанчын — пры зніжэнні тонусу мышцаў прызданай брушной сценаі пасля родаў. Нефратоз нярэдка выклікае траўма, якая прыводзіць да перасарэжэння або разрыву фікасавага апарату ныркі (разкі пад'ём цяжару, падзенне з вышыні, удар у вобласць паясныцы і г.д.).

Пры нефратозе звычайна турбуюць пастаяннае або перыядычныя болі ў паясничнай вобласці на баку апушчэння. Аднак боль — не адзіны сімптом нефратозу. У многіх блукуючая нырка працяўляецца стратай апетыту, мляоснасцю, адчуваннем цяжару ў падпоясничнай вобласці, запорамі або, наадварот, паносамі. У далейшым магчыма расстройстве нервовай сістэмы ў выглядзе павышанай узбуджальнасці, неурэстані. Такія хворыя празмерна раздражняльныя, лёгка стамляюцца, пакутуюць ад галавакружэння, сэрцабіцця, бяссонніцы.

Самая ранняя і частае ўскладненне нефратозу — запаленне працэс у нырках ланханка (піеланефрыт). Нярэдка апушчэнне ныркі прыводзіць таксама да з'яўлення артрэарыяльнай гіпертанзіі, моцнаеменнай хваробы і інш.

Лечыцца нефратоз, як правіла, кансерватыўнымі метадамі. Па-першае, тым, хто мае нізкую вагу, рэкамендуецца ўзмоцненае харчаванне для павелічэння колькасці тлушчавай кляткачкі. Па-другое, на пачатковых стадыях хваробы бывае дастаткова нахання спецыяльнага бандажа. Яго апранаюць на жывот раніцай, перад тым як устаць з ложка, на глыбокім выдыху, знаходзячыся ў гарызан-

тальным становішчы, і здымаюць вечарам. У продажы сёння шмат розных бандажоў, паясоў, гарсетаў, але яны павінны быць падобнага спецыяльна для кожнага канкрэтнага хворага.

Пры апушчэнні нырка прымяняецца і лекавая гімнастыка, накіраваная на ўмацаванне мышцаў брушной прэсу і спіны. Комплекс гэтых практыкаванняў трэба выконваць па 20—30 хвілін штодзень, лепш раніцай:

1. Легчы на спіну, крывы сагнуць ногі ў каленях. Надзьмуць жывот падчас удыху, затрымаць дыханне і ўдчыгнуць падчас выдыху. Паўтарыць 10—15 разоў.

2. Зыходнае становішча — ратэкальнае. Часцей падняць выцягнутыя ногі вертыкальна ўверх, на выдыху — вярнуць ногі ў зыходнае становішча. Паўтарыць 5—10 разоў.

3. Лежаць на спіне, падняць ногі, калені разам. Ногі завесці ў бакі — удых, ногі скрываць — выдых. Паўтарыць 7—8 разоў.

4. Падкладзіць пад паясничную вобласць складзеную падушку вышыняй 10—15 сантыметраў. На удыху — сагнуць правую нагу, на выдыху — вярнуць нагу ў зыходнае становішча. На удыху — сагнуць левую нагу, на выдыху — вярнуць нагу ў зыходнае становішча. Паўтарыць 5—6 разоў.

5. Зыходнае становішча — на спіне з валькам пад паясничную. На удыху — падняць правую нагу ўверх, на выдыху — вярнуць нагу ў зыходнае становішча. На удыху — падняць левую нагу ўверх, на выдыху — вярнуць нагу ў зыходнае становішча. Паўтарыць 5—6 разоў.

Вярнуць нырку на месца пры дапамозе медыкаментознага прэпаратаў або траў немачыма, але яны папярэджаюць і лечаць ускладненне нефратозу. Напрыклад, для прафілактыкі абцяжарэння піеланефрыту добра ласці журавінавы морс. З гэтай жа мэтай можна прымаць і травяны збор. Возьміце ў наступных прапарцыях: лісце чорных парэчак — 1 частку, лісце бярозы — 1 частку, плады ядлоўцу — 1 частку, лісце талакняні — 2 часткі, бруснічнік — 2 часткі, лісце трыпутніку — 2 часткі, лісце крапівы — 3 часткі, плады шыпышны — 4 часткі. Здрабніце, перамашыце. 1 ст. лыжку збору заліць 500 мл кіпеліксу, накрывіць накрывай і нагрываць на вадзяноў лязні 30 хвілін, настойваць да астывання. Працадзіць, піць па 2/3 шклянкі 3 разы на дзень 4—6 тыдняў.

У сувязі з тым, што верагоднасць піеланефрыту ў жанчын з апушчэннем ныркі даволі высока, для павышэння імунітэту добра прымаць палівітаміны, экстракт эўлеўтароку, настойку эхінацыі. Калі ж абцяжарэння пазбегнуць не ўдалося, звярніцеся да доктара. Ён прызначыць вам лячэнне антыбактэрыяльнымі прэпаратамі. І ўсё ж цалкам забавіцца ад гэтай немачы, асабліва калі ўзнікаюць ускладненні, магчыма толькі пасля аперацыі — фіксацыі ныркі.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ**.

НА ЛЕКИ МОЖНА «ПАСКАРДЗІЦА»

Служба фармакалагічнага нагляду Барысаўскага завода медыцынскіх прэпаратаў інфармуе аб змяненні нумара тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Трэба патлумачыць, што гэта першая падобная служба, створаная ў Беларусі, асноўнай мэтай якой стала назапашванне інфармацыі аб нечаканых пачобных эфектах і неэфектыўнасці лекавых прэпаратаў, што выпускаюцца на прадпрыемстве. Патэлефанавашы па нумары 8 (0177) 73 11 48, урач аб'явілі, што ў гэтым годзе з'явіліся новыя лічбы на пачатках нумараў тэбеназна сваёй «гарачай» лініі.

Фота Васіля ЗЯНЬКО.

ГРЫБЫ ПАЙШАІ

Рэха леташняга грыбнога сезона адгукнулася сёлета

Сёлета ў нашай рэспубліцы зарэгістраваны 44 выпадкі атручэння грыбамі з колькасцю пацярпелых 48 чалавек. Але гэты атручэнні адбыліся з-за ўжывання кансерваванай прадукцыі, у якасці атручэння грыбамі. Так леташні грыбны сезон завяў аб сабе сёлета.

Таму зараз, збіраючыся на «ціхае паляванне», трэба быць вельмі асцярожнымі і прытрымлівацца пэўных правілаў. Аб іх нам расказала ўрач-гігіеніст аддзялення гігіены Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Э.А. Самалі.

З усіх ядавітых грыбоў найбольш небяспечна бледная паганка, у склад якой уваходзіць моцна дзейныя таксічныя рэчывы. Наступствы звязаныя з выпадковым ужываннем яе ў ежу, вельмі сумныя. Смяротнасць пры гэтым атручэнні складае 50 і больш працентаў. Клінічная карціна пры ўжыванні бледнай паганкі мае халерападобную форму, калі пасля інкубацыйнага перыяду захворвання, які цягнецца 10—12 дзён, у пацярпелага адзначаюцца жорсткае болі ў жываце, часты ступ, неўтаймаваная рвота, абязводжанне арганізма, жаўтуха, а ў канчатковым выніку каматозны стан і смерць.

Найбольш часта атручэнні бледнай паганкай назіраюцца ў дзяцей. Гэтаму садзейнічае тое, што яна з'яўляецца

ЖЫВАНДОЛЯ

Выпуск № 15 (61)

«ГЭТАЕ ДЗІВА З АБШАРАЎ ЛІТОЎСКАГА КНЯСТВА...»

Беларускія дыпламаты выканалі тое, што не ўдалося іх калегу Эразму Вітэліусу і Міколу Гусоўскаму

«Калі я быў у Рыме, яснавельможная каралева, папа Леў X, прыгавраючы аднойчы палыянна на Паўначы і велічыню звяроў, пераканаў красамойнымі словамі надзвычай шаюнага пана плоцкага біскупа Эразма, пасла вашай Высокасіці тады пры ім, каб чучала бізона, якога мы называем зубрам, яго набітая сенам шкура была дастаўлена ў Рым. Калі біскуп плоцкі паабяцаў гэту просьбу выканаць, ён адаслаў лісты Радзівілу, ваяводу віленскаму, просячы падшукач шкуру найвялікшага звера гэтай пароды, а мне, у той час свайму дарадчыцу, загадаў напісаць што-небудзь аб прыродзе і паводзін на звера, жадаючы паказаць папу постаць зобра не толькі ў рэчах, але і словах.

Аднак з-за нечаканай смерці Лева ўсё гэта не здзейснілася...»

(з прывясчэння Міколы Гусоўскага каралеве Боне Сфорцы з нагоды выдання пазычанга зборніка «Песня пра зубра»)

Шэдэўр славянскай культуры «Песня пра зубра», адно з першых поўнамаштабных гістарычных, географічных і фальклорных апісанняў нашага краю, быў створаны, верагодна, у 1521—1522 гадах у Рыме, дзе Гусоўскі знаходзіўся разам са сваім сябрам і мецэнатам, кіраўніком пасольскай місіі Вялікага Княства Літоўскага і Каралеўства Польскага Эразмам Вітэліусам. Менавіта Вітэліус, які ведаў Беларусь і збіраў творы яе пісьменнасці, пабываў у Міры, Слоніме і іншых мясцінах, напэўна, і павінен быў перадаць твор Міколы з Гусава папу Льву Х Медзціх, які хацеў пачыць прайздывае пазычане слова пра палыянне на збрую і краіну, дзе гэта адбывалася. Аднак усё задуму паарушыла жудасная бяда — чума, што распаўзлася па Рыме і некаторых мясцінах Апенінскага паўвострава. У 1521 годзе Леў X, высокадукаваны знаўца пазіі, мастацтва і да таго ж аматар палыянна, памёр, а новы папа Адрыян VI быў заключачыні толькі барачбай з ератыкамі і не цікавіўся ні вучонымі, ні мастакамі, ні паэтамі. Разлічваць на падтрымку Гусоўска не мог, а пасля таго, як у 1522 годзе чума забрала жыццё ягонага апекуна Эразма Вітэліуса, то наогул застаўся без сродкаў для існавання і шанцаў выдаць пазму ў Італію.

Пазычанне зборнік «Песня пра зубра», які складаўся з аднайменнай пазмы, адзінаццаты вершаў і прывясчэння Боне Сфорцы, пры падтрымцы каралевы і яе сакратара Людвіка Альфія быў выдадзены ў 1523 годзе ў Кракаве мізэрным тыражом (першаўданне захавалася да нашых дзён толькі ў трох экзэмплярах). А пачынаючы з XIX стагоддзя, пазма перакапалася на рускую, польскую, літоўскую, украінскую мовы, ёсць тры пераклады на беларускую мову.

І тым не менш паэзія, што адбылася нядаўна ў Ватыкане, вельмі сімвалічная. Тое, што не ўдалося зрабіць выхадцу з беларускай зямель Вялікага Княства Літоўскага, паэту-гуманісту эпохі Адраджэння Міколу Гусоўскаму і паўнамоцнаму каралеўскаму паслу ВКЛ у Рыме Эразму Вітэліусу, выканалі беларускія дыпламаты. Яны перадалі ў Ватыкан жамчужны лацінамоўны славянскі літаратурны, пазму «Carmen de statu feritate ac venatione bisonis» («Песня пра выгляд, дзікасць зубра і палыянне на яго», альбо «Песня пра зубра») — кнігу ў выкананні гродзенскага мастака-графіка Юрыя Якавенкі і яго сяброў ў Італію.

— Наша задума была такая, — расказаваў Юрыя Якавенка. — Гістарычна радзіма пазмы — Італія, дзе яна была напісана і дзе яе павіны былі ўпершыню выдаць і перадаць у Ватыкан. Вось я і прапанаваў ажыццявіць гэта чыста ў такім чынам замкнуць амаль пяцісотгадовае «гістарычнае кола».

— Як паставіліся ў Італію да гэтай ідэі? — Спачатку вельмі насарожна. Маўляў, а хто такі Гусоўскі? Беларусь? Эпоха Адраджэння? І што з таго? Я паказаў свае ілюстрацыі да пазмы, а потым мяні разам з майстрам-друкарком сустрэліся з італьянскім прафесарам-лаціністам. Ён прапачаў пазму і кажа: «Так, гэта шэдэўр, трэба рабіць кнігу». І мы, як кажучу ў Беларусі, талкаючы абсяц за працу. Разумеючы, што кнігу трэба зрабіць такой, каб і пазту не было за яе сорамна, і нам перад ім.

Распрацавалі бізнес-план, а паколькі спансараў знайці не ўдалося, то кожны з удзельнікаў праекта ўнёс уласны грашовы пай. Ідэя і ілюстрацыі — Юрыя Якавенкі, а практычна ўсё не толькі чыста друкарскі, але і дызайнерскі, арганізацыйныя пытанні ўзялі на сябе судзіды па кватэры Лілі і Мілойка Іванавы — мілья і прыёмныя людзі. Пажаўнілі яны тры гады таму, і я не перабольшаю, калі скажу, што іх сям'я — прыклад для ўсіх сям'яў кватэра. Мілойка працуе ў міністэрства, і ёсць вялікая верагоднасць, што ён стане начальнікам аддзела. Ён здольны і неверагодна працавіты, але перш за ўсё — добры і прыгожы чалавек. Адзіная яго слабацька, на думку мужчын з кватэра, у тым, што ён абагаўляе сваю жонку. Яны маюць права ў пагардай, таму што іх жонкі заўсёды нагадваюць ім пра Мілойку як пра ўзор сапраўднага мужа. Але і мужчыны, калі яны справядлівыя, могуць назваць Лілі ўзорам сапраўднай жонкі. Яна таксама абагаўляе свайго мужа. Пакуль Мілойка на працы, яна ні хвілінкі не сядзіць на месцы. Забіваецца, выбівае дываны, гатуе. Паміж нашымі пакамі ёсць шклянныя дзверы, застаўленыя шафай для адзення, і я вырабна чую яе жывыя крокі. Яна любіць, заваяючы, спяваць урыўкі з папулярных арый. А калі выхадзіць на балкон вешаць бізону, я бачу яе праз акно. Густыя яе валасы блішчаць, кі золата, вочы яе цешацца з усёго, нібыта вочы дзіцяці.

Позна на абедзе вяртаецца Мілойка. У адной руцэ нясе букетік. Кветкі — ягоная слабацька. Узімку і ўлетку ён знаходзіць кветкі і падносіць іх сваёй жонцы. Узлітае на прыступках на адным дыханні і з неапраўданым скундэды, які ідзе да свайго скарбу, уваходзіць у пакой. Лілі сустракае яго нязменна радасным вопіскам: «Ах, ты прыйшоў!» Затым — з хвіліну маўчан-

ня. Мілойка адчыняе шафу і кажа: — Хлеба ўжо мала, я пайду куплю. — Не-не! Я ўвечары сама... — Увечары мяні ідзе ў кіно. — Ах фэйна! Я ведала, што ты купіш білеты на новы фільм. Кажуць, ён добры. — А ці ёсць у цябе вугаль на заўтра? — Я прынесла.

— Хто іх прыслаў? — Адзін мужчына... — Хто ён? — Не ведаю, — скажаў хлапчук і пабег уніз па прыступках. Лілі прайшла па цесным калідоры і зайшла ў свой пакой. Мнене чуваць было яе крокаў. Хутка я убачу яе на балконе, апрапунту ў новую сукенку. Яна ўзіралася ў мінакоў, то ў бок саду з пажоўкімі дрэвамі, быццам бы шукаючы кагосьці. У той дзень яна некалькі разоў выходзіла на балкон з дзіўнымі бляскам у вачах. Мілойка вярнуўся з працы. Пасля таго, як ён зачыніў дзверы ў свой пакой, мяні пачуўся гук, падобны на той, які бывае, калі ламаюць алюва. Мілойка быў не з тых, хто не заўважыць няхай сабе і самую няўлоўную змену ў сваёй жонцы. — Што з табой? Ты не захавала? — Нічога мне не стала, — сказала Лілі. — У цябе на твары нейкі нездаровы румянец. — Ах, Божа мой, перастані! Я ўбачыў хлапчука, які ішоў па тратуары насупраць з вялікім букетам жоўтых хрызантэм. Ён наглядзеў на ному нашча дома і зайшоў. Хутка пачуўся званок. Лілі адчыніла дзверы і запяла:

Яшчэ адна хвіліна маўчання. Сточыць аднаго разу калі акна, я убачыў хлапчука, які ішоў па тратуары насупраць з вялікім букетам жоўтых хрызантэм. Ён наглядзеў на ному нашча дома і зайшоў. Хутка пачуўся званок. Лілі адчыніла дзверы і запяла:

Далёкае — блізкае

себе майстар Жуліяна з горада Сан Бенедэта, што на Адрыятыцы, і ягоныя сябры. Пры гэтым адразу вызначылі колькасць падарункавых экзэмпляраў кнігі — для Акадэміі мастацтваў у Мінску, Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, Гродзенскага гісторыка-археалагічнага музея (туды ж перадалі ў падарунак чынкавыя матрыцы) і бібліятэкі імя Чартэрынаў у Кракаве. І, зразумела, у Ватыкан.

Юрыя Якавенка паказвае вынік двухгадовай працы. Гэта так званыя артбук — мастацкая кніга, якая разлічана на невялікі тыраж і ў асноўным на калекцыянераў, паколькі не кожны ахвотны можа дазволіць сабе яе купіць. Бо адна справа — друкарскі арфетны спосаб, а іншая — калі кожную кнігу вырабляецца ўручную, згодна са старажытнымі традыцыямі. Натуральная папера ручной работы, натуральная скура для пераплёту. Дарагія матэрыялы. У гэтым выпадку — казіны пергамент. Асабліва апрацоўка, сушка скур, выкарыстоўвалі і салёную ваду, і ясок, і сонца. Уручную робіцца кожная вокладка, таксама рукамі кніга шываецца. Праца вельмі тонкая...

— Раней, у часы Гусоўскага, самыя танныя кнігі «апраналіся» ў свінную альбо цялячую скуру, а самыя дарагія — у казіны ці авечы пергамент, — зазначае Юрыя Якавенка. — Яны мелі засцёжкі са спражакі і без іх, скураныя завязкі, асабліва шыкоўныя кнігі ўпрыгожваліся золатам і каштоўнымі камянямі. Мы паў-Еўропы абшарылі, перш чым знайшлі прыдатны матэрыял для казінага пергаменту. А ўпакоўка для кнігі больш сучасная. Пры гэтым, як бачыце, няма ніякіх узораў і ўпрыгожванняў. Абышліся нават без тэкстаў аб пацце і майё творчасці. Максімальны лаканізм, прыгожая, белая папера, белы пергамент, каб нішто не перашкаджала тэксту пазмы і гравюрам.

Свой выяўленчы рад, які складаецца з трынаццаты гравюр, Юрыя Якавенка распачаў з Міколы Гусоўскага і завяршыў Дзевяці Марыяні, зваротам да якой пазт заканчвае свой твор. Таксама, як было і ў даўніну, аддаецца даніна павагі заказчыку пазмы — папу Льву X (вобраз роду Медзціх) і яе фундатору каралева Боне Сфорцы, а таксама каралю Сігізмунду I (Старому), I, безумоўна, вялікаму князю Вітаўту, дзяржаўна-палітычная дзейнасць якога вельмі высока ацэньваецца Гусоўскім, і яго воінства. Паколькі ж «Песня пра зубра» створана падчас чумы, то на адной з гравюр — вобраз гэтай жудаснай бяды. Таксама адлюстраваныя залатаардынцы, бой тура з д'яблямі, сабакамі, ільвамі і гіенамі, сімвал Дняпра — Барысфён. Такі воль ланцухок, быццам вечны падыкан паміж добром і злом...

Дарэчы, італьянскому прафесару-лаціністу для знаёмства з пазмай перадалі мінскае, трохмоўнае выданне (на лацінскай, беларускай і рускай мовах) «Песні пра зубра» 1980 года. І калі ён прапачаў лацінскі тэкст, то заўважыў дзве памылкі — не халапа... двух косак. Мо, іх не было ў пазта альбі ў краўцых першавыданні.

— А чаму кніга толькі лацінамоўная? — Гусоўскі пісаў на латыні і менавіта на такой мове кнігу павіны былі перадаць у Ватыкан. Такі, у XVI стагоддзі, латынь ведалі многія, на ёй, як вядома, пісаліся не толькі пазмы, але і навуковыя працы, трактаты. Ды і цяпер у Італіі ёсць школы, дзе разам з італьянскай, англійскай вывучаюць і лацінскую мову. Хоць, вядома, сёння ёй валодаюць нямногія і таму ў далейшым, калі будучы фінансавыя магчымасці, мы плануем выдаць дадатак да кнігі на беларускай, італьянскай і англійскай мовах.

Барыс ПРАКОПЧЫК. Фота Яраслава ВАНЮКОВІЧА.

— Хто іх прыслаў? — Адзін мужчына... — Хто ён? — Не ведаю, — скажаў хлапчук і пабег уніз па прыступках. Лілі прайшла па цесным калідоры і зайшла ў свой пакой. Мнене чуваць было яе крокаў. Хутка я убачу яе на балконе, апрапунту ў новую сукенку. Яна ўзіралася ў мінакоў, то ў бок саду з пажоўкімі дрэвамі, быццам бы шукаючы кагосьці. У той дзень яна некалькі разоў выходзіла на балкон з дзіўнымі бляскам у вачах. Мілойка вярнуўся з працы. Пасля таго, як ён зачыніў дзверы ў свой пакой, мяні пачуўся гук, падобны на той, які бывае, калі ламаюць алюва. Мілойка быў не з тых, хто не заўважыць няхай сабе і самую няўлоўную змену ў сваёй жонцы. — Што з табой? Ты не захавала? — Нічога мне не стала, — сказала Лілі. — У цябе на твары нейкі нездаровы румянец. — Ах, Божа мой, перастані! Я ўбачыў хлапчука, які ішоў па тратуары насупраць з вялікім букетам жоўтых хрызантэм. Ён наглядзеў на ному нашча дома і зайшоў. Хутка пачуўся званок. Лілі адчыніла дзверы і запяла:

Яшчэ адна хвіліна маўчання. Сточыць аднаго разу калі акна, я убачыў хлапчука, які ішоў па тратуары насупраць з вялікім букетам жоўтых хрызантэм. Ён наглядзеў на ному нашча дома і зайшоў. Хутка пачуўся званок. Лілі адчыніла дзверы і запяла:

Пазычанчыя фіялкі пад сумнымі развалінамі

Дарога, здавалася, не абыцала нічога нечаканага — уздоўж стаяў лес трывалай сцяной, яго час ад часу перарывалі скрыжаванні з указалыні дамы. «Польмя» — назва сярод іншых у гэтай акрузе вылучалася арыгінальнасцю, так і хацелася назваць вёску нежэй іншай. Тым больш што адчувалася: вёска з гісторычнай, бо сярод сучасных нізенькіх дамкоў паўставалі больш высокія будынкі, ад якіх павявала стагоддзімі. Іх было відаць ад дарогі. Павярнуць у іх бок захацелі бы любы цікавыя чалавек. Падобна, вясцоўцы да гэтага заўсёды гатовыя. Мужчына з вельмінад хвотна тлумачыць, што з дарогі відаць старыя гаспадарчыя пабудовы, але ёсць жа сапраўдны палац Карла Свяцкага, бліжэй да цэнтра вёскі, збоку ад сажалкі ідзе дарога. «Гэта Старая Беліца?» — удакладняю на ўсялякі выпадак. — Так, Беліца. Іх у нас тут некалькі — Старая, ёсць Новая, Малая...»

Вачыма падарожніка
Сажалка кранула малюнічэй душыўнасцю, цікай задумлівасцю — сесці так на беразе і ўглядацца ў глыб эпох, улоўліваючы асаблівасці кожнай. І парк старажытны ў вада, нібыта ў люстэрку адбіваецца — дрэўца да дрэўца.

Было зразумела, што праз парк і трэба рушыць да сядзібы Свяціх. Калі казаць больш дакладна — да яе рэшткаў, якія дажылі да нашага часу, але нават цяпер здаваліся такімі чароўна-прываблівымі. Асабліва калі ідзе да іх па зямлі, усупыяна блатністымі фіялкамі да бэльмі маргарыткамі. Зразумела, даўно іх ніхто тут спецыяльна не садзіць. Кветкі, якія некалі высаджваліся, каб падкрэсліць малюнічасць самага будынка, цяпер самі сабой нарастаюць год ад году, не думачы пра тое, каму цяпер патрэбна іх прыгажосць.

Некалі пан Карл Свяцік ствараў свой куточак руліва, дайна, па-гаспадарску. Мала таго, да сам сядзібы дом быў узведзены з любоўю да сваіх блізкіх — асабліва сціх архітэктурны позыгма класіцызму падкрэслівала важнасць асобаў, якія жылі ў гэтым будынку. Аднак жа і выглядаў ён у большыя часы сапраўды надзейным глядзю для сямі і добрай спадчынай для нашчадкаў. Хадзілі паданні пра тое, што Карлу пашчасліва знайсіць на палеонаўскі клад, маўляў, гэта і дало яму

ражылаў пра тое, як на гэтай сажалцы ледзёры плавалі пры панах. Так хацелася, каб вярнуліся сюды прыгожыя птушкі — нібыта надзея на тое, што гісторыя можа па-новаму раскрыцца для жыхароў Беліцы. А яшчэ са значным архітэктарам абмяркоўваў праект па пераўтварэнні парку. Была яшчэ мара ў былога дырэктара саўгаса — каб прыйшоў новае жыццё ў сядзібы дом...

Іду да гэтага праз парк. Адрозна бачная ацалела сцяна. Абыходжу яе з ішняга боку — цудоўна ўявіць можна, як урачыста глядзелася вежа з калонамі ў большыя часы. Але сам будынак... Разбураныя сцены ўзвышчалі нейкімі пагоркамі, на якіх дзе-нідзе ўжо панарастала трава. Па пагорках можна было ўявіць, як размічаліся пакоі, які шмат іх было. Па працягласці руіну адчуваўся колішні размах, з якім гаспадар узводзіў свой дом. Хацелася абсяці яго разваліны па перыметры. Але прайшоўшы толькі ўздоўж аднаго боку, спынілася ў кутках звонку валілася смечце. Аднак, напэўна, гэтым здзіўляюцца хіба што прыезджыя — праз парк праходзілі людзі. Пеця б ганялі ў футбол хлопцы. Меншыя дзеці з адладжым майстэрствам лазілі па руінах. Убачанае ўразіла маю пазычаную тату...

Словамі вершаў
У Беліцы сапраўды нарадзіліся вершы. І гэта былі вершы Купалы. Можна і не ўсведамляў іх наканаваанасць для сябе новы канторскі служба пана Свяцкага ў снежні 1903 года, калі толькі ўладкаваўся на працу. Але за штодзённай працай, дзе рахункі чарга-рачкі з распіскамі, вельмі старанні юнак Іван Луцвіч мог ураць гадзінку-другую, каб пачытаць ці нешта напісаць. Што было рабіць у доўгія зімовыя вечары? На «дзівацтва» сцігла хлопцы глядзелі пагардліва: заняткаў заважыць, забаву нейкую.

А потым прыйшла вясна, прынесла з сабою нейкі новы дух — захалення наваколлем, адчуваннем праўды працы на зямлі. Прыкрасны Луцвіч мог назіраць за ёй, калі выходзіў у поле сачыць за парадкам і сум-

Жывапісны альбом — у бібліятэцы
У Нацыянальнай бібліятэцы краіны прайшла цырымонія перадачы ў дар бібліятэкам Беларусі альбома жывапісна «Ван Дуйхайд. Жывапіс. Крайвід».

Мастак нарадзіўся ў Украіне, ваяваў на франтах Вялікай Айчыннай, а пасля дэмабілізацыі жыў у Брэсце, Гродне, з 1959-га — у Мінску. Ён — адзін з тых жывапісцаў, што працягвалі традыцыю беларускага пейзажу. Апошняй працы мастака, які пакінуў нам багату спадчыну, датаваныя 2007 годам.

У згаданым альбоме сабраныя пад адну вокладку рэспрадукцыі 95 палатнаў. Падчас мерапрыемства Нацыянальнай бібліятэцы перададзена 180 асобнікаў альбома, якія будуць размеркаваныя сярод абласных і раённых бібліятэк, а таксама бібліятэкі галоўных навуковых устаноў краіны, дзе выкладаецца жывапіс. У якасці спансараў выдання выступілі АТ «Мінскводбуд» і банк ВТБ.

Апавяданне
— Ах, а цяпер ужо — знервавана. Што ты выдумляеш? Наадварот, гэта ты выглядаеш неспакойным... — Гэта ад радасці, што я змог купіць табе цудоўны букет. Я бачу, што ён табе не спадабаўся... — Які букет? Дзе ён? — Ціха спыталася Лілі, і я адчуў у яе голасе нейкае расчараванне. — Як, хлапчук табе яго не прынес? — Н-не! — Ах, ашуканец, які ашуканец! — выгукнуў Мілка і пачаў хадзіць па пакоі. — Сёння ўранку, гадзін у дзясцят, я убачыў жанчыну з кошыкам хрызантэм. Скажаў сабе: іншым разам наўрад ці знайдзі такі цуд, каб цябе пацешыць, — вайшаў і купіў. Даў адзін леў нейкаму хлапчуку, каб ён занёс табе кветкі. А ён скарэў той букет, вась дзе нягоднік! — Шкада! — сказала Лілі. — Ну, нічога. Купіў мне яшчэ... Але сам мне іх прынясець, сам... Ідзі прынесці вугалю, бо ўжо скончыўся. А ці купіць ты алей? Не? Так і ведала, што ты забудзешся. Колькі разоў табе нагадаваць? Што, толькі я павіна будару сабе памятаць? — сказала Лілі і ўзялася гатаваць вячэрю.

Парознаму складваліся лёсы мастакоў пасля навучання ў Вільні. Павел Южык цыган некалькіх гадоў выкладаў малюнак у легендарнай вільнянскай беларускай гімназіі, пасля — у школах на Смаргоншчыне. Пётра Сергіевіч, прадоўжыўшы вучобу ў Кракаве, пасля вярнуўся ў сталіцу краі. І да канца свайго жыцця, зрабіўшыся ўжо заслужаным дзеячам мастацтваў Літвы, заставаўся вільнянскім мастаком — і Беларусі. Міхась Сеўрук пасля ўз'ядання ў Беларусі вярнуўся ў родны Нясвіж, а Сяргей Вішнеўскі — у Дошчыцы.

Пасля таго выпадку мінуў месяц. Мілойка ўсё яшчэ не можа дараваць таму хлапчуку, які яго падмануў. Лілі цяпер спявае толькі романсы, прычым тым даўняй романсы, якія абаджаюць ціхую і салодкую тугу ад чымсьці нязведаным і прыгожым.

Іваіла ПЯТРОЎ
Пераклад з балгарскай Марыны АБРАГІМОВІЧ.

леннасцю працы батракоў на пана. Бачыў, разумей, шкадаваў. Магчыма, нават захапіўся тым, што можа чалавек вытрымаць, вынесці, што ён здольны стварыць уласнымі рукамі. Таму і размаўляў з мужыкамі на іх «халопскай» мове. Ды яшчэ (увогуле недарэчнасць нейкай) пісаў свае вершы на гэтай самай мове.

Час у Беліцы стаў для маладога Луцвіча годам пачатку. Самі мясціны натхнілі на вершы. Думкі пра сутнасць жыцця спрыялі іх з'яўленню. Жаданне гаварыць пра сваё адчуванне свету ўвасобілася ў некалькі сшыткаў з вершамі.

— Дакладна вядома, што ў 1903 і 1904-м у гэтай сядзібе жыў і працаваў Янка Купала, пасля таго, як яго адлічылі з Пецярбургскага ўніверсітэта, — кажа гісторык архітэктуры

Загачык аддзела ідэалагічнай працы Сяненскага райвыканкама Сяргей МЯЦЕЛІЦА:
— Планы рэканструкцыі сядзібы Свяціх існавалі яшчэ ў савецкія часы. На жаль, потым не халіпа сродкаў іх завяршыць, таму і ўзнікла столькі праблем пасля. Але мы разумелі, што раёну нерэальна аднавіць гістарычны будыны, таму актыўна шукалі інвестара, які б праявіў цікавасць да аб'ектаў і ўзяўся за гэтую справу. Мы падрыхтавалі ўсе дакументы па комплексе гістарычных аб'ектаў Свяціх, паднялі краязнаўчыя матэрыялы, каб на інвестыйным форуме прадставіць нашы помнікі. Увосень мінулага года ён адбыўся і меў канкрэтны вынік. Латвійская фірма «БелФючар» зацікавілася і набыла аб'екты за сімвалічную плату. Але ім прыйдзецца ўключыць значна больш, каб ажыццявіць свае планы — яны хочучу зрабіць турыстычны комплекс.

— Гэта датычыцца толькі былога спіртзавода, ці і сядзібы, дзе працаваў Купала? Ці ведаюць інвестары гэты гістарычны факт? — Яны набылі ўсё комплекс — а гэта каля 12 будынкаў. Будучы аднаўляць усё, што можна аднавіць. Цікавіліся гістарычнымі матэрыяламі, глядзелі старыя фотаздымкі — каб ведаць, што было ў пакоях сядзібы. Мне здаецца, той факт, што яна звязана з жыццём нашага пэста Янкі Купалы, толькі дапаможа зацікавіць і прыцягнуць турыстаў. Таму мемарыяльны знак абавязкова будзе. Імя Южыку па планах інвестараў, яны збіраюцца працаваць сур'ёзна — плануюць арганізаваць і нейкую вытворчасць, стварыць тым самым працоўныя месцы для жыхароў «Польмя». Мы спадзімся, што справа зрушыцца, бо для нашага раёна гэта помнікі вельмі значныя, і зроблены крок для таго, каб іх не проста вяртаваць, але і аднавіць.

Сяргей ХАРЭЎСКІ: — Ён вымушаны быў зрабляць грошы. І знайшоў працу ў сядзібе Свяціх, дзе быў прыказчыкам на іхнім бровары. Гэтая сядзіба мела каласальную мемарыяльную каштоўнасць, балазе мы нядаўна адзначалі 125-годдзе з дня нараджэння Купалы. Прыкрас было пабачыць гэтую сядзібу, якая літаральна ў папярэдні мой візіт (крыху больш за 10 гадоў таму) стала. Там былі кахляныя печы, рэшткі колішняй раскошы і ўбрання, ляпіна, нават рэшткі паркета. Ва ўсіх зборах помнікаў, у энцыклапедыях падзначана, што гэты будынак знаходзіцца пад аховой. Ён фігуруе як цэлы, пад дахам. Там яшчэ была мемарыяльная табліца: «У гэтым будынку жыў і працаваў выдومی беларускі пэст Янка Купала». Цяпер, калі пра гэта не ведаеш, то і не даведаешся... Зруйнаваная сядзіба ў Старой Беліцы Сяненскага раёна — адзін з апошніх шокаў падчас маіх падарожжаў па Беларусі.

Гэта сапраўды шок, калі ведаеш, што ў 1976 годзе сядзіба ў Старой Беліцы атрымала адфіцыйна статус помніка гісторыі і была ўзята пад ахову дзяржавы. Мясцовыя жыхары кажуць, што нашчадкі Свяціх прыезджалі і мелі віды на сваю спадчыну. Але ж у нас такія каштоўнасці належаць народу.

Добрымі намерамі
Парадокс, але менавіта жаданне аднавіць будынак, які памятае Купала, адыграла ў гэтым пэніма краваую ролю. Ініцыятыва саўгаса «Польмя» адрамантаваць будынак нават знайшла разуменне ў вышэйшых структурах. І Савет Міністраў Беларусі выдзеліў на гэта грошы. І ўявіць сабе — знайшоўца падрадачы, які ўзяўся гэта рабіць.

І вось ужо праца закіпела — з яшчэ моцнага на той час будынка знілі дах... На гэтым усё і скончылася. А без даўня ніякі будынак доўга не пражыве. Ды што там доўга... Пару дзесяцігоддзяў нават не прастаў. А тут яшчэ вясцоўцы, які абяўняю гаспадары, прыклалі намаганні, каб панская цэгла не прападала дарэмна, бралі яе на пачы. А

Вязджаючы са сталіцы ў кірунку Стоўбура, Ракава або Маладзечна, заклапочаны дачнік, і прагне да новага досведу вандруванні, не-не — ды і пацвікацца часам: «А дзе ж тут праходзіла мяжа?» Хутка 70 гадоў, які мяжа паміж Усходняй і Заходняй Беларуссю знікла з геаграфічных карт, але сляды яе дагтуль заўважныя і ў культуры, і ў гістарычнай свядомасці беларусаў. Яшчэ і зараз словы «Заходняя Беларусь» выклікаюць у нас уяўленне пра савоеаблівы культуры «кантынент», таямнічы і да канца не спазнаны.

Браму скарбаў Заходняй Беларусі, малавядомых нават адмыслоўцам у справах культуры, прыдчыняе перад намі мастацкая выстава, што эканчынецца ў галерэі музея-запаведніка «Заслаўе». Пётра Сергіевіч, Міхась Сеўрук, Сяргей Вішнеўскі, Павел Южык... Забытыя некалі прозвішчы нашых выдатных жывапісцаў XX ст

ТАЯМНІЧЫ СВАЯК

Лёс аднаго з герояў Перамогі, легендарнага беларускага разведчыка і адважнага дыверсанта часоў Вялікай Айчыннай вайны Аляксея Бацяна ў аповедзе яго земляка, аднавяскоўца і сваяка Міхаіла Бацяна

Гебітсамісарыят капут!

З нямецкай мовы «гебіт» перакладаецца як вобласць. А гебітсамісарыят уяўляў на акупаваных тэрыторыях нешта нахалст паводле нямецкага мясцовага кіравання. Дык вось у Маскве на Лубянскіх даведзліся, што на базе гебітсамісарыята Оўруч нямецкі вырасцілі стварыць магутны цэнтр пра барацьбе з партызанамі. З гэтай нагоды напрыканцы лета 1943 году ў Оўручы было запланавана правадзіць спецыяльныя дзеянні па ліквідацыі спецыялістаў па антыпартызанскай руху. Чакалася прыбыццё ў Берліна дзясятка вышэйшых афіцэраў карных і разведвальных службаў: СС, СД, абвер і г. д.

А яшчэ ў 1942 годзе малады, але здольны дыверсант Аляксей Бацян быў на чале баявой групы накіраваны ў глыбокі тыл ворага ў заходня раёны Украіны і Беларусі. Дзейнічаў там і самастойна, і ў складзе буйных партызанскіх атрадаў. Пэўны час нават быў намеснікам па разведцы камандзіра партызанскага злучэння. І чакаў загаду з Масквы. І ён прышоў: знайсці спосаб знішчыць уездальніку на Оўручы. Перад Бацянам, здавалася, была пастаўлена невырашальная задача, бо будынак і падхоўвае да гебітсамісарыята, дзе і жыла штабная дэлегацыя з Берліна, надзейна ахоўвалася. Прамая атака ці абстрэл не мелі б поспеху. Ды і вялікіх страт не пазбегнуць.

І тады Аляксей пайшоў іншым шляхам. Ён «уключыў» сваё майстэрства ўплываць на людзей. Докладней, пераконваць іх у сваёй праўдзе. А яна заключалася ў тым, што ўсе сумленныя людзі павінны змагацца з фашыстамі ўсімі даступнымі метадамі. Аляксей здолеў знайсці падыход да мясцовага жыхара, украінца Якава Каплюка, які працаваў загадчыкам гаспадаркі ў гебітсамісарыяце. Якаў пагадзіўся дапамагчы. Яго жонка Марыя, якая таксама мела доступ у памяшканне гебітсамісарыята, паступова тайна перанесла туды амаль 150 кілаграмаў выбуховік, а Якаў заклаў яе там, дзе параў Аляксей. 9 верасня 1943 года сярод ночы Оўруч здрыгануць ад магутнага выбуху, які знішчыў больш за 80 фашысцкіх высокапастаўленых афіцэраў. Сярод іх былі сам гебітсамісар і кіравнік антыпартызанскага цэнтру. Гэта аперацыя мела вялікі рэзананс у свеце. Аб ёй пісалі многія замежныя газеты. І сёння яна вывучаецца ў разведшколах як класічны ўзор надзейнай эфектыўнай дыверсійнай работы.

(Працяг. Пачатак у нумары за 24 чэрвеня.)

Крымінал Кардары з Палесся

Падмануць банкаматаў неадразува спрабавалі непрацуючы жыхары Калінкавічы 26-гадовай К. і 28-гадовай Я. Выглядаючы ўсё новая і эпізоды ў крымінальнай справе па артыкуле «крадзеж з выкарыстаннем камп'ютарнай тэхнікі», якая завездзена яшчэ восенню 2008 года.

Летась у сваім родным горадзе, а таксама ў Мазыры, Светлагорску, Рэчыцы, Пінску, Рагачове, Гомелі, Бабруйску, Жлобіне і Мінску з выкарыстаннем пластыкавых карткаў без прыкметнага прыналежнасці да банка і плазмічнай сістэмы, арыяналі і іншыя змяняючы банкімі Вялікабрытанія, шляхам увядзення ў камп'ютарную сістэму праз банкаматаў розных банкаў пэўнай інфармацыі прасунутыя карыстальнікі рабілі спробы выкарасці грашовыя сродкі. Праваахоўнікі пакуль не раскрываюць, якім чынам рабіўся крадзеж, але кажуць, што ўжо сутыкнуліся з падобнымі выпадкамі. Як высветлілася, частка спробаў была ўдалай, частка — не. Сёння вядома, што маладым людзям удалося абчысціць уладальнікаў разліковых рахункаў у тымнага Альбіёна на 1 мільён 970 тысяч беларускіх рублёў. А яшчэ 13 мільёнаў, на якія яны спакважыліся, засталіся ў банкаматах. Высветлілася, што да крымінальнага бізнесу мае дачыненне і жыхарка Калінкавічаў, раней не судзімая К. 26-гадовага жанчына аналагічным парадкам летась у Мазыры і Калінкавічах выкрала з банкаматаў і мільён 490 тысяч рублёў і рабіла няўдалыя спробы выкарасці яшчэ чатыры. Начальнік аддзела расследаванняў злучэнняў у сферы высокіх тэхналогій упраўлення ўнутраных спраў Гомельскага аблвыканкама Аляксандр Кулага не выключае, што ў кардынальнай справе з'явіцца яшчэ шмат новых дэталяў і выявіцца новыя фігуранты, якія, магчыма, ў сваіх мэтах выкарыстоўвалі затрыманых зараз абвінавачаных.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Кардын (англ. *carding*) — род махлярства (адзін з відаў хакерства), пры якім праводзіцца аперацыя з выкарыстаннем банкаматскай карткі або яе рэпліцы. **Кардары** — людзі, якія займаюцца такім спосабам ашукацтва.

Важкае слова «партызана Алёшы»

Аляксей Мікалаевіч мае цудоўны дар заводзіць сяброў, сцілаць на свой бок новых знаёмых, зараджаць іх сваім аптымізмам і верай у поспех. У час другога знаходжання на тэрыторыі акупаванай Польшчы ў яго склаліся дэварыяльныя адносіны з многімі польскімі партызанамі. На іх мове Бацян размаўляў безадкорна, ведаў рысы характару мясцовага насельніцтва, што збліжала яго з тутацкімі антыфашыстамі. Паважалі Бацяна і за тое, што ён у 1939 годзе ўжо паваяваў на баку Польшчы з немцамі. Аднойчы польскія сябры па зборы зварнуліся да «партызана Алёшы» (пад такім прозвішчам у Польшчы вядомы камандзіра невялікага разведвальна-дыверсійнага атрада Бацяна) з вялікай просьбай аказаць ім вельмі важную паслугу — вызваліць з палону даволі шматлікую групу захопленых гестапа падполышчыкаў. У «партызана Алёшы» было заданне Цэнтра хутка і пажадана без страт асабовыя часты выйсці ў раён Кракава і чкава далейшых загадаў. Але палкі з Арміі Людовай літаральна малілі дапамагчы ім выратаваць палічкінаў ад смерці. Бацян даў слова дапамагчы і засеў за распрацоўку аперацыі.

У Кракаў уваходзіць савецкі вызаліцелі.

Выратаваны Кракаў уражвае прыгажосцю.

Ад няўдачы ніхто не застрахаваны

— Для разведчыка дыверсанта, акрамя таго, што вельмі важна апынуцца ў патрэбным месцы ў патрэбны час, неабходна ўсё знайсці ці, кажучы мовай спецслужбаў, завербаваць людзей, якія згодныя ўдзельнічаць у тваёй справе. Без гэтага цяжка разлічваць на поспех. Аперацыя ў Оўручы таму лепшы

разам з часткамі вермахта, якія адступалі. Аперацыя па знішчэнні «ката Польшчы», на руках якога шмат крыві польскіх ўдзельнікаў супраціўлення, так і не дайшла да лагічнага канца.

Аляксей Мікалаевіч шкадаваў, што не удалося пакараць смерцю фашыста-мярзотніка. Вось бы раней на руках насілі, паказвалі бронзавую таблічку на абеліску, выказвалі бясконцыя словы ўдзячнасці «партызану Алёшу». У наступны раз Аляксей Мікалаевіч адносна нядаўна наведваў Ілжу і быў неспрыемна здзіўлены халодным прыёмам гарадскіх уладаў і мясцовых жыхароў. Вядома, яго гэта пакрыўдзіла, але ён не апусціўся да выказванняў нахалст таго, што, маўляў, дарэмна мы мы кроў пралівалі за вызваленне Польшчы, паклікі там больш за 600 тысяч сваіх салдат і г. д. Скажаў такі: «Ведаеш, усё гэта няквістая палітыка», — гаворыць Міхаіл.

Сітуацыя ўскладнялася тым, што ў польскім гарадку Ілжа, дзе ў турме сядзелі зняволеныя, размяшчаўся добра ўмацаваны гарнізон. Тым не менш дзейнічалі па бацяноўскім плане: правалі дакладную разведку, абразалі тэлефонную сувязь і ноччу раптоўным штурмам выбілі немцаў з горада. Прычым усё баіцы Бацяна засталіся жывымі. Да раніцы ў Ілжу панавалі савецкія і польскія саюзнікі. Яны разграмілі штаб, захапілі турму і склады, вялікую колькасць зброі і

вазы кінагерой, які не дае ворагам сабе ўзяць голымі рукамі і робіць толькі выключна правільныя ўчынкі. А сапраўдным выратавальнікам Кракава даводзілася дзейнічаць у адпаведнасці з рэальнай баявой абстаноўкай. А яна не заўсёды давала выабр.

— Аляксей Бацян быў пастаўлены абставінамі перад дилемай: ахвратыць ці пакінуць цэлым старажытныя прыгожы Ягелонскі замак, які знаходзіўся непдалёку ад Кракава ў гарадку Навы-Сонч,

Можна і за руль.

дзе некалі размяшчалася рэзідэнцыя польскіх каралёў. Навы-Сонч у польскіх Татрах яшчэ звалі «ключом да Кракава». Ад звестак, атрыманых ад узятага ў палон у канцы 1944 года байцамі Бацяна інжынер-картограф Агімонда Аграка (этычнага паліка), са штаба войскаў вермахта, стала вядомым, што немцы менавіта ў Ягелонскім замку назапасілі велізарную колькасць дынаміту для знішчэння гістарычнага цэнтру Кракава, плаціны і мастоў праз раку. З гэтай мэтай звозілі ў замак вагонамі выбуховыя, снарады, фаустпатроны. У Бацяна не заставалася іншага выйсця, акрамя як узарваць замак. Але якім чынам?

Аляксей здолеў угаварыць Аграка падключыцца да гэтай рызыкунай аперацыі. Зігмунд ведаў мясцовых людзей і знайшоў польскага падполышчыка, які часова ўдаваўся грузчыкам у замак. Аляксей параў яму закласці міну запавоненага дзеяння ў штабелі са снарадамі. Раніцай 18 студзеня 1945 года замак быў разбураны страшэнным выбухам, больш 400 нямецкіх салдатаў і афіцэраў

Троіцы не Героя

— Цікава ў жыцці адбываюцца метамафозы. Калі Аляксей Мікалаевіч ў маладыя гады накіроўваў на вучобу ў маскоўскую школу разведчыкаў, то яго сялянскае паходжанне, месца нараджэння з пункту погляду геаграфічна, валоданне беларускай, нямецкай і польскай мовамі, веданне звычайнай і традыцыйнай жыхароў пажывання, былі вялікім дадатковым плюсам. Нават яшчэ даўгага службы ў польскім войску ў званні ўнтэр-афіцэра лічылася карысным багажом для будучага разведчыка. Хаця ці тады можа сказаць, што атрымаецца з гэтага сарамлівага асывокага настаўніка пачатковых класаў. А вось потым, калі ён праявіў сабе як таленавіты разведчык і смельца, нават адчайны дыверсант, здольны выконваць у тыле ворага заданы найвышэйшай складанасці, які самаадданай служыў і штодзённай рызыкай для жыцця, здавалася, заваяваў права на давер, павагу і адекватную ўзнагароду, то ў вялікіх штабных начальнікаў і прыкамандзіраваных да штабоў «для ўмацавання» партработнікаў пры сваёй званні Герой Савецкага Саюза менавіта перыяд жыцця Бацяна «за польскім часам» выклікаў сумненні. Хаця адна толькі выніковая аперацыя ў Оўручы «цягнула» па ўсім параметрах на званне Героя Савецкага Саюза. Аднак Аляксей атрымаў толькі ордэн Чырвонага Сцяга.

І потым яшчэ двойчы «наверсе» без тлумачэння адхілялі ініцыятыву яго непасрэдных кіравнікоў прысвоіць Аляксею Мікалаевічу званне Героя. Так, чамусьці не палічылі вельмі гераічнай справай яго актыўны, калі не скажаць больш, вызначальны ўдзел у выратаванні Кракава. Натуральна, кожны салдат ці афіцэр на фронце ці за яго ліній, баец у партызанскім атрадзе марыў аб зорцы Героя. Не думаю, каб Аляксей Бацян быў выключэннем. Аднак мары не заўсёды здзяйсняюцца, — разважае Міхаіл. І пераходзіць да падзей, якія ўвогуле пагражалі зруйнаваць бліскучую кар'еру Бацяна і зламаць само жыццё яшчэ маладога чалавека.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.
(Заканчэнне будзе.)

загінулі ці былі параненыя ў выніку гэтай дзёрзкай аперацыі. Ужо на наступны дзень уранку Кракаў займаў перадавыя часткі Першага Украінскага фронту пад камандаваннем Маршала Савецкага Саюза Конева.

А Ягелонскі замак аднавілі пасля вайны. Там пастаянна бывае шмат турыстаў. Адна з гісторыяў, якія ім часта расказваюць экскурсаводы, аб тым, як замак быў прынесены ў ахвяру, каб не даць загінуць Кракаву, — гаворыць Міхаіл.

Два полкусы

БЕДНАЯ ЛІЗА

Сумная і забытая гісторыя маленькай дзяўчынкі Лізы, бацька якой — грамадзянін Францыі, а маці — расіянка, зусім нядаўна была адным з гадоўных сюжэтаў інфармацыйных перадач. Асабіста мне шкада гэтую самую Лізу, а не яе маму, напрыклад. Як высветлілася, збегла яна незадоўга да «момант славы» ад таго франаца да былога расійскага мужа, з якім у яе ёсць агучынае дзіця.

Хочацца сёння пагаварыць наогул пра знаёмствы і шлюбны з іншаземцамі. Колькі разоў чуў ад жанчын: а за каго вы выходзіце ўнас? Маўляў, нармальна ўжо жанатыя, або і жанатыя і каханак маюць. А астатнія — алкаголікі і іншыя «не падарункі». Сярод тых, хто скасваваў шлюб, нямамога добрых мужчын. Плюс яны выплываюць аліменты.

У першы раз з няўдачай нашай зямлячкай, якая была замужам за іншаземцам, ды вярнулася ў Мінск, пазнаёмілася яшчэ падчас вучобы ва ўніверсітэце. Калі не памыляюся, мая новае суседка па парце мела шлюб з канадцам. Разгаварыліся аднойчы падчас карговай не самай цікавай лекцыі. Дзяўчына адзначала: яны наогул не такія, як мы, іншыя. Угадваў: у яе таксама было дзіця. Спадзяюся, такіх праблем, як у той расіянка, у яе не з'явілася.

Другая мінская гісторыя. Закахаўся я ў пачатку 1990-х у мінчанку. Вольга — прыгажуня. Каханне «паэта» да музы. Спецыяльна прыязджаў усяго на адзін дзень у сталіцу, каб убачыць каханку. Каханне было чыстым і шчырым. Скончылася ўсё тым, што раптам яна сказала: «Еду ў Амерыку да...» былога хлопца. Не хачу рабіць табе лечно раёншчы, жыць у жабрацтва. Ці хацела яго? Ды не. Але ж гэта — Амерыка!

Яшчэ «ўзорны» прыклад. Жанчына ў разведзе выхоўвала маладу дачку. Па перапісцы пазнаёмілася з іншаземцам — вадзіцелем дальніх райсоў. Дачку даверыла сястры, сама паехала з ім знаёміцца. Потым хвалялася, што раман праехаў шмат краін Еўропы. Як жа моўны бар'ер? — цікавілася я. «Кахаю», «кахаю» — усё паўтараў ёй той вадзіцель падчас...

Кожная дзяўчына з іх аддзялення. Я маю, увогуле толькі яна адна.

Тры замежныя казкі для дарослых

Тое, што ёй ніколі не стаць «міс райцэнтра», яна даведлася ад маці яшчэ тады, калі пешкі пад стоў хадзіла.

— І трэба ж было такой нарадзіцца, — усё з іх пароды ўзяла, мае — хача б вочы! Дык не, такіх ж маленькіх, як у яго... І такая ж рыжыя і нягראбная.

Ад маці — фігурыстай і блакітнавокай брунеткі, калі Верчы было паўтара года, збег муж. Чаму — сама яна не ведала. Чула, што людзі казалі: «Пілаваць менш трэба было! На кожным перакрываўніку лямантавала: грошай маля зарабіла!» Карацей, яе жыццё, пакуль маці шукала прэтэндэнта на сваё гарачае сэрца, было прысвечана толькі вучобе. Нямецкая мова італьянска, як сяброўка семкі. І пакуль яны іх лызалі, яна на заідрасце лёгка паступіла ў сталічную ВНУ. Праўда, шлях да дыкэтаў яна так і не даведлася. Затое падпрацоўвае было, як у Бобка блох. Лінгвісты-мовазнаўцы заўсёды ж запатрабаваныя. Вось і бегала ўсё студэнтка ка жыццё ад аднаго вучня да другога. Размеркавалі яе ў райцэнтр, але не родны — вельмі прасілася, каб толькі не дадому. Вучні ў школе любілі, хоць усміхаліся і называлі: «Рудая шышка» — з-за манеры апранацца ва ўсё шэрае, мышаства. Пра замужжа і думаць баляся, не тое што сустратка з кім-небудзь. Памятала, яе таблічку множання: рыжыя, нягראбная ды яшчэ і разумныя не патрэбны нікому. І трэба ж было здарыцца, што настаўніца, якая павінна была ехаць з дзецьмі на аздараўленне, зламала нагу. Так і адбылося, што Веры Мікалаевне тэрмінова давялося рабіць дакументы, каб суправаджаць дзіву на аздараўленне ў Германію.

Аднойчы падзеі павялі ў парк на атракцыйны. Усім вельмі падабалася вялікая ёмістасць, запоўненая не вадой, а гумавымі мячамі. Там можна было скакаць, падаць, валяцца і смяяцца адно з аднаго. Вучні тут і дамовіліся, каб жапартуюць са сваёй настаўніцы — паклікалі яе на дапамогу пад маркай, што адна з дзяўчат выцвілася. І яна палезла — у вучня шэрай спадніцы да вучаніцы, якая адпаўзала, ледзь стрымліваючы смех... Згубіла тупель. Потым пераклінулася, ногі ўгору, усе пабачылі яе зачыраванай панчошкі... Спаднічка раззілася па швах... Збянтэжылася, пачырванела... Да таго ж сама падвэрнула нагу. Жарт атрымаўся — добры дзеткі нарагталіся да ікаўкі.

Яе тупель знайшоў немец, які гуляў у парку са сваім сынам і стаў сведкам відовішча. Ганс міжвольна адзначыў, што ніколі не бачыў, каб яго сусайчынніцы так самаадданна кідаліся на дапамогу і так шчыра чырванелі ад няёмкасці. Палкоўкі па-русу ён не ведаў ні слова, вучні так і не зразумелі, калі іх маленькая рыжыя настаўніца і высокі худравы бландін знайшлі агучную мову. Разкава нямецкая загучала паміж імі як самая мілагучая з мовы. Прычым знайшоў сваю Папалуху, а яго сын не стаў перашкодай для шлюбу, бо з яго маці бацька быў даўно разведзены. Зараз у іх тры агучныя дзяўчынкі — у Германію. Прычым знаёміліся трох «К» ў дзеянні: Kinder, Kische, Kische (дзеткі, куня, цярква) — класіка!

Такі кароткі белы халат, які насіла вытанчаная Надзя з фармацэўтычнага факультэта, магла сабе дазволіць апраўдуць далёка не

кажняя дзяўчына з іх аддзялення. Я маю, увогуле толькі яна адна.

А чаму не? І паказвае ёсць што, і ўпэўненасці не займаюць, і цікава назіраць за тым, як галовы студэнтаў мужчынскага полу ашукала пааарочна на ўсё 180 градусаў. Спатыкнулася яна аб кучаравага хлопца з вугальнымі ваўчыца і такім жа тэмпераментам. Ён прыехаў у Беларусь з Блізкага Усходу. Пасля вяселля ён пакінуў ёй шодры выбар: абоа (суценку) з хімарам (калі адкрыты твар) ці з кынай (твар закрыты поўна).

У яго арабскай краіне пераважылі другі варыянт. Не дзіўна, што яна выбрала першы. Так зніклі ногі, а з Надзеі яна раптам ператварылася ў Надзію. Тры хлопчыкі нарадзіліся ўжо ў «Арабіі» — яна па тэлефоне менавіта так называла краіну, дзе давялося вучыцца разумець не толькі мову, але і нявыжылыя традыцыі. Упартацца, як і не дзіўна, спатрэбілася і там. Каб дапамагчы вясцям справы вялізнай сеткі аптэк. У якасці вялікага выключэння адукаваны муж дазволіў ёй многае з таго, аб чым мясцовыя жыхары нават і марыць не мелі. Але ж катэгорычна забараніў, каб сыны вучылі яе мову. І на радзімі ёй дазволена прыязджаць, узяўшы толькі аднаго з дзяцей. І вяртацца — куды ж дзецца?

Апошняя гісторыя — электронны ліст да кнігі сяброўкі, якая трапіла ў Амерыку па «вайне нявесты», напісаны год таму.

— Я перахаля ў Virginia Beach — гэта невялікі гарадок на беразе Атлантычнага акіяна. Штодзень гадоў таму я тут была па студэнцкай праграме і пазнаёмілася з маладым чалавечкам. Тады вельмі хацела застацца, але трэба было закончыць універсітэт. Першыя два гады мы сустракаліся некалькі разоў, тэлефанавалі часта, і я была ўпэўнена на 100% ў тым, што гэта той чалавек, які мне патрэбны, — адным словам, была па вуслах закаханая. А потым, па заканчэнні ВНУ, мне адмовілі ў візе. За гады чакання надасцупіла жыць ілюзіямі, і жаданне трапіць у гэтую краіну, як і паўнуць, паступова стала цяжэйшым. Як толькі я практычна перастала ўгадваць мінулае, яно настойліва нагадала аб сабе жоўтым канвертам з пасольства. І візу, як на злосць, далі. І вось я тут, разам з ім — амерыканскае кіно са шчаслівым канцом (не магу стрымкаць, каб не казаць з'едла). У 20 гадоў я была ў захапленні літаральна ад усёго, а зараз, у 26, разумею, што тут усё, і паусоль. Да таго ж трэба вывучаць новую для сябе сістэму і прывыкаць да таго, што ўсе блізкія людзі знаходзяцца па той бок Зямлі. Маці вельмі перажывае, хоць я ёй і тэлефаную штодзённа. Пакуль што я не ведаю, ці змагу прыстасавана тут жыць. Занадта шмат «за» і «супраць».

Сёлета Люба вярнулася з жывіцём пад сэрцам і свай родны невялікі правінцыйны горад. На пытанне, чаму не дала магчымасць хача б дзіціць нарадзіцца грамадзянінам ЗША, неупала адказвае: не вытрымала выпрабавання зааду ўладкаваным бытам.

Хто зрамуе гэтых жанчын? А як жа маленькая бедная Ліза? Колькі іх побач з намі, не за маёй — дзяцей, якія церпяць з-за непаразумеў паміж бацькамі на самых розных прычынах... Іх праблемы хто вырашыць?

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Крынічка

Рубрыку вядзе Валціна ШПЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 20 (309)

Што любіць пятрушка?

«Чулі, што пятрушка добрае лякарства для людзей з хворымі сасудамі. Што трэба ведаць пра вырошчванне гэтай культуры?»

Г. Волвава, г. Мінск. Культура, па-першае, любіць адкрываць сонечнае месца. Пры зацненні і загучэнні рост раслін запавольваецца, а караняплод не набірае масы. Паўнацэнны ўраджай пятрушкі не вырасціць без арганічных угнаенняў (кампост, гной ці перагноі), іх трэба ўносіць з разліку 3—4 кг на кв. м. Аднак каранёвыя гатункі пятрушкі свежага гною не церпяць, затое лісцевыя формы рэагуюць на яго даволі станоўча. Вось чаму каранёвыя гатункі лепш размяшчаць у абароце пасля тых культур, пад якія ўносілі гной.

Пятрушка любіць угноення, рыжыя, сутлістыя і суплячаныя глебы. Ліставая пятрушка расце на асушаных тарфяніках. Расліны, у якіх павялічаны фарміраваны караняплоды, не выносяць шчыльнай цяжкай глебы. Каб атрымаць ураджай на такіх глебах, рэкамендуецца ўнесці пясок з разліку 5—6 кг на кв. м, у баразенкі перад сямбю таксама насыпіць пясок — усходам лягчэй будзе прабівацца на свет.

Насенне пятрушкі дрэбнае і мае невысокую усходжасць. Напрыклад, калі насенне першага класа мае усходжасць 70 працэнтаў, другога — 40, то палывая усходжасць яшчэ ніжэйшая.

Пятрушка можна сеець як вясной (у канцы красавіка), так і пад зіму (канец кастрычніка—пачатак лістапада) і нават у сярэдзіне лета (канец чэрвеня—пачатак ліпеня). Насенне прапрастае ўжо пры тэмпературы плюс 5 градусаў.

Усходы пераносяць невялікія замарозкі, але развіваюцца вельмі марудна і з'яўляюцца толькі на 12-16 дзень пасля сямбю, таму да пятрушкі трэба дабаўляць крыху насення салаты, ліставой гарчыцы, крэм-салаты, якія ўзыходзяць на 5—6 дзень пасля сямбю. Такія культуры абназначыць радкі з пятрушкай. Вельмі важна для пятрушкі своечасовае праарджанне, рыхленне глебы. Хоць пятрушка лічыцца засухоустойлівай культурай, але для добрага урадкавае не даводзіцца паліваць разы 3—4 за сезон. Каранёвыя гатункі рэкамендуецца перыядычна паліваць настоем каравяку (1:5) ці курнага памёту (1:10). Трэба ўлічыць, што лісты пятрушкі здольны назіпацца значную колькасць нітрату, таму з'яўляюцца азотнымі угнаеннямі не варта. На 60—70 дзень ад з'яўлення ўсходаў лісцевыя гатункі гатовыя да зрэзвання, пасля чаго расліну трэба падкарміць і паліць.

Каб караняплоды былі буйнымі, лісты пятрушкі, якая вырошчываецца на караняплоды, не зразаюць.

ПЯТРУШКА ДЛЯ ПРЫГАЖОСЦІ І ЗДАРОЎЯ

- Калі вам не выпадае часта мыць галаву, прыгатуйце настойку з зялёнага пятрушкі. Здробненае зялёнае (0,5 шклянкі) заліце 200 мл гаралкі і патрымайце ў цёпым месцы 2 тыдні, перыядычна ўстрэсваючы. Працэдураю настойку ўфільтры ў карані валоосу 2—3 разы на тыдзень.
- Кубікі лёду з пятрушкай асвятляюць, сілкуюць і падцягваюць скуру твару і шыі, робяць яе мяккай і аксаміцістай. Для прыгатавання кубікаў лёду 0,5 шклянкі дрэбна нарэзаннага зялёнага пятрушкі заліваюць шклянкай кіпеню і настойваюць да астывання. Настой працэдураюць замарожваюць у формачках для лёду ў марозільніку. Кубікамі праціраюць скуру твару і шыі раніцай пасля ўмывання, а таксама ўвечары, калі тэрмінова трэба надаць скуры тонус.

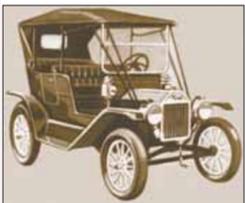
Летняе чаранкаванне

Асноўны спосаб размяжэння бярэзных кустоў — летняе чаранкаванне. Так пры пасадцы аднаўдальных чаранкоў у канцы чэрвеня

factum

САМЫЯ ВАЖНЫЯ АДКРЫЦЦІ І ВІНАХОДНІЦТВА

Што стала найважнейшым укладам у развіццё цывілізацыі — узнікненне чыгункі, стварэнне самалёта, ці пеніцылін, які захаваў мільёны жыццяў? Музей навукі ў Лондане — з нагоды свайго векавога юбілею — склаў спіс з 10 самых важных адкрыццяў і винаходніцтваў.

Але канчатковае рашэнне нахонт таго, што ж больш за ўсё маці-гісторыі каштоўнае, было пакінута за наведвальнікамі музея, якія давалі адказ на гэтак пытанне сваім галасаваннем. Вынаходнік Травар Байліс кажа, што ён прагаласаваў бы за першую ў гісторыі балістычную ракету V2, створаную ў Германіі.

«Гэта адно з найвялікшых дасягненняў нашага часу, — тлумачыць Байліс свае прэферэнцыі, — таму што яно прывяло да засваення космасу, да з'яўлення спадарожнікаў, і ты, у сваю чаргу, дазволіла стварыць мільярдны тэлефанію і тыя камунікацыйныя службы, якія існуюць сёння».

А тэлевадучы і урач Эліс Робертс прадвеснікам навуковай рэвалюцыі лічыць винаходства рентгенаўскага апарата. Рэнтген упершыню даў магчымасць зазіраць унутр цела, не звяртаючыся пры гэтым да розных медыцынскіх аперацый, — кажа яна. — Гэта гіганцкае дасягненне ў медыцыне».

У ліку іншых адкрыццяў, уключаных у спіс, — паравоз «Ракета», пабудаваны англіцкім інжынерам Джорджам Стывенсанам; электрычны тэлеграф, мадэль «Т» аўтамабілебудавніка Форда, пеніцылін, брытанскі камп'ютар 1950-х PilotACE, адкрыццё падвойнай спіралі ДНК і амерыканскія касмічныя караблі «Апалон-10».

Старшы куратар Музея навукі Цім Бун спадзяецца на тое, што складзены ім і яго калегамі спіс выключіў у грамадстве шырокую дыскусію пра винаходствы і адкрыцці. «Што мы ўпусцілі? — пытае куратар. — Ці можа існаваць альтэрнатыўны топ-10? Некаторыя з прапанаваных напісаны выключна супярэчлівае водку. І ці не было б лепш, калі б некаторыя винаходствы, якія прывялі да негатывіўных наступстваў у гісторыі чалавецтва, наогул ніколі не здарыліся?».

АЖАНЫІ НА САБАКУ

У Індыі хлопчыка ажанілі на сабаку, каб абараніць ад прахліваў, які выракае яго быць з'едзеным тыграм. Дзіця трапіла пад дзеянне мсцовага павер'я, паводле якога, калі першы зуб дзіцяці праразаецца не з ніжняй, а з верхняй дзясны, то яму можа пагражаць смерць ад тыгра ці іншага драпежніка. Выратаваць яго ад смерці можа толькі жаніцца на сабаку.

На вясельнай цырымоніі прысутнічала каля 150 чалавек. Нявестай хлопчыка быў абраны суседскі сабака па мянушцы Джьюці. Пасля таго, як святары прачыталі малітвы на санскрыце, у гонар маладых наладзілі балаванне, а «нявесту» адлучылі бегца на вёсцы.

Вяселлі паміж людзьмі і жывёламі як сродак ад злых духаў шырока распаўсюджаны ў сельскіх раёнах Індыі. Падобныя шлюбныя не маюць юрыдычнай сілы, і калі ў будучыні хлопчык захоча ўзяць сабе нявесту з чалавечага роду, яму не трэба будзе падаваць на развод.

РАСІЙСКИХ СЛУЖБООЦАЎ ВУЧАЦЬ ПРАВІЛЬНА ГАВАРЫЦЬ З ДАПАМОГАЙ ШТРАФАЎ

Міжведамная камісія па рускай мове лічыць неабходным увесці заканадаўчыя санкцыі на няправільную гаворку ў тэле- і радыёэфіры. «Мы спадзяемся, што Міністэрства юстыцыі нас падтрымае», — заявіла на пасяджэнні ў Грамадскай палатце яе адказны сакратар Таццяна Пятрова.

У першую чаргу неабходна сачыць за пісьменнасцю людзей публічных — палітыкаў і чыноўнікаў, якія ўплываюць на грамадства і на падрастокае пакаленне, адзначыла яна, нагадаўшы, што раней камісія прапанавала увесці для іх абавязковае тэставанне па рускай мове. Пакуль гэта прапанова знайшла падтрымку толькі ў некаторых рэгіёнах. Так, казвае Дзяржаўны музычны тэатр.

4 ліпеня, 11.00—17.00. Усебеларуская выстава-кірмаш рамёстваў «Горад майстроў» з удзелам больш як 350 народных майстроў з усіх абласцей Беларусі, конкурс падворкаў рэгіёнаў.

ПАСЛУХАЦЬ
2 ліпеня, 18.00—20.00. Свята харавой песні «У імя жыцця на зямлі» — пляцоўка ля Нацыянальнай бібліятэкі.

3 ліпеня, 13.00—19.00. Святочна-канцэртная праграма «Беларусь, мая мілая!» — пляцоўка ля Палаца Спорту.

3 ліпеня, 21.00—2.00. Рэспубліканскі гала-канцэрт «Мы перамаглі!» — пляцоўка ля абеліска «Мінск — горад-герой».

3 ліпеня, 12.00—18.00 — тэатралізаваны канцэртны праграмы ва ўсіх раёнах сталіцы.

4 ліпеня, 21.00—23.00. Дабрачынны канцэрт для ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, жыхароў і ганцаў Мінска — пляцоўка перад будынкам Нацыянальнага акадэмічнага тэатра оперы і балета Беларусі.

ПАДТРЫМАЦЬ
27 чэрвеня, 10.00—14.30. Рэспубліканская фізікультурна-спартыўнае свята — праект Пераможцаў (ад Палаца спорту да абеліска «Мінск — горад-герой»). У праграме — паказальныя выступленні парашуцістаў ДТСААФ, эстафета камандаў дзіцячых аздораўчых летніку і спарткаіда камандаў арганізацыі кіравання — міністэрстваў, ведамстваў, вядучых спартыўных устаноў; фестываль баявых мастацтваў, спаборніцтва па масавых відах спорту — армрестлінгу, гравым спорце, перацягванні каната, міні-футболе, паркавым валейболе, конным спорце, у акваторыі Свіслачы — турнір па парусным спорце, грэблі на байдарках і каноз; веласіпеды і ролеры крос, а таксама фінал рэспубліканскай спартыўнай

акцыі «Фізікульт-Ура!». А 15-й гадзіне ля стэлы «Мінск — горад-герой» — шоу мотафрыстайлістаў Red Bull X-Fighters.

3 ліпеня, 11.30. Святочныя ванкі парад і тэатралізавае моладзеве шэсце — пр. Машэрава — пр. Пераможцаў, пляцоўка ля абеліска «Мінск — горад-герой».

У парадзе чакаецца ўдзел звыш 3000 чалавек з асабовага складу Узброеных Сілаў Беларусі і 160 афіцэраў баявой тэхнікі, у тым ліку адрэстаўраваная тэхніка часоў Вялікай Айчыннай вайны (танкі БТ-7, Т-34, аўтамабілі ГАЗ-67 і ГАЗ-65, знамямі комплекс «Кацюша») і сучасныя баявыя машыны (танк Т-72, БМП-2, зенітныя комплексы «Аса», артылерыйскія устаноўкі СС-3, СС-5, комплексы «Град» і «Смерч»). У парадзе таксама будзе прадэманстравана паветраная праграма з удзелам верталётаў і самалётаў Мі-24, Су-24, Су-25 і дзвюх беларускіх пілотаў груп «Белая Русь» і «Крылы Беларусі».

4 ліпеня. Авіяцыйна-спартыўнае свята — Цэнтральны аэраклуб ДТСААФ, пасёлак Баравая (каб усё ахвотныя дабраліся, з 10 да 17 гадзін арганізоўваецца часова аўтобусны маршрут з аўтавакзала «Маскоўскі»). Як чакаецца, у гэты дзень у аэраклубе адкрыецца першы ў Беларусі музей авіяцыйна-спартыўнага адкрыцця, дзе адкрыты небаў, дзе якая ўжо сабрала больш за 2 дзясяткі экспанатаў.

напрыклад, губернатар Ульянаўскай вобласці з зайздроснай частатай праводзіць срод сваіх падначаленых тэставанне і прымушае іх пісаць дыктоўкі.

ЖЫХАР ТАТАРСТАНА ПРАВДЗЕ Ё ТУРМЕ ПАЎГОДА ЗА ЗЫЦЦЕ КАРОВА

Міравы суд Цяцюшскага раёна Татарстана прызнаў жыхара сяла Вялікі Атраці 37-гадовага Зульфата Камбеева вінаватым у жорсткім збіцці карова, якое прывяло да яе гібель.

«Яму было прад'яўлена абвінавачванне па арт. 245 «1 КК РФ (жорсткае абыходжанне з жывёламі, якое прывяло да іх гібель ці калецтва), і суд прыгаварыў яго да папраўчых работ тэрмінам на 6 месяцаў з утрыманнем 10 працэнтаў з заробку ў даход дзяржавы», — паведаміў у сераду старшы памочнік пракурора Татарстана Равіль Бахіяў.

Паводле матэрыялаў справы, Камбееў у кароўніку аднаго з сельгаспрадпрыемстваў Цяцюшскага раёна «з хуліганскіх намераў нанёс карове па мянушцы Гульчак два удары металічнай матыкай па спіне». У выніку карова атрымала цяжкія траўмы і яе прышлося забіць, тым самым падпрывялі былі нанесена матэрыяльная шкода ў суме 4,2 тыс. расійскіх рублёў. Як перадае «Інтэрфакс», прысуд увайшоў у законную сілу.

РАБОТА Ё АГАРОДЗЕ МОЖА ВЫКЛІКАЦЬ У ЖАНЧЫН РАК КРЫВІ

Жанчыны-фермеры схільныя да павышанай рызыкі развіцця лейкеміі. Да такой высновы прыйшлі новазelandскія медыкі, якія абследавалі некалькі сотняў пацыентаў. Урачы высветлілі, што для жанчын сельскагаспадарчыя работы могуць азначаць павелічаны рызыкі ў некалькі разоў.

Для мужчын, якія працуюць на палях і ў садах, рызыка не такая высокая. Вучоныя лічыць, што павышаная верагоднасць развіцця раку звязана з прымяненнем розных хімікатаў, але адназначна растлумачыць павышаную ўразлівасць жанчын пакуль не атрымоўваецца, казвае Уго.лі. Паводле адной з версій, менавіта жанчыны звычайна займаюцца работамі, пры якіх кантакт з канцэрагеннымі (якія выклікаюць ракавую захворванні) хімікатамі большы, чым у мужчын. Паводле іншай гіпотэзы, сельскагаспадарчыя хімікаты могуць уплываць на гарманальны баланс у жаночым арганізме мацней, чым у мужчынскім — у абодвух выпадках медыкі рэкамендуюць перагледзець патрабаванні тэхнікі бяспекі.

АНГЛІЧАНЕ ПАТРАБУЮЦЬ ЗАЛЯПІЦЬ ТЭНІСІСТКАМ РОТ ПЛАСТЫРАМ, «КАБ НЕ КРЫЧАЛІ, ЯК У ПОРНА»

Напярэдадні старту самага старэйшага і найбольш кансерватыўнага з тэнісных турніраў серыі «Вялікага шлема» чопарным англічанам іноў не дае жыцця пытанне: чаму ж тэнісісты так крычаць на Уімблдоне? «Зрабіце што-небудзь з гэтымі гарпіямі, якім плаціць несправядліва шмат. Напрыклад, заляпіце ім раты пластырам», — моліць журналістка The Daily Mail Джулі Уэлч. Паводле меркавання аўтара, раней глядзець жаночы тэніс было сумна, а зараз яшчэ і агідна. Пасля таго як завяршыла сваю кар'еру Моніка Селеш, увасобленнем падобных «непрыгожых» паводзінаў на корце, несумненна, стала расіянка Марыя Шаралава. Аднак асноўнай мішенню для свайго праведнага гневу Уэлч абрала не яе, а менш вядомую 16-гадовую партугалку Мішэль Ларчэр дэ Галена, «якая імгненна праславілася не стылем гульні ці прыгажосцю, а крыкамі на корце». Колькасць дэцэбелаў — адзіная галіна, дзе тэнісісты заспяваюць тэнісістаў: недаход мусулаў і энергіяны папуаючцы сілай сваіх галасавых звязак, запуюннае

аўтар. Сённяшнія тэнісісты ў параўнанні з калегамі-дамамі стрыманыя і спакойныя на корце, як дзён-будысты. І мужчынскія крыкі, як сцявяджае журналістка, уяўляюць прыемную мужнасць, а не паходзяць на віск пілы.

Як бы там ні было, у Ларчэр дэ Галена мноства суперніц: сёстры Уільямс узрушваюць паветра не менш за матарызаваную газонакасілку ў суседскім садзе (85—90 дэцэбел), а Марыя Шаралава часам пераадоляе бар'ер у 100 дэцэбел (па ўзроўні гучнасці гэта ўсё адно што матацыкліст пад вашымі вокнамі). Асабісты рэкорд Ларчэр дэ Галена — 109 дэцэбел. Яшчэ дзесьці дэцэбел — і гэта будзе гук рэактыўнага самалёта, які ўзлятае.

Па меркаванні журналісткі, гэтыя выкрыкі такія не-прыстойныя, што не ведаеш, куды дзецца, — калі турнір паказваюць па тэлевізары, здецця, быццам ты выпадкова пераключылася на порнаканал. Дзеля велічэзных грошавых прызоў тэнісісты гатовыя на ўсё, адзначае аўтар і рэзюмюе: перш чым садзіцца глядзець Уімблдон, вазьміце берушы.

ЯК ЗМЕНШЫЦЬ ВЕРАГОДНАСЦЬ ІНФАРКТУ: ПЯЦЬ ЗАЛАТЫХ ПРАВІЛАЎ

Калі прыняць да ўвагі, што сардэчна-сасудзістая захворванні — асноўная прычына смерці і інваліднасці заходніх жанчын, клопат пра сэрца павінен стаць галоўным прыярытэтам. Праводзіцца ўсё больш навуковых даследаванняў, якія паказваюць, якія карысць ад здаровага харчавання і кантролю над фактарамі рызыкі.

Нядаўняе даследаванне, праведзенае стаггольскім інстытутам Каралінска, даказвае, што, калі жанчына будзе выконваць наступныя рэкамендацыі, якія тычацца дыеты і ладу жыцця, яна можа на 92 працэнты зменшыць верагоднасць інфаркту. Гэта ўсёго толькі 5 карысных для сэрца прывычак:

1. Есці зеляніну, садавіну, агародніну, рыбу, а таксама прадукты, якія падвергліся мінімальнай перапрацоўцы.
2. Умерана ўжываць алкаголь.
3. Сачыць за сваім станам і імкнучца, каб яго аб'ём не перавышаў аб'ёму сцігнаў.
4. Штодня хадзіць ці ездзіць на веласіпедзе 40 хвілін і 1 гадзіну ў тыдзень прысвячаць гімнастыцы.
5. Не курыць.

Падчас даследавання, праведзенага Агнетай Акесон і агульлікаванага ў Archives of Internal Medicine, былі прааналізаваны звычкі, звязаныя з харчаваннем і ладам жыцця, срод 24 500 жанчын. У жанчын, якія прытрымліваліся гэтых рэкамендацый, на 92 працэнты была зменшана колькасць інфарктаў, аднак аўтары адзначаюць, што, на жаль, толькі 5 працэнтаў жанчын у свеце выконваюць усе гэтыя рэкамендацыі.

Галоўнае — не здавацца, таму што, як адзначаюць вучоныя, кожная з гэтых звычак змяняе неабсякнае сардэчна-сасудзістыя захворванні і паасобку. Так, напрыклад, жанчыны, якія ўжываюць здаровую ежу і алкаголь ва умераных колькасцях, маюць на 57 працэнтаў менш шанцаў пацяраць ад інфаркту.

У БРЫТАНСКОЙ ШКОЛЕ ЗАБАРАНІЛІ ЦАЛАВАЦЦА

Дырэктар школы Кінгс у англійскім графстве Сомерсет Крыс Рычардсон забараніў сваім вучням цалавацца ў будынку навучальнай установы, піша The Daily Telegraph.

Парушальнікам новага правіла пагражаюць пазаворочныя заняткі. Бацькі вучняў яго выступілі з пратэстам з нагоды новай забаранай на першы дырэктара. Бацькі сцявяджаюць, што пацалуны з'яўляюцца неад'емнай часткай жыцця тынзіджару.

Школа Кінгс, у якой вучацца больш за тысячу школьнікаў ва ўзросце ад 13 да 18 гадоў, наогул славіцца строгасцю нораваў. Нядаўна аднаму з яе вучняў прыгразілі выключэннем з тое, што той грыз рыблык у школьным калідоры.

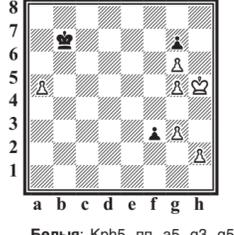
ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыйнай майстра спорта Уладзіміра СЫЧОВА

МАСАВЫ КОНКУРС РАШОННЯЎ
Заданне № 21

Белыя: Крd7, Кd6, н. с2 (3). Чорныя: Кра8, Кg7 (2). Выйгрыш. (4 ачкі) Заданне № 22

Белыя: Крh5, пп. а5, g3, g5, g6, h2 (6). Чорныя: Крb7, пп. f3, g7 (3). Нічыя. (4 ачкі) На рашэнне заданняў даецца — 15 дзён.

ПРАВЕРЦЕ СВАЕ РАШОННІ
Змяшчаем рашонні заданняў масавага конкурсу рашонняў, апублікаваныя 2 чэрвеня г.г.

- Заданне № 15. Г. Надарайшлі.
1. Кf3+ Крh1 2. Кe4 (Падманлівы след прыводзіць да нічыёй.
 2. Лh6? г1Ф 3. К:г1 С:c5 4. Лf1 Кg5+ 5. Крg3 Кh3+ 6. Крf3 Лf7+ 7. Крe2 Лf1 8. Кр:f1 С:g1) 2... К:g5+ К:g5 3. К:g5 Л:g5 4. Лf1+ г1К+! 5. Л:g1+ Крg1 6. Лf2! С:f2 7. К:f2x, а калі 6... Сe5 7. Лh2+! С:h2 8. Кf2x.

Заданне № 16. Г. Надарайшлі.

1. g7+ Крg8 2. Сd5+ Кf7+ 3. С:f7+ Кр:f7 4. Крf7 Сd3+ 5. Крh8 а1Ф! Нічыя.

З ТУРНІРНАЙ ПРАКТЫКІ
У гульні выявілі значнае на-даецца праўдальнае сіле ад-нолькавых па вартасці фігур.

На наступным падымку лёгкія фігуры белых аказаліся больш мабільнымі за сваіх апанентаў.

М. Бацвінік — Р. Левенфіш, 1940 г.

1. c4 e5 2. Кc3 Кf6 3. Кf3 Кc6 4. d4 e4 5. К:d4 Сb4 6. Сg5 h6 7. Сh4 С:c3 8. bc Кe5 9. e3 Кg5 10. Сg3 Кe4 11. Фc2 К:g3 12. hg d6 13. f4! Фe7 (Не лепш выглядала 13... Кf8 14. Сe2 Кe6 15. Фe4) 14. Крf2 Кf8 15. c5! d6 16. Сb5+ Кd7 (на 16... c6 трэба гуляць 17. К:c6!, а на 16... Сd7 — 17. Кf5 Фb6 18. Фe4+ і Фb7. Меншым злом было б для абароны 16... Крg8 17. Лад1 d4 18. Лf4 Сd7 19. С:d7 К:d7 20. Лh1 Крc8 21. Л:f7 Ф:d7 22. Л:f7 К:g7 23. Фf5+ Крe7 24. Фe5+ Крf8 25. Фc7 g6 26. Фb7 Крg7) 17. Кf5 Фf6 18. Лад1 19. К:h6 Лf8 20. g4 a4 21. g5 Фe6 22. Сe2 Кb6 23. Кg1 Крe7 24. Кf6 Фc6 25. Лf7 Сf5 26. e4 Сe6 27. f5! і чорныя здаліся.

СЕННЯ

Месяц Маладзік 22 чэрвеня. Месяц у сузор'і Льва.

Імяніны

Пр. Ганны, Андрэя, Івана, Пятра, Сцяпана.
К. Элеаноры, Вітольда, Максіма.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	4.38	21.46	17.08
Віцебск	4.20	21.44	17.24
Магілёў	4.28	21.36	17.08
Гомель	4.35	21.23	16.48
Брэст	4.55	21.59	17.04
Гродна	5.06	21.50	16.44

Надвор'е на заўтра

Гродна	Мінск	Магілёў
+15...+17° +23...+25°	+14...+16° +21...+23°	+13...+15° +21...+23°

Геамагнітныя узрушэнні

00 гадз.	03 гадз.	06 гадз.	09 гадз.	12 гадз.	15 гадз.	18 гадз.	21 гадз.
0	1	2	3	4	5	6	7

Абзначэнні:

- німа прыкметных геамагнітных узрушэнняў
- невялікія геамагнітныя узрушэнні
- слабая геамагнітная бура

У суседзі

Варшава	Віень	Рыга	С.-Пецярбург
+23...+25°	+30...+32°	+19...+21°	+28...+22°

25 чэрвеня

1161 год — полацкі майстар Лазар Богша закончыў працу над стварэннем унікальнага крыжа, які заказала яму дзяў з'яўляўся адной з найгалоўнейшых духоўных святаў беларускага народа. Слэды яго губляцца падчас Вялікай Айчыннай вайны.

1950 год — пачалася вайна ў Карэі.

«Мы заўсёды пачынаем больш наважыць людзей пасля таго, як спрабавем выканаць іх работу».

Уільш Федэр.

«СВАЯ ВАДА» НЕ ПАЦЯЧЭ

Стаўленне нашых продкаў да вады як да свяшчэннага падарунка зямлі нарадзіла шэраг умоў, правілаў і забаронаў у дачыненні да «хатняй» крыніцы — калодзежа. Так, добра вядома парада нашых продкаў: калі пры добра вэсць свой калодзеж, не піце ваду з чужога — «свая вада не пацячэ!»

- Нашы продкі былі перакананы ў тым, што вада (рака, возера, калодзеж) у падземным свеце выходзіць з адной крыніцы. Таму часта калодзежы становіліся цэнтральнымі аб'ектамі некаторых абрадаў, напрыклад, калі неабходна было выклікаць догучанае дождж. Так, у Беларусі падчас засухі калі самага старога калодзежа ў вёсцы збіраліся удовы з іконай і хлебам-соллю і тройчы па сонцы абыходзілі вакол яго.
- Для таго, каб выклікаць дождж, у калодзеж кідалі мак-самасей, зерне ільну, асвечаную соль. Лічылася, што калі ў калодзеж кінуць нож, абавязкова пойдзе дождж.
- Паўсюдна захавалася павер'е аб тым, што выклікаць дождж, трэба скраціць з чужога падворку гліняны збан і кінуць яго ў калодзеж.
- Асаблівай лекавай сілай валодала калодзежная вада напярэдадні Раства Хрыстова (6 студзеня), Хрышчэння (18 студзеня), Праміцця (14 лютага). Вадой, узятая ў гэты дзень ранкам, мыліся, галілі хворыя і г.д.
- На Сёмуху калодзежы, як і ўсе пабудовы ў гаспадарцы, упрыгожвалі зелянінай, ванкамі з кветкаў і траў.
- У сваю шырока быў распаўсюджаны наступны звычай: пасля вяселля нявеста павіна была ў прысутнасці гасцей упершыню набраць вады з калодзежа, тым самым адбывалася яе «ўжывленне» у сям'ю мужа. Прычым гасці павіны былі ўсяляк перахаджаць ёй.
- У калядных святы калодзеж становіўся і цэнтрам дзевочых ва рожаў. Напрыклад, у ноч на Раство дзівучына замыкала калодзеж на замок, калю кілапа пад падушку і загадала, каб у сн «нарочны прыйшоў вады папіць».
- Для таго, каб сямейную пару ніко не разлучыў, у дзень вяселля таксама замыкалі замок, каб ад якога кідалі на дно калодзежа.
- У калодзеж кідалі рэчы, на якія «адсылалі» свае немачы, напрыклад, гарох, ячмень (пры лячэнні «ячменю» на вачах) і г.д.
- Знахары, якія выкарыстоўвалі калодзежную ваду, прасілі браць яе з трох, сямі ці дваццаці калодзежаў.
- Лічылася, што каб павялічыць колькасць малака ў каровы, яе неабходна напіць вады з трох калодзежаў.
- Для выпечкі вясельнага каравава ваду таксама бралі з сямі калодзежаў.
- Лекавымі якасцямі валодала і трава, якая расла побач з калодзежам. Яе давалі як корм хатняй жывёле для пладаўтатці.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Ужывіцеся!

Прадзюсар Квенцін Таранціна, рэжысёр Квенцін Таранціна, у галоўнай ролі Квенцін Таранціна ў новым супербабастэры пад назвай «Чаму Бандарччу можна, а мне не?»

У рэстаране: — Афіцыянт, чаму так доўга мой заказ не несяце? — Наш кухар упершыню пакаштаваў, што гатуе, і атруціўся...

— Апчхі! Праклятае прастада. — Як я вяду разумею... — Нічога вы не разумееце. — Выдатна разумею, у мяне дома восьм курэй хвароўку...

— А ён спраўды любіць дзядзея? — Так.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.